

ESKİ UYGURCA İKİLEMELER ÜZERİNE

Mehmet ÖLMEZ*

“Uygurcada Hendiadyoinler” in yazarı
Saadet Çağatay’ın aziz hatırasına!

Özet:

Özelde Eski Uygurcada, genelde Türkçede ikilemeler Türkçenin en baştan beri en sık başvurulan “ifade şekilleri”ndendir. Eski Türk yazıtlarından beri Türkçenin ifade kabiliyetini öne çıkartan ikilemeler Eski Uygurcada daha da ilgi çekici bir unsur olup S. Çağatay’dan beri değişik araştırmacılarca çeşitli yönlerden ele alınmıştır. Aşağıdaki makalede 1500’ün üzerinde ikileme metinlerden seçilerek bir araya getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Eski Uygurca, ikilemeler, kelime koşmaları

On Old Uighur Hendiadyoins

Abstract:

Hendiadyoins have been frequently used “means of expression” in Turkic languages since the very beginning, with Old Uighur being one of them. Hendiadyoins, which can be seen in the Turkic inscriptions, the oldest written sources of Turkic languages, demonstrate ability of expression of Turkic languages, and are even more interesting elements in Old Uighur. Researchers, with Saadet Çağatay being one of them, have been discussing those in Old Uighur language from different aspects for many years. There is a list consisting of more than 1500 reduplications in Old Uighur selected from various texts below.

Keywords: Old Uighur language, Hendiadyoins, word pairs

* Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, olmez.mehmet@gmail.com.

İkileme konusu Türk dili çalışmalarında 100 yıldan fazladır Türkologların, üslup incelemesi yapanların yakın ilgi odağı olan bir ifade tarzıdır. Türkiye Türkçesine ait ikilemeler ilk kez ayrıntılı olarak Mehmet Ağakay (1953, 1954), Eski Uygurcaya ait ikilemelerse Saadet Çağatay tarafından ele alınmıştır (1944).

Konumuz olan Eski Uygurca ikilemeler ilk defa olarak “Uygurca’da Hendiadyoinler” adıyla Saadet Şakir Çağatay tarafından Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin yayımladığı *Yıllık Araştırmalar Dergisi*’nin (1940-1941) I. sayısında yayımlanmıştır. S. Çağatay’ın bu yazısı makalelerinin bir araya getirildiği kitapta 1978 yılında bir kez daha yayımlanmıştır.

Bugün konuyla ilgili atıfların hemen hemen tamamına yakını 1978’deki yeniden dizilmiş olan bu yayına yapılmaktadır. S. Çağatay’ın yayını esasen *Uigurica*, *Manichaica* ve *Türkische Turfantexte* adlı metin yayımları ile bunları destekleyen çeşitli yayımlara, içerisinde Uygurca metin içeren bir kaç makaleye dayanmaktadır. Söz konusu yayına değin bu tür müstakil bir çalışma bulunmaması dolayısıyla konuyla ilgili her çalışmada öncelikle S. Çağatay’ın çalışmasını anarak söze girilir. Gerçekten de konumuz için öncü olan söz konusu çalışma zamanı ve sonrası için ufuk açıcı olmuştur. S. Çağatay, çalışmasının 15 sayfa tutan girişinde “hendiadyoin” (~ ikileme) kavramını tanımlar, hem dil bilgisi hem de üslup yönünden Uygurca ikilemeleri gözden geçirir. Makalenin gövdesinde ise 250’nin üzerinde ikileme geçtikleri bağlam içerisinde çevirileri ve kaynakları ile birlikte yer alır:

açığ tarka acı, ağır, tarka < ? bk. TT III Not. 39; TT VII 40-25 *açığ tarka emgek emgendeçiler* ağır ıztırab çekenler. (S. Çağatay 1944: 117)

Konuyla ilgili ikinci ve kapsamlı inceleme, derleme Uta Schilling’e aittir. U. Schilling, 2000 yılında Freie Universität Berlin’de hazırladığı yüksek lisans çalışmasında ayrıntılı bir incelemeye (1-36. sayfalar) yer verir. İkilemeler için Eski Türk Yazıtları’ndan ve en son yayımlanmış Uygurca çalışmalardan yararlanmıştır. 1970 öncesi Uygurca kaynaklar için DTS, sonrası içinse çoğunlukla Berliner Turfantexte dizisinden çıkan çalışmalar ele alınır. Çalışma ikilemeleri ‘Binomina’ ve ‘Biverba’ olarak iki ayrı grupta (isimlerle oluşturulmuş)

lan ikilemeler, fiillerle oluşturulan ikilemeler) ele alır. Çalışmada her ikilemenin ilk kelimesi madde başı alınmış, o madde başı ile oluşturulan ikilemeler kaynak gösterilerek sıralanmıştır. İzlediği yöntem olarak sonraki çalışmalara model olabilecek olan bu çalışmanın ne yazık ki yalnızca inceleme bölümünden bir parça yayımlanmış olup ‘derlem’ kısmı yayımlanmayı beklemektedir:

aç aç: *aç kız* ‘aç ve muhtaç / açlık ve ihtiyaç’: DTS 3b; BT XIII 44.15, 46.27, 47.15, 49.50, 58.43; ~sız ~sız DTS 6b; BT IX 3 r 17; *aç turuk* ‘aç bii-laç’: DTS 3b. (U. Schilling 2000: 36)

Konuyla ilgili üçüncü ve en kapsamlı çalışma Serkan Şen’e ait olup 2002 yılında tamamlanmıştır. Çalışma kısa bir giriş içermekle birlikte çok zengin bir ‘derlem’ içerir. S. Şen çalışmasında 3200’den fazla Uygurca ikilemeye yer verir. Söz konusu ikilemeler 2000 yılına kadarki metin yayımlarının neredeyse tamamına yakını içerir. Çalışmada çevirisi bulunmayan metin yayımlarına ait ikilemeler hazırlayanca günümüz Türkçesine çevrilmiştir:

abarh atlıg bozulmaksız: (Bozulmayan) ...*Abarh atlıg bozulmaksız teñri yirinte...* / “...Bozulmayan tanrı yerinde...” (Kaya 1994: 124) (S. Şen, 2002: 5)

Yayımlanmamış, ayrıntılı inceleme içeren bir başka çalışma ise 2007’de Hakan Aydemir’in hazırladığı yüksek lisans çalışması olup yayımı alana önemli bir katkı sağlayacaktır (Aydemir 2007).

Son on yıl içerisinde Eski Uygurcadaki ikilemeler üzerine yukarıdaki çalışmalar dışında, yöntem olarak birbirinden farklı, alana katkıda bulunan lisansüstü çalışmaları da vardır. Bunlardan başka dönemi, döneme ait ikilemeleri destekleyen Kutadgu Bilig’deki ikilemeleri de özellikle anmamız gerekir (bk. Z. Kargı Ölmez 1997; Z. Ölmez 1998). Anılan son çalışma malzemenin sıralanışı ve sonunda yer alan dizinleri itibarıyla ikilemeler için model çalışmalardan birisi kabul edilebilir.

Bana göre ikileme malzemesinin sıralanışı için aşağıdaki iki örnek madde esas alınabilir. Öncelikle ikilemenin ilk kelimesi, bunu takiben bu kelime ile oluşturulan ikilemeler, bunların çevirileri ve nihayet geçtiği kaynaklar yer almalıdır. Eğer yararlanılan kaynak ikilemenin bağlamına yer vermişse (→ **aç- yad-:** aç a yada nomla-) ikilemenin alt maddesi bu veriyle zenginleştirilebilir (ancak ben bu derlemede her ikilemeyi aldığı eke göre alfabe sırasıyla zikrettim):

aç

aç emgek “eziyet, sıkıntı, açlık sıkıntısı” (AYS_AcB 326, 489)

aç kız “açlık, kıtlık” (AYS_VI 0034, 0406, 0690)

aç suk “hırs ve açgözlülük” (BT IX 75v6, Schilling)

aç toruk “aç, zayıf” (AYS_AcB 178)

aç-

aç- adır- “ayırt etmek” (BT XIII 40.06, Schilling)

aç- belgürt- “belirtmek” (M I 11.4, Schilling)

aç- kəñür- “açmak, açıklamak, genişletmek” (AbiTK)

aç- okı- “açıklayıp anlatmak” (37b7, Ht IX, Aydemir)

aç- yad- “açıklamak, izah etmek, açmak, yaygın hale getirmek; **aça yada (nomla-)** 宣揚 *xuan yang* // “açıp yayarak // 開闢 *kai chan* (anlatmak)” (AYS_VI 0138, vd.; AYS X)

Elinizdeki çalışma Eski Uygurca ikilemelerin bir ‘derlem’i, ‘corpus’u olmayıp kendi çalışmalarım için hazırladığım seçmeleri içermektedir. Söz konusu seçmeler öğrencilerimin ve meslektaşlarımla hazırladıkları metin yayımlarından ve kendi çalışmalarımından alınmıştır. Bunların dışında, kendi derlememde yer almayan, ancak U. Schilling’in çalışmasında yer alan Eski Uygurcaya ait ikilemeleri de (sadece bir kaynağına yer vermek kaydıyla) çalışmamda kattım (→ Schilling 2000 ve Schilling 2001). Söz konusu çalışmaya, eğer benim derlememde geçmeyen ikilemeler veya seyrek geçen ikilemeler söz konusu olduğunda göndermede bulundum.

Uygurca metinde harflerin imla özelliklerini yansıtan, *d* yerine *t*, *t* yerine *d* yazılması dolayısıyla kullanılan *d* ve *t* harfleri yerine burada sadece *d* ve *t* kullandım; aynı durum *s* ve *z* harfleri için de geçerlidir.

Birden çok geçen ikilemelerin satır numaraları söz konusu olduğunda sadece ilkinde veya ilk ikisine yer verdim.

Çok yeni okuyuşları, yeniliklerin bir kısmını bu derlemeye yansıttım: *ty-* yerine *év-* okuyuşu esas alındı ve *ty-* *tay-* ikilemesi yayımcısının tercihinine göre *é* ile *év-* *tay-* olarak bırakıldı.

Bu çalışma ikilemeler, ikilemelere verilen adlar ve başka konuları ele almaktan ziyade Eski Uygurca ikilemelerden bir seçmeyi içerir. Buradaki ‘ikileme’ terimi yaygın bir ifade olduğu için tercih edilmiştir. Gerçekte üçlü ve dördümlü şekiller de bulunmaktadır. Konuyla ilgili terimler, kaynaklar ve ayrıntılar için Çağatay 1944, Z. Ölmez 1997 ve 1998, M. Ölmez 1998, Schilling 2000 ve 2001, Müller 2004 ile Aydemir 2007’ye bakılmalıdır. Elbette konuyla ilgili kaynaklar ve çalışmalar benim sıraladıklarımın daha fazladır ancak ben ilk elde en sık kullandıklarımın yer verdim.

Yöntemle ilgili olarak şunu belirtmek isterim: Bugüne kadar yapılmış çalışmalarda her araştırmacı ikilemeyi farklı anlamıştır. Bazı araştırmacılar tekrarları da ikileme kabul ederken bazıları bunları çalışmalarına dahil etmemişlerdir. Ben esasen yararlandığım kaynaklara, araştırmacıların tercihlerine bağlı kaldım. Eğer yararlandığım kaynak Japonca ise, Türkçe çevirinin yanı

sıra ikilemelerin Japonca çevirilerini de Çince karakterler ile olduğu gibi bıraktım, ancak Latin harfli yazımda her kelime için Çince ‘pinyin’lerine yer verdim. Kullandığım kaynaklarda eğer bir dizin varsa veya çalışmanın içerisinde ikilemeler ile ilgili bölüm başlığı varsa ikilemenin geçtiği satırı her zaman göstermedim, kısaca çalışmanın kısaltmasına yer verdim.

Aşağıda 1600’den fazla ikileme yer almakta olup çok önceden başlanan bir çalışmaya dayanmaktadır (Ölmez 1998). Derlemelerim sırasında S. Şen’in kapsamlı ve ayrıntılı lisansüstü çalışması tamamlandı. Aşağıdaki derlemeye söz konusu çalışmadan ikileme aktarmadım, ancak karşılaştırma amacıyla konuya ilgili en kapsamlı çalışma olan S. Şen’in çalışmasına da baktım. Yakın zamanda iki çalışmanın daha tamamlandığını gördüm ancak hazırladığım çalışma şekillendiği için söz konusu bu yeni çalışmaları kullanma fırsatı bulamadım (Meltem Can, *Eski Uygur Türkçesinde İkilemeler*, Uludağ Üniversitesi, Bursa 2010; Emrah Bozok, *Eski Uygur Türkçesinde İştikaklı İkilemeler*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 2012). Bunların dışında, Ortak Türkçedeki ikilemelerin sürerliliğini benzerliğini ortaya koymak amacıyla bir öğrencime *Kıyasü'l-Enbiya*, bir başka öğrencime de *Süheyl ü Nevbahar*’daki ikilemeleri hazırlattım (Neslin Eriha Genç, *Süheyl ü nev-Bahâr’da İkilemeler*, Mersin Üniversitesi 2003; Fatma Nur Talu, *Kıyasü'l-Enbiya’da İkilemeler*, Mersin Üniversitesi, Haziran 2003).

İkilemeler ile ayrıntılı açıklamalara yukarıda anılan çalışmalara ve kaynaklarda yer alan çalışmalara bakılması uygun olacaktır, örneğin yazıtlar dönemi için özellikle T. Tekin’e (1995) ve Aydın’a (1997), Uygurca için Çağatay (1944) ve Şen’e (2002), Karahanlı dönemi için Z. Ölmez’e (1997 ve 1999), Harezmi dönemi için N. E. Genç (2003) ve M. D. Erdem’e (2005), Eski Anadolu Türkçesi için F. N. Talu’ya (2003) bakılabilir. Türkçedeki ikilemeler ile ilgili olarak çeşitli açılardan Ağakay (1953, 1954), Eren (1949), Foy (1899), Hatiboğlu (1981), Müller (2004), Tietze (1966), Tuna (1948, 1986) ve Yüce’ye (1998) bakılabilir.

Eski Uygurca İkilemelerden Seçmeler

aç emgek “eziyet, sıkıntı, açlık sıkıntısı” (AYS_AcB 326, 489)

aç kız “açlık, kıtlık” (AYS_VI 0034, 0406, 0690)

aç suk “hırs ve açgözlülük” (BT IX 75v6, Schilling)

aç toruk “aç, zayıf” (AYS_AcB 178)

aç- adır- “ayırt etmek” (BT XIII 40.06, Schilling)

aç- belgürt- “açık hale getirmek, belirgin hale getirmek, belirtmek” (MI I 11.4, Schilling)

aç- kênür- “açmak, açıklamak, genişletmek” (AbiTK)

- aç- okı-** “açıklayıp anlatmak” (37b7, Ht IX, Aydemir)
- aç- yad-** “açıklamak, izah etmek, açmak, yaygın hale getirmek; *aça yada (nomla-)* 宣揚 *xuan yang* // “açıp yayarak // 開闡 *kai chan* (anlatmak)” (AYS_VI 0138, vd.; AYS X)
- açığ ayag** “teveccüh, lütuf, saygı, hürmet // Ehre und Auszeichnung” (AYS III, UW NB II.1 2015 *açığ* II s. 11-12; 14b11; 14b22; 36a20, Ht IX, Aydemir; **açığın ayagın küse-**)
- açığ emgek** “ızdırıp, sıkıntı, eziyet // 苦難 *ku nan*” (AYS_VI 1113; AYS_AcB 489 – 490; ShoRoshia)
- açığ tarka** “acı, ızdırıp” (AbiTK)
- açığ tarka emgek** “ızdırıp, sıkıntı, eziyet // 苦 *ku*” (AYS_VI 0133; 0392; AYS X)
- açıl- yadıl-** “yayılmak, açılmak” (14a15, Ht IX, Aydemir)
- açıl- yarıl-** “yayılmak, açılmak” (AbiTK)
- açıl- yaru-** “açılmak, açılıp aydınlanmak // 開明 *kai ming*” (ShoRoshia)
- açın- aya-** “kollamak ve saygı göstermek” (AYS_VI 0654, 0201; UW NB I.1 2010 *açın-* II, s. 5)
- açın- igid-** “beslemek, bakmak” (26b19, Ht IX, Aydemir)
- açın- yadın-** “(günahlarını) itiraf etmek, (günahlarını) kabullenmek// 發露 *la lu*” (AYS III 137.23, ShoRoshia)
- açın- agrın-** “merhamet göstermek ve ilgilenmek” (*açınsar agrınsar* BT IX 52 v 25, Schilling)
- açıt- agrıt-** “üzmek, incitmek” (Huast, Schilling)
- açmak suvsamak** “açlık ve susuzluk, acıkma ve susama // 飢渴 *ji ke*” (ShoRoshia, BT IX 70v19, Schilling)
- açmak usmaklıg (ig)** “açlık susuzluk, acıkma ve susama illeti // 飢渴 *ji ke*” (ShoRoshia)
- açok adırtlıg** “açık seçik, anlaşılır” (AYS_VI 0359)
- açok taşağ** “açık, geniş alan” (AYS_VI 0270)
- açsız kızsız** “haset olmayan, tok gözlü” (AYS III, BT IX 3r17, Schilling)
- açsız suksız / suksuz** “tok gözlü, ihtirassız, haris ve açgözlü olmayan” (AYS_VI 0187; BT IX 72v13, Schilling)
- ada emgek** “sıkıntı, zorluk, eziyet; engel, tehlike” (BT IX 165r30, Schilling)
- ada korkınç** “tehlike, korku, sıkıntı” (AYS 326.2, Schilling)
- ada tuda** “tehlike, felaket” (AYS_VI 0097; ShoRoshia; KuanP 186)
- adak soğ** “son, nihayet” (BT XIII 20.79, Schilling)

- adalig tudalig** “tehlikeli” (BT IX 167v9/10, Schilling)
- adasiz tudasiz** “tehlikesiz, güvenli” (BT IX 1v10, Schilling)
- adaş böşük** “akraba” (U IV D55, Schilling)
- adaş kadaş** “arkadaş, dost” (Huas L198, Schilling)
- adil adrok** “nadir ve seçkin, nadir ve özel” (ZiemeArab, UW NB II.1 2015, s. 23)
- adin öñi** “başka, diğer” (USp 96.70, Schilling)
- adin- muñad-** “hayran kalmak, şaşırarak // 歎 *tan*” (AYS X; BT XVIII S 338/339, Schilling)
- adinçig muñadinçig** “şaşılması, hayranlık uyandırıcı, harikulade // 希代 *xidai*” (ShoRoshia)
- adir- üdür-** “ayırt etmek ve ayırmak” (AYS 67.7, Schilling)
- adirmaz üdürmez** “ayırım yapmayan, fark gözetmeyen, seçmez // 無分別 *wu fen bie*”, → **tüz tutdaçı adirmaz üdürmez** (AYS X)
- adirt odgurak** “kesin, kesinlikle” (BT XIII 58.31, Schilling)
- adirtlig belgülig** “açık, belirgin” (AYS X)
- adirtsiz belgüsüz** “ayrısız, farksız, ayırt edilmez” (BT VIII B164, Schilling)
- adkan- yapşın-** “yapışmak” (TT VI 462, Schilling)
- adrok adrok** “ayrı ayrı, başka, bambaşka // 種種 *zhong zhong*” (ShoRoshia)
- adrok üdrülmüş** “seçkin, ayrı, farklı” (BT V122, Schilling)
- adrok yëg** “seçkin, farklı, üstün, güzel” (AbiTK)
- ag- ên-** “yükselmek ve inmek” (**agmakka ênmekke** BT V 572/573, Schilling)
- ag- tegşil-** “dönmek, dönüp dolaşmak, değişmek; devir yapmak, devretmek” (AYS_VI 0342)
- ag- teñil-** “yükselmek ve inmek” (**aga teñilü** BT IX 114 v 4, Schilling)
- aginçsiz evrilinçsiz** “sağlam, değişmez, sabit, dönüşsüz // 不退轉 *bu tui zhu-an*” (AYS_VI 0562-0563; ShoRoshia)
- agir ayag** “saygı, hürmet // 慤重 *yin zhong*, 恭敬 *gong jing*” (AYS_VI 0220, vd.; AYS_AcB 523, AYS X)
- agir ayakmak** “tapma, saygı gösterme, hürmet etme // 恭敬 *gong jing*” (AYS X)
- agir ulug** “büyük, pek büyük, ağır, önemli // 大 *da*” (AYS_VI 0263, vd.; AYS_AcB 279; AYS X)
- agir yënik** “ağır ve hafif, değerli ve değersiz // 輕重 *qing zhong*” (ShoRoshia)
- agirliğ ayagliğ** “saygıya, hürmete değer” (BT IX 122r15 → Schilling)

aglak yalnız: *aglakta aglak yaka yalnız* “yalnız ve tek, tek ve benzersiz”
(BT IX 119 r16)

agrığ ig “hastalık” (BT IX 5v11, Schilling)

agrığ tikiğ ig toğa “hastalık, hastalık ve uyuzluk, hastalık ve kaşıntı, hastalık ve ağrı” (AYS 590.17, Schilling; UW NB II.1 s. 71 en alt)

agtar- èntür- “tercümeye etmek, başka bir dile çevirmek” (AbiTK); *agtarğuluk èntürğülük* (AbiTK)

agtar- tonğtar- “çevrilmek, döndürölmek” (*agtaru tonğtaru* U II 4.10, Schilling; ayrıca bk. UW NB I. 1, *agtarıl-* II, s. 28)

agtarıl- tonğtarıl- “döndürölmek, çevrilmek” (AYS III)

ak- tökül- “akmak ve dökölmek” (BT XVIII 0800, Schilling)

akığlığ ürlüğüüz “akıcı ve geçici, değışken, çürük, sakat, sağılam olmayan (terim olarak: āsrava’sız ‘acısız, eziyetsiz; hastalısız → sağılam, tutkusuz’ diye çevrilebilir, krş. UW NB II.1 s. 79 ve çeşitli Sanskrit sözlükleri)” (BT XVIII 1395, Schilling)

akınçsız teprençsiz “dayanıklı, sağılam” (BT IX 149r24, Schilling)

akuru akuru ~ akru akru “yavaşı yavaşı” (AYS_AcB 277; 26b4, Ht IX, Aydemir)

aksak çolok “topal, aksak, çolak, sakat” (M III 49.4, Schilling DTS 153a’ya göre)

aksak teğlök “topal ve kör, sakat” (BT V 455, Schilling)

al altag “alet, araç, vasıta, usül, yöntem // 方便 *fangbian*” (AYS X; BT VIII B11/12, Schilling)

al çevişı “usül, çare (aldatma ?)” (AYS III, KuanP 098, vd.)

al- kemişı- “almak ve atmak, alıp fırlatmak” (KON)

alım bèrim → bèrim alım

alış bèrişı “ticaret, alışverişı” (BT IX 61v12, Schilling)

alk- yokadtur- “yok etmek; yok ettirmek // 盡 *jin*” (ShoRoshia)

alka- töröt- “başarmak ve methetmek” (*alkamış törötmiş* BT V 174, Schilling)

alkın- yokad- “ortadan kalkmak, yok ölmek” (U III 29.36, Schilling)

alkınçsız tüketinçsiz “sonsuz, yok ölmeyen, kalıcı” (AYS 504.13, Schilling)

alkış başık “övgü, methiye” (TT III 161, Schilling)

alkış ötüğ “övgü, övgü ve dua, şefaat” (Huas L216, Schilling)

alku barça “bütün, hep; herkes // 皆 *jie*” (AYS X; BT XVIII 0019, Schilling); *alkunu barça* (AbiTK)

alku kamag “bütün, hepsi” (AYS X, BT VIII A18, Schilling)

- alkugun barça** “hepsi, topluca // 大眾 *da zhong*” (AYS X)
- allg çevişlig** “aldatıcı, hile dolu” (BT V 97, Schilling)
- alp ağır** “zor, müşkül” (AYS 397.14, Schilling)
- alp alpagut** “kahraman, savaşçı” (AYS X)
- alp atım** “yiğit, kahraman” (AYS_VI 1252; AYS_AcB 64)
- alp emgek** “zorluk, güçlük” (AYS_VI 0235)
- alp küçlüg** “kahraman ve güçlü” (BT V 511, Schilling)
- alsız altagsız** “aracısız, araçsız, vasıtasız (‘doğrudan’) // 無巧便 *wuqiaobian*” (ShoRoshia; AYS 394.12, Schilling; UW NB II.1, 111)
- altın üstün** → *üsdün altın*
- altınki üstünki** “yukarıdaki ve aşağıdaki” (BT IX 138r11/12, Schilling)
- altın kümüş** “altın ve gümüş” (BT VIII A128, Schilling)
- altınlug kümüşlüg** “altınlı ve gümüşlü, altından ve gümüştən; değerli, pahalı” (BT IX 31v7, Schilling)
- amıl aglak** “sakin, sessiz, huzurlu” (AbiTK)
- amrak sever** “sevgili, sevilen, hoş” (BT XIII 46.16, Schilling)
- amraş- seviş-** “birbirini sevmek ve dikkat etmek” (*amraşip sevişip* BT XIII 49.47, Schilling)
- amrıl- turul-** “sakinleşmek ve sakın olmak” (AYS 290.16, Schilling)
- amtı yügerü** “şimdi, şu an // 今現 *jin xian*, 今” (AYS X)
- anaz umugsuz** “umutsuz” (BT XIII 3.73, Schilling)
- ança monça** “şöyle böyle, şu kadar, böyle” (BT IX 59v18, Schilling)
- anda monda** “orada burada” (AYS X)
- anut- ét-** “hazırlamak, düzenlemek” (AYS_VI 0618)
- añla- bil-** “anlamak, kavramak” (U I 8.16, Schilling)
- apam birök** “eğer” (AYS_AcB 211)
- apamulug meñü** “sonsuz, ebedî, daima” (AYS_AcB 225)
- apıt- kölit-** “korumak” (*apıtu kölitü* BT XIII 58.45, Schilling)
- ar- ezügle-** “yalan söylemek ve aldatmak” (AYS III 135.10, Schilling)
- ar- yov-** “aldatmak” (*ardılar yovdılar* BT IX 75 v 10, Schilling)
- arı- silin-** “saf olmak” (*arıyu silinü* BT XIII 13.131, Schilling)
- arı- süzül-** “saf olmak, temiz olmak” (AYS 284.25, Schilling)
- arığ ıdok** “temiz ve kirsiz” (BT XVIII V 24, Schilling)
- arığ kirsiz / kirsiz arığ** “temiz, kirsiz” (BT XIII 14.06, Schilling)

- arığ saka** “orman, dağ eteği, ormanlık ve düzlük yer // 林野 *lin ye*” (AYS X)
- arığ semek** “ağaçlık, koru; orman, ormanlık // 林藪 *lin sou*, 林 *lin*” (AYS_AcB 93; AYS X)
- arığ silig** “temiz” (BT XIII 13.127, Schilling)
- arığ süzök** “saf, temiz, şeffaf, berrak // 清淨 *qing jing*” (KuanP 051, ShoRoshia; AYS X)
- arığ turug** “temiz, duru, saf” (AYS_VI 0619; KuanP 193, 197)
- arısız çalpañ** “kir, kirli, bok püsürük // 屎溺 *shini*” (ShoRoshia)
- arış arığ** “temiz” (BT XIII 12.190, Schilling)
- arıt- silit-** “temizlemek ve arındırmak” (*artur silitür* BT IX 139 v 10/11, Schilling)
- arıt- süz-** “arıtmak ve süzmek” (*arturmen süzürmen* BT XVIII S 617, Schilling)
- arka kamağ** “bütün, hep” (BT 13, → Schilling, *arka* II)
- arkuru turkaru** “ters yönde, aykırı yönde” (AbiTK); → **arkuru turkuru**
- arkuru turkuru** “enine boyuna: aykırı yönlere // 縱橫 *zong heng*” (AYS X) [→ UW NB II.1, 2015, s. 258 “her yönde”]
- art basut** “yardımcı” (AYS_VI 0120, 0854)
- arta- alkın-** “çürüyüp yok olmak, bozulup sona ermek” (*artamaz alkinmaz* BT XVIII 1167, Schilling)
- arta- aşgın-** “bozulup eskimek, yıpratılmak” (35b3, Ht IX, Aydemir; UW NB I.1 2010, s. 95)
- arta- buzul-** “çürümek, bozulmak, mahvolmak” (AYS_AcB 192-193, 194)
- arta- yokad-** → **yokad- arta-**; → **yunçı- arta-**
- artak yavız** “bozuk, çürük, kötü” (BT XIII 13.071, Schilling)
- artat- buz-** “bozmak, bozup tahrip etmek” (AYS_VI 0105)
- artat- sı-** “bozmak, kırmak, çürütmek” (AbiTK)
- artoksuz yañloksuz** “yalansız, yanıltmacasız // 無有錯謬 *wu you cuo miu*”, → dörtleme: *artoksuz yañloksuz köni kertü* (AYS X)
- artoksuz yañloksuz köni kertü** “doğru, yanılgısız (ve) gerçek // 無有錯謬 *wu you cuo miu*” (AYS X)
- arviş sarviş** “büyü, sihir // Zauber // 呪 *zhou*” [*sarviş* “UW 218a, *arviş* maddesinin sonunda yer alır, *arviş sarviş ot* Zauber-Medizin; ShoRoshia’da yer alan şekil” (7.2 /216) tamamlamadır; ayrıca bk. OTWF s. 271-272: “Abhi A 87 b12”den, bir panzehire gönderme yapan *arviş sarviş ot* deyimini zikrediliyor. *sarviş* için ortada herhangi bir etimoloji bulunmadığına göre,

bu kelime ya *sav-ış*'ın yanlış bir şekli ya da, belki, ikiz isimdeki arkadaşı *arvış*'ın fonolojik yapısıyla benzeşmenin (gerçek) sonucu olabilir”, ayrıca dipnot 298, OTWF s. 272] ShoRoshia.

- as- üklit-** “çoğaltmak, arttırmak” (AYS_AcB 69)
- as- üste-** “yükseltmek” (*asıp üstep* BT IX 82 r 5, Schilling)
- asanké kalp** “zaman, devir, çağ // 劫 *jie*” (AYS X)
- asıg tuso** “fayda, yarar”; **asıg tuso (kil-)** “fayda(lı olmak), yarar(lı olmak) // 利益 *liyi*, 利利 *lili*, 利 *li*, 饒益 *raoyi* (AYS X, AYS_AcB 155-156, 160; KuanP 003, 096 vd.)
- asıgılığ menjilig** “yararlı ve neşeli, faydalı ve mutlu” (AbiTK)
- asıgılığ tusolug** “faydalı, yararlı” (BT IX 23v17, Schilling)
- asıgsız bıradı** “faydasız, yararsız” (BT XIII 3.42, Schilling)
- asıgsız boş** “faydasız, yararsız” (BT XVIII V 20, Schilling)
- asıl- ükli-** “artmak, çoğalmak, fazlaşmak” (*asıltı üklidi* BT IX 89 v 17, Schilling)
- asıl- üstel-** “artmak, çoğalmak, fazlaşmak; yükselmek” (AYS_VI 0192, vd.)
- asıra- iğele-** “beslemek ve korumak” (*asırap iğelep* BT XIII 55.14, Schilling)
- aş azuk** “yiyecek, nevale” (36a9, Ht IX, Aydemir)
- aş içgü** “yiyecek içecek” (AYS X; KuanP 086; Zauber)
- aş suv** “yiyecek içecek” (BT IX 112r19, Schilling)
- aşa- yê-** “yemek” (TT V B 45, Schilling)
- aşan- yuñla-** “yiyip içmek ve tüketmek” (*aşanıp yuñlap* BT IX 109 r 8, Schilling)
- aşnukı amtıkı** “şimdiki, şu anki, bu ana ait” (3a1, Ht IX, Aydemir)
- aşuk- tavrın-** “acele etmek” (*aşuka tavrın* BT XIII 12.135, Schilling)
- at kölük** “at ve yük hayvanları” (BT VIII A129, Schilling)
- at kü** “isim, şöhret, ün” (BT IX 54v4/5, Schilling)
- at mañgal** “şöhret ve şans, ün ve baht” (BT XVIII 28.51, Schilling)
- at yaña** “at ve fil, binek-yük hayvanları” (BT IX 144v8, Schilling)
- ata ana** “ana baba // 父 母 *liuqin*” (ShoRoshia)
- ata- sözle-** “söylemek, dile getirmek, konuşmak” (AbiTK)
- atamak kértgünmek** “inanma” (KuanP 080)
- athg külüg** “ünlü, meşhur, tanınmış” (BT BT XVIII 0071, Schilling); **atl(i)g külüg** (AbiTK)
- atkan-** → **adkan-**

- atl(i)g maḡallıg, maḡallıg** “şanslı, talihli, bahtı açık” (AYS_VI 0327; (U II 36.47, Schilling)
- athg yüüzlüg, athg yüzlüg** “meşhur, şöhretli; asil ve alımlı, soylu, üst tabaka // 士庶 *shi shu*” (AYS X; BT V 607, Schilling)
- av- kavza-** “kuşatmak” (*ava kavzayu* BT XIII 40.26, Schilling)
- avant tıltag** “neden, sebep // 因 *yin*, 因緣” (AYS_VI 0069, vd.; ShoRoshia; AYS X)
- avantıg tıltagıg** “sebepli, bahaneli” (AbiTK)
- aviş tamu** “cehennem // 無間地獄 *renjiandiyu*” (ShoRoshia)
- aya- ağırla-** “saygı göstermek, hürmet etmek // 供養 *gong yang*, 奉 *feng*; *ayayu ağırlay (tapın-)* 承事 *cheng shi*, 恭敬 *gong jing* (AYS X, AYS_VI 0197, 0652; ShoRoshia)
- aya- çilte-** “saygı göstermek, hürmet etmek” (*ayamak çiltemek* KuP; *ayayu çilteyü* BT IX 135 v 26/27, Schilling)
- ayag çilteg** “saygı, hürmet” (AYS_VI 0997)
- ayal- kötrül-** “hürmet edilmek, saygı gösterilmek, yüceltilmek” (25a6-7, Ht IX, Aydemir)
- ayaş- amraş-** “sevgi ve saygı duymak, (karşılıklı) sevgi ve saygı göstermek” (AYS_VI 0170,)
- ayaş- çilteş-** “(birbirine) saygı göstermek” (*ayaşu çilteşü* BT IX 199 v 5/6, Schilling)
- ayat- ağırlat-** “saygı göstertmek, hürmet ettirmek” (AYS_VI 0089; AYS_AcB 66-67)
- ayıg yavız** “kötü, berbat, zararlı” (BT VIII A407/408, Schilling)
- ayıg yavlak** “kötü, berbat” (BT IX 48v3/4, Schilling)
- ayıglamaksız çulvusuz** “kötülemeksiz ve küfürsüz” (AYS III)
- az almır** “hırs; tutku” (BT IX 114r12, Schilling)
- az amranmak** “hırs, tamah, dayanılmaz istek, hakim olunamayan istek” (BT XIII 15.21, Schilling)
- az öpke** “hırs ve hiddet, hırs ve öfke // 貪瞋恚 *tanchenhui*” (ShoRoshia)
- az saran** “haset ve cimri, kıskanç ve pinti” (AYS 472.4, Schilling)
- az- yañıl-** “yoldan çıkmak, hata etmek, yanılmak” (AbiTK); *azguluk yañıl-guluk* (AbiTK)
- azlan- kıvırgaklan-** “cimrilik etmek, pintilik etmek, cimrice davranmak” (AYS III)

- azlan- kogşan-** “hasetlenmek, haset olmak, (bir şeye/kişiye) hırslanmak, özenmek” (ShoRoshia)
- ba- bekle-** “bağlamak, zincire vurmak” (AYS_VI 0164)
- baçağ sanvar** “oruç; yemin” (AbiTK)
- bag borluk** “bahçeler ve bağ” (*bag borluklar* BT IX 139 r 17, Schilling)
- bag bukagu** “bağ, köstek, bukağı” (KuanP 038)
- bag çug** “bağ, engel” (AYS III)
- bag kölüg** “bağ” (M III 12₁₈, Schilling)
- bag tutuk** “bağlama; bağ ve birlik” (BT XVIII S 268, Schilling)
- bag uğuş töz** “bağ; aile // 縛 *fu* : 姓族 *xingzu*” (ShoRoshia)
- bagır böşük** “akraba // 眷屬 *juanshu*” (ShoRoshia)
- bal- beklel-** “bağlanmak, zincire vurulmak” (AYS 371.11 , Schilling)
- balıg başlıg** “yaralı” (BT IX 33 v 20, Schilling)
- balık kent** “şehir” (*balık kentinte* BT IX 140 r 20, Schilling)
- balık suzak** “şehir ve köy” (*balıklardaki suzaklardaki* BT XVIII S 438, Schilling)
- balık uluş** “memleket, ülke; şehir” (AYS_VI 0248, 0675)
- bar yok** “var yok // 存與亡 *cun yu wang* (AYS X)
- bar- kel-** “gitmek ve gelmek, gelip gitmek” (*barmaksız kelmeksiz* BT XVIII 1373, Schilling)
- bar- mağla-** “yürümek ve dolaşmak”; *bardaçı mağladaçı* BT VIII B 221, Schilling)
- barça bütürü** “bütün, hepsi” (AYS_AcB 286)
- barça tolp** “her şey” (BT IX 1 r 14, Schilling)
- barça tözü** “hepsi, bütün” (AYS_VI 0520-0521)
- barça tükel** “hepsi, tamamı” (15b19, Ht IX, Aydemir)
- bas- tep-** “basmak” (*basdaçı tepdeçi* BT VIII B 223, Schilling)
- basınçsız unçsuz** “baskı ve intikam olmadan” (BT IX 3 r 18/19, Schilling)
- basut tuso** “yardım ve fayda, yardım” (BT IX 136 v 14, Schilling)
- baş başdıñ** “en baş, ilk, baştaki” (AYS_VI 0472)
- baş köz** “baş ve göz” (*başımız közümüz* BT IX 201 r 16/17, Schilling)
- başdınkı yëg** “üstün, en iyi // 殊勝 *shu sheng*” (AYS_VI 0572; AYS X)
- başla- êder-** “rehberlik etmek, yönlendirmek; takip ettirmek” (KON)
- başsız közsüz** “başsız ve gözsüz” (BT IX 13 r 2, Schilling)

- bay barımlıg** “zengin, varlıklı // 富 *fu*” (AYS_AcB 62, ShoRoshia)
- bay bayagut** “zengin ve varlıklı” (*bay bayagutlar* BT IX 52 v 14, Schilling)
- bay bedük** “zengin ve büyük” (BT IX 7 v 2, Schilling)
- bedü- üstel-** “yükselmek, yücelmek, yukarı çıkmak” (21b10-11, Ht IX, Aydemir)
- beg bodun** “bey ve halk” (*begli bodunlu* KT E6, Schilling)
- beg er** “bey” (TT V, Uzunkaya)
- beg eşi** “memurlar, bürokratlar // 官僚、役人仲間” (AYS III, SYS_Oda)
- beg inanç** “bey, kumandan” (AYS_AcB 479)
- bek bedük** “sağlam, pek” (AYS_VI 0505)
- bek katıg** “sıkı, sağlam; sert; kararlı” (AYS X; ShoRoshia; BT V 189, Schilling)
- bek meñü** “sağlam, kalıcı” (ShoRoshia)
- bek yarp** “sert” (BT VIII B 33, Schilling)
- bekiz belgölüg** “açık, belirgin” (AYS X; ShoRoshia)
- beklemek bukagulamak** “zincirleme, bağlama, engelleme, bukağılama” (AYS_VI 0684)
- beksiz meñüsüz** “geçici, fani, değışken ve istikrarsız” (BT IX 118 r 10/11, Schilling)
- beksiz yarpısız** “fani, geçici, çürük, gevşek, dayanıksız” (AYS_AcB 218)
- belgü tamga** “işaret, belge, emare” (4b14, Ht IX, Aydemir)
- b(e)lgölüg közüngölüg** “aşık, açık, belli” (AbiTK)
- belgölüg odgurak** “belli ve kesin, kesin, açık” (BT XVIII S 165, Schilling)
- b(e)lgür- közün-** “ortaya çıkmak, görünmek” (AbiTK)
- b(e)lgürt- körkit-** “ortaya çıkarmak, görünür hale getirmek, göstermek” (AbiTK)
- bert baş** “yara, yara bere // 傷 *shang*” (AYS X)
- bertük beçel** “cılız ve yaralı” (BT IX 52 v 24, Schilling)
- bez- titre-** “titremek ve sallanmak” (*bezer titreyür* BT IX 5 r 29, Schilling)
- bèrim alım** “vergi, rüsum; borç; verme ve alma” (SUK RH05.07, RH08.07 vd.; BT IX 164 r 11, Schilling)
- bı bıçgu** “bıçak // 刀 *dao* ~ 刀杖 *daozhang*” (AYS_AcB 274, ShoRoshia)
- bıç- os-** “biçmek ve doğramak” (*bıçar osar* BT IX 72 r 15, Schilling)
- bıçig tikig** “kesme dikme, kesim dikim” (24b21, Ht IX, Aydemir)
- bıçıl- kesil-** “kesilmek” (*bıçılmakı kesilmeki* BT V 159/160, Schilling)

- bıçıl- osul-** “kesilmek” (*bıçılur osulur* BT IX 201 v 5, Schilling)
- bıçıl- üzül-** “kesilmek ve yırtılmak” (Tiş. 49a6, Schilling)
- bıçuş- kesiş-** “(birbirini) kesmek, kesişmek” (*bıçuşurlar kesişürler* BT IX 81 v 28/29, Schilling)
- bışrun- katıglan-** “alıştırma yapmak, gayret etmek; çabalamak, meditasyon yapmak ve uğraşmak” (*bışrunguluk katıglanguluk* BT XVIII 1168, Schilling)
- bışrun- öğretin-** “alıştırmak, temrin etmek, öğrenmek // 修習 *xiu xi*, 修習 *xiu xi*” (ShoRoshia; AYS X)
- bi bıçek** “bıçak” (BT IX 73 r 3, Schilling)
- bi bıçgu** “bıçak” (BT IX 122 r 8, Schilling)
- bıç- kes-** “kesmek” (*bıçmiş kesmiş* BT IX 116 r 19, Schilling)
- bıçek kakıl** “bıçak ve kırbaç” (KuanP 027)
- bil- uk-** “anlamak, bilmek // 知 *zhi*~了 *liao* : 顯現 *xianxian*” (AYS_VI 0018, AYS X; ShoRoshia)
- bilezüklüg yüzüklüg** “bilezikli ve yüzüklü” (BT IX 134 r 21/22, Schilling)
- bilge bilig** “bilgelik, bilgi, bilge” (BT V 206, Schilling)
- bilge ked** “iyi ve iyi niyetli” (BT VIII A 39, Schilling)
- bilik salık** “silah” (BT VIII B 87, Schilling)
- bilil- ukul-** “bilgi elde etmek” (*bililür ukulur* BT VIII A 275, Schilling)
- bilin- tuyun-** “farkına varmak, anlamak, aydınlanmak” (AbiTK)
- bilin- ukun-** “anlamak ve kavramak” (*bilinmedi ukunmadı* BT IX 226 r 27, Schilling)
- bilmez ukmaz** “bilmez, anlamaz // 未知 *wei zhi*” (AYS X)
- biltür- uktur-** “vaaz etmek, anlatmak, anlaşılmasını sağlamak” (BT XVIII 1273, Schilling)
- bisiz bıçgusuz** “bıçaksız” (AYS III)
- biti- bitit-** “yazmak ve yazdırmak // 書寫 *shu jie*” (AYS X)
- bitig ujik** “yazı, yazılı kaynak” (BT VIII A 47, Schilling)
- bod belgülig** “belirli, görünüşü olan, belirilmiş” (KON)
- bod sın (belgü)** “vücut, beden, görünüş // 形相 *xingxiang*” (ShoRoshia)
- bodi tuymak** “aydınlanma, erme” (KON)
- bodlug belgülig** “belirli, görünüşü olan, belirilmiş” (KON)
- bodulmaklıg yapşınmaklıg (köñül)** “yapışmış / bağlanmış olma, tutulmuş / örülmüş olma // 染著心 *ranzhuxin*” (AYS 102.19, Schilling; ShoRoshia)

- bodun bokun** “halk” (BT IX 13 v 18, Schilling); krş. **bokun bodun**
- bodun kara** “halk” (AYS_AcB 69; AYS_VI 0167, 0076, vd.)
- bog- amrıl-** “boğmak ve ortadan kaldırmak” (**bogup amrılıp** BT XIII 46.27, Schilling)
- boguz tamak** “boğaz” (Rach I, Schilling); krş. **bodun bokan**
- bokun bodun** “halk” (**bokunun bodunun** BT XIII 46.12, Schilling)
- bokur- turgur-** “yok etmek” (KON)
- bor begni** “şarap ve bira; (alkollü) içecek” (BT VIII A 95, Schilling)
- boş alkıg** “boş ve geniş” (BT V 263, Schilling)
- boş taş** “tamamıyla, büsbütün” (AbiTK)
- boşgun- tut-** “dikkate alıp anlamak, talim etmek” (AYS_VI 0070-0071, vd.)
- boşgun- tüpker-** “çalışıp esasına inmek, talim edip aslına ulaşmak, özümsemek” (AbiTK)
- boşug kşanti** “af” (BT XIII 12.074, Schilling)
- boşumak kutgarmak** “kurtarmak, serbest bırakmak, azat etmek” (AYS III)
- boşun- kurtul-** “kurtulmak” (KuP 40, Schilling)
- bögmek sanamak** “idrak etme, anlama // 計校 *ji jiao*” (ShoRoshia)
- bögün- sakın-** “düşünmek” (**bögünü sakınu** BT XVIII 1578, Schilling)
- bögünmek sakınmak** “düşünme, göz önünde bulundurma // 想思 *xiangsi*” (ShoRoshia) → **sakınmak bögünmek**
- böl- adır-** “bölmek, ayırmak” (ShoRoshia; BT VII A7, Schilling)
- böl- adırtla-** “bölmek, ayırmak; ayırt etmek, tefrik etmek, farkına varmak, ayırımına varmak” (ShoRoshia)
- brahmalok ezrua yêrtinçüsi** “Brahmā Tanrı // 梵 *fan*” (AYS X)
- bu siksil** “canlılık” (BT VIII Nachtrag 24, Schilling)
- bul- kazan-** “elde edip kazanmak, kazanmak” (AYS_VI 0257, 0553)
- bul- tanukla-** “bulmak, kazanmak // 獲 *huo*” (AYS X)
- bul- tap-** “bulmak, elde etmek” (**buldum tapdım** BT VIII A 187, Schilling)
- bulak ögen** “kaynak ve dere, bulak, pınar” (TT VII 29₄₁, Schilling)
- bulgak telgek** “hareket” (M III 9₁₇, Schilling)
- bulıtlayu şılayu** “bulut gibi sulu, ıslak gibi” (8b21, Ht IX, Aydemir)
- bulunç alınç** “kazanç” (BT IX 183 r 21/22, Schilling)
- buluñ yıñak** “taraf, yön, cihet, bucak // 方 *fang*” (AYS_AcB 286, 318, AYS X; ShoRoshia)
- buluñsuz buçaksız** “köşesiz” (TT VI 427, Schilling)

- bun töz** “esas, kök, temel” (*bun tözlerin* BT V 211, Schilling)
- bur- kötü-** “kokmak, koku çıkmak” (AbiTK)
- bur- kötü- yıldı-** “kokmak” (AbiTK)
- bursoñ kuvrag** “(Buddhist) topluluk, cemaat // 僧 *seng*” (ShoRoshia; BT VII Schilling)
- buryuk beg** “kumandan, (hanım yanındaki hizmetçi) bey // 臣 *chen*” (AYS X)
- buryuk inanç** “kumandan, amir // 大臣 *da chen*” (AYS X)
- bus-** → **buş-**
- busan- bulgan-** “acı çekmek, kederlenmek, üzölmek; kızmak, sinirlenmek // 憂感 *you qi*, 惱 *nao*” (AYS X, ShoRoshia)
- busan- busurkan-** “endişelenmek, kederlenmek” (AYS_AcB)
- busuş emgek** “ızdırıp, eziyet; keder, acı, üzüntü // 憂悲 *you bei*” (AYS_AcB 428, 500; AYS X)
- busuş kadgu** “keder, kaygı, sıkıntı // 苦惱 *ku nao*, 煩 *fan*, 惱 *ku* ~ 煩惱 *fan ku*” (ShoRoshia; AYS_AcB 397, vd.; AYS_VI 0047, vd.; AYS X, BT V 493, Schilling)
- busuş sakınç** “keder, üzüntü // 悲愁 *bei chou*” (AYS X)
- busuşlg korkınçlg** “endişe verici, korkutcu, korkunç” (26a18, Ht IX, Aydemir)
- busuşsuz kadgusuz** “dertsiz, sıkıntısız, endişesiz, kaygısız” (AYS_VI 0076)
- buş- buşrul-** “üzölmek, canı sıkılmak, kederlenmek” (AYS_AcB 410)
- buşan- sakın-** “üzölmek” (USp, Schilling)
- buşmak kagurulmak** “canı sıkılma, (acıyla) kavrulma” (AYS X)
- buşur- emget-** “kızdırmak, sinirlendirmek, acıtmak, eziyet etmek” (*buşurur emgetür* BT XIII 8.24, Schilling)
- butık çıpık** “dal, dal budak” (BT IX 37 v 9, Schilling)
- buyan bügte** “kazanç” (BT IX 123 v 10/11, Schilling)
- buyan edgü kılınç** “sevap, iyi amel // 福 *fu*, 功德 *gong de*” (AYS X; AYS_VI 0033, vd.)
- buyruk bütrük** “kumandan ve komuta eden” (BT IX 163 r 8/9, Schilling)
- buyruk inanç** “kumandan” (AYS_AcB 413,)
- buz- artat-** “bozmak, tahrip etmek” (ShoRoshia)
- buz- butarla-** “bozmak” (*buza butarlayu* BT IX 67 r 9, Schilling)
- buz- sök-** “bozmak” (TT IV, Schilling)
- buzulmaksız çölmaksız** “bozulmaz, çürümez, sağlam” (AYS_AcB 258-259)

- büğü biliglig** “bilge, bilen, bilgili, erdemli” (AYS X)
- bük- kat-** “bükme ve katlamak” (*büküp katıp* BT IX 170 r 32/v 1, Schilling: *bög-*) → *tür- bük-*
- bükür- saç-** “serpmek, saçmak // 灑 *sa*” (AYS X)
- bür butık** “tomurcuk ve dal” (27a2, Ht IX, Aydemir)
- büt- bış-** “olmak, tamam olmak, olgunlaşmak” (AYS III)
- büt- kan-** “doymak, kanmak; tamam olmak” (AYS 120.9, Schilling)
- çaç kaş** “firuze vb., turkuaz ve nefrit” (AYS_VI 0185)
- çambunat altun** “altın” (U II 37₆₀, Schilling)
- çaşur- yoğa-** “iftira etmek” (TT VI, Schilling)
- çavlıg külüg** “ünlü, meşhur” (BT VIII B 88, Schilling)
- çecek tüş** “çiçek ve meyve” (çেকে *tüş* BT IX 55 v 22, Schilling)
- çecek yemiş** “çiçek ve meyve” (çেকে *yemiş* BT 139 r 3, Schilling)
- çın kértü** “gerçek, hakiki // 真實 *zhen shi*, 如是 *ru shi*” (bir kez, tek bağlamda, ShoRoshia’da), krş. *çın kértü ezügsüz* (AYS X; ShoRoshia; KuanP 193)
- çın kértü ezügsüz** “gerçek, yalansız // 真實 *zhen shi*” (AYS X)
- çın köni** “gerçek ve doğru” (TT V B 127, Schilling)
- çın yarp (törö)** “gerçek, hakiki (öğreti)” (21a18-19, Ht IX, Aydemir)
- çınsız yarpsız** “yalan” (Suv 364₁₈, Schilling)
- çızg tartıg** “yazı, yazı stili” (15a20; 15b8, Ht IX, Aydemir)
- çigjin ügre** “lapa” (BT XIII 15.37, Schilling)
- çipin çivez** “sinek ve sivrisinek” (çipinin çivezini BT XVIII 1084, Schilling)
- çoğ yalın** “parlaklık, ışık // 精光 *jingguang*” ShoRoshia; AYS_AcB 267, vd.; AYS_VI 0078, vd.)
- çoğlug yalınlıg** “parlak, ışıltılı; güçlü” (AYS_VI 0213, vd.)
- çoğsuz yalansız** “ışıltısız, ışiksiz, sönük, güçsüz” (AYS_VI 0659)
- çom- bat-** “batmak, dalmak, (suda) dibe batmak // 沒 *mo*, 沈没 *shen mo*, 沈溺 *shen ni*” (AYS X; ShoRoshia, ShoRoshia’da yer alan *çomrul-*, *çom-* olarak da düşünülebilir, çünkü bu örnek [*çomrulu*] *batmış* şeklinde bir tamamlamadır.)
- çomrul- bat-** “batmak” (AbiTK)
- çök- bat-** “batmak” (AYS 290.11, Schilling)
- çöpik yavız** “pis, kötü” (AbiTK)
- didim pesek** “taç” (BT IX II 76b, Schilling)
- dyan sakınc** “meditasyon, gark olma, istiğrak” (TT V, Uzunkaya)

- ed tavar** “mal mülk” (AYS_VI 0185, 0904, vd.; AYS_AcB 63, 192)
- ed yol** “servet ve talih” (TT I 196, Schilling)
- eder yügön** “eyer ve dizgin” (BT IX 140v1, Schilling /adar/, UW 338b)
- edgü adrok** “fazilet ve liyakat” (BT VIII B 195, Schilling)
- edgü ayıg** “iyi ve kötü” (*edgüli ayıglı* BT IX 151 r 16/17, Schilling)
- edgü edgü** “iyi, doğru; harika, aferin, güzel! // 善哉! 善哉! *shan zai shan zai* [Skr. *sadhu sadhu*]” (AYS X)
- edgü erdem** “iyi; liyakat ve fazilet” (BT VIII A 220, Schilling)
- edgü lıgso** “iyi, güzel” (Tib. *legs-so*, AYS X)
- edgü meñi** “iyi ve sevindirici” (BT IX 47 v 6, Schilling)
- edgü yaraşı** “iyi, uygun, münasip” (AYS III)
- edgü lüg adroklug** “faziletli ve liyakatlı” (BT VIII A 389/390, Schilling)
- edgü lüg meñilig** “iyi ve sevinçli, iyi ve mutlu” (*edgü lügün meñiligün* BT IX 116 r 24, Schilling)
- edlig tavarlıg** “mal ve mülklü, mal mülk sahibi, zengin” (BT VIII B 272, Schilling)
- egirt- kavzat-** “çevirmek, kuşatmak, sarmalamak, kucaklamak” (AYS_AcB 115)
- egrik bag** “bağ” (TT V B 78, Schilling)
- egrik- bal-** “sarılmak, karışmak; bağlanmak” (AbiTK)
- egrik- ürtül-** “sarılmak, örtülmek” (AbiTK)
- egrikmek yörgelmek** “sarılma, bağlanma” (AbiTK)
- egril- bükül-** “eğilmek ve bükülmek” (BT IX 12 v 9, Schilling)
- egsük kergek** “az, daha az” (BT IX 142 r 7, Schilling)
- egsüksüz kergeksiz** “eksiksiz, kusursuz” (AbiTK)
- egsüksüz tükel** “eksiksiz, mükemmel, tastamam // 具足 *ju zu*” (AYS X, BT XIII 48.6, Schilling)
- egsüt- kergert-** “azaltmak ve kısıtlamak, eksiltmek” (Huast., Schilling)
- eke siñil** “abla ve küçük kız kardeş // 姊妹 *zime*” (ShoRoshia)
- em yüründek** “ilaç, deva, çare // 对治 *duizhi*” (BT IX 79 v 15, Schilling, ShoRoshia)
- emgek ada** “sıkıntı, zorluk, eziyet; engel, tehlike” (ShoRoshia; *Suv* ada emgek)
- emgek busuş** “sıkıntı ve keder” (*emgeklig busuşlug* BT IX 16 r 11/12, Schilling)

- emgek ig** “sıkıntı ve hastalık” (*emgeksiz igsiz* BT XIII 40.41, Schilling)
- emgek sıkış** “sıkıntı” (AbiTK)
- emgek tolgak** “eziyet, ızdırap, dert, acıya katlanan” (AYS_AcB 179, 227)
- emgeklig sıkışlıg** “sıkıntılı, eziyetli” (AbiTK)
- emgeklig tolgaklıg** “eziyet çeken, sıkıntılı, dertli” (AYS_VI 1085-1086, AYS X)
- emgeksiz sıkışsız** “sıkıntısız, zahmetsiz” (AbiTK)
- emgeksiz tolgaksız** “sıkıntısız, eziyetsiz” (TT VI 279, Schilling)
- emgen- tolgan-** “acı çekmek ve üzölmek, eziyet çekmek” (*emgenür tolganur* BT IX 166 r 21, Schilling)
- emget- öölür-** “eziyet verip öldürmek, eziyet etmek” (AYS_VI 0685)
- emle- ota-** “iyileştirmek ve tedavi etmek” (*emleser otasar* BT IX 51 r 7, Schilling)
- emsiz yöründeksiz** “ilaçsız, devasız, çaresiz” (BT IX 79 r 11, Schilling)
- eñ meñ** “av” (ThS II 47, Schilling)
- eñ- çıñ-** “korkmak, korkuya kapılmak” (12b21, Ht IX, Aydemir; UW NB II.1, 2010, s. 143)
- eñit- yükün-** “eğilmek ve secde etmek” (*eñitgeli yüküngeli* BT IX 38 v 8/9, Schilling)
- eñle- meñle-** “ava çıkmak” (*eñleyü meñleyü* IB 49, Schilling)
- er- tur-** “durmak, kalmak” (AYS_VI 0519, 1243)
- er- yara-** “uygun olmak, uygun düşmek” (*ermez yaramaz* BT XIII 46.36, Schilling)
- erdini monçuk** “mücevher, mücevher ve inci // 寶珠 *bao zhu*” (ShoRoshia)
- erdini yinçü** “mücevher, inci” (AYS_VI 0185; AYS_AcB 191-192)
- eren eşiler** “erkekler ve kadınlar” (BT IX 40 r 4, Schilling)
- ergü bark** “mesken, mülkiyet” (*ergü barkst* BT V 646, Schilling)
- ergü otrug** “oturulacak yer, makam, mesken” (KuanP 021)
- ergür- tarkar-** “dağıtmak ve imha etmek” (Windgott 46, Schilling)
- erig barıg** “hareket, davranış” (TT X 347, Schilling)
- eriglig barıgılg** “hareketli, davranışlı” (Suv 124, Schilling)
- erin- ermegür-** “tembel ve üşengeç olmak” (Huast., Schilling)
- erk küç** “güç, güç kuvvet” (*erk küçüg* BT IX 163 v 3, Schilling)
- erk tap, erkçe tapça** “istek, arzu, irade // 恣 *zi*” (AYS III; ShoRoshia)
- erk türk** “güç, güç kuvvet, irade // 自在 *zizai*” (ShoRoshia)

- erkeçlen- yaykal-** “dalgalanmak, çalkanmak // 騰躍 *teng yue*” (AYS X)
- erklig küçlüg** “güçlü, kuvvetli” (Suv 424₃, Schilling)
- erklig türklüg** “güçlü, kuvvetli, yiğit” (AYS_VI 1252, AYS X; BT V 617, Schilling)
- erkligin erksizin** “iyilik veya kötülükle; güçlü ve güçsüz olarak” (Huast 125, Schilling)
- erksin- ellen-** “gücü elde tutmak, yönetmek, hakim olmak” (M III 19.14, Schilling)
- ert- aş-** “üstün olmak, mükemmel olmak” (← *art- aş-*)” (ShoRoshia; UW NB I.1, s. 92 üst)
- ert- bar-** “geçip gitmek” (*ertmiş barmış* BT XIII 30.05, Schilling)
- ert- buzul-** “geçip gitmek ve yok olmak” (*ertür buzulur* BT IX 1 r 2/3, Schilling)
- ert- keç-** “geçmek, geçip gitmek, aşmak” (*ertmiş keçmiş* BT VIII B 169, Schilling)
- ert- kıyıl-** “ölmek” (*ertmiş kıyılmış* BT XIII 49.71, Schilling)
- ert- tüke-** “sona ermek, yok olmak ve bitmek” (*ertmegey tükemegey* BT XVIII V 58, Schilling)
- ert- ün-** “üstün olmak, farklı olmak” (ShoRoshia)
- erüş üküş** “pek çok, sayısız” (AYS_VI 0109)
- esen edgü** “iyi ve sağlıklı” (*esenin edgün* BT V 743, Schilling)
- esen tükel** “iyi ve canlı” (BT IX 106 v 3, Schilling)
- esengü ögrünçü** “iyi olma ve sevinç” (BT V 504, Schilling)
- esin bulut (~ bulut)** “esinti ve bulut” (38b3, Ht IX, Aydemir)
- esirkençsiz boş** “esirgemeyen, (gönlü) geniş, cömert // 無吝 *wu lin*” (AYS X)
- esirkençsiz ökünçsiz (köñül)** “cömert ve pişman olmayan, esirgemeyen ve nadim olmayan (düşünce) // 無悔悵(心) *wu hui lin (xin)*” (AYS III)
- et’öz yin** “vücut, beden ve ten” (ShoRoshia)
- ev bark** “ev, ev bark // 家 *jia*” (ShoRoshia)
- ev oron** “evler ve yerler” (*evlerig oronlarig* BT IX 176 v 4, Schilling)
- evdi- yig-** “toplamak, yığmak, bir araya getirmek, derlemek // 收取 *shou qu*” (AYS_AcB 522; AYS X)
- evid- tañız-** “yumuşamak, kabarmak”, → *tañız- evid-* (AYS X)
- evin yemiş** “meyve” (BT V 291/292, Schilling)
- evir- ötün-** “tevcih etmek, yönlendirmek” (AYS X)

- evlig barklıg** “evi olan, evli barklı” (AbiTK)
- evril- tegzin-** “dönmek, değışmek” (AbiTK)
- evril- tevril-** “dönmek, değışmek” (AYS III 133.22, Schilling)
- evril- yaratın-** “alıştırma yapmak; zahmet etmek” (*evrilip yaratınup* BT XIII 55.07, Schilling)
- evrilmek teşgilmek** (< *teşgilmek*) “dönmek, değışmek, başkalaşmak // 轉 *zhuan*” (krş. *ag- teşgil-*; ShoRoshia)
- eymençsiz korkunçsuz** “korkusuz, endişesiz, arsız ve korkmaz” (BT IX 23 v 2, Schilling)
- ezüg armak** “yalan, hile, aldatma” (AYS_VI 0981)
- ezüg igid** “yalan” (BT V 626, Schilling)
- ezüg yalğan** “yalan” (BT IX 13 r 2/3, Schilling)
- ezügsüz igidsiz** “hilesiz, yalansız // 無妄 *wu wang*” (AYS X; U I 35₁, Schilling); → *ezügsüz igidsiz [kön]i kértü*
- ezügsüz igidsiz [kön]i kértü** “gerçek, yalansız (ve) gerçek // 眞實無妄 *zhen shi wu wang*” (AYS X)
- ëçi ini** “abi kardeş // 兄弟 *xiong di*” (AYS X)
- ëdiz bogrı** “yükseklik ve derinlik” (*ëdizi bogrı* BT XVIII 0508, Schilling)
- ëdiz yügsek** “yüksek, yüce” (AYS_VI 0273)
- ëgil kartı** “alçak ve bayağı, sıradan” (*ëgil kartı* BT IX 58 r 12, Schilling)
- ëkileyü katnayu** “bir daha, tekrardan, yeniden // 重 *chong*” (AYS X)
- ëkileyü yene / yana** “tekrardan, yeniden, tekrar tekrar // 還 *huan*” (AYS X; Suv 644₁₆, Schilling)
- ëkirçgü sëzik** “şüphe, tereddüt” (BT XVIII 1255, Schilling)
- ël bodun** “halk” (USp 14₀, Schilling)
- ël han** “hükümdar, han” (AYS III)
- ël uluş** “memleket, ülke // 國 *guo*” (AYS_VI 0062, 0104, vd., AYS X; ShoRoshia)
- ëlen- erksin-** “hükmetmek, yönetmek, hakim olmak” (AYS_VI 0255, 0350; BT V, Schilling)
- ëlet- kötür-** “göndermek, yollamak” (*ëletü kötürü* BT XVIII 1143, Schilling)
- ëlig adak** “el ve ayak” (*ëligleri adakları* BT XVIII S 246, Schilling)
- ëlig beg** “hükümdar, bey // 王 *wang*” (AYS X, AYS_AcB 84, vd.); ëligler begler (törösi) (22b21, Ht IX, Aydemir)

- èlig han** “hükümdar, han // 王 *wang*” (AYS X, AYS_VI 0017, vd.; AYS_AcB 60 vd.)
- ènç esen** “iyilik ve sağlık, sağ salim” (BT V 711, Schilling)
- ènç meñi** “huzur, sevinç, neşe // 安樂 *an le*” (AYS_VI 0836, 0907, vd.; AYS_AcB 262-263; AYS X)
- ènç meñilig** “huzurlu, sevinçli, sakin ve sevinçli // 安寧 *anning*” (AYS_VI 0077, vd.; ShoRoshia; BT XIII 46.30 Schilling)
- ènçgü esengü** “huzur, sükunet” (AYS_VI 0176)
- ènçgü meñi** “huzur, mutluluk, sükûnet” (AYS_VI 0012, 0048, 0253; AYS_AcB 308)
- ènçgüüg esengüüg** “huzurlu, esenlik içinde // 安隱 *an yin*” (AYS X, AYS_VI 0145; ShoRoshia)
- ènçgüüg meñilig** “huzurlu, sakin” (AYS_VI 0021; ShoRoshia)
- èrinç çıgay** “yoksul, zavallı” (BT IX 117 v 20, Schilling)
- èrinç yarlıg** “zavallı, acınacak (durumda olan), sefil, düşkün” (AYS_VI 1085, AYS_AcB 171, AYS X)
- èrinçke- tsoyurka-** “merhamet etmek, acılamak // 愍 *min*” (AYS_AcB 176; 哀愍 *aimin* : 哀愍 *aimin* ShoRoshia)
- èrintilig emgeklig (törö)** “üzücü, acıtıcı (yasa) // 謙苦之(法) *qiankuzhi(fa)*” (ShoRoshia)
- èrintür- burçintur-** “incitmek, acı vermek” (AYS III)
- èrmek aklamak** “nefret etme, iğrenme” (AbiTK)
- èrmek münemek** “kınamak, ayıplamak” (AbiTK)
- èrşi karşı** “alçaklık” (Suv 32₂, Schilling)
- èrşisiz karşısız** “kavgasız” (AYS_VI 0150, 0169, 0750)
- èrt bèrt** “vergi” (BT IX 62 v 15, Schilling)
- èsilmez koramaz** “eksilmez, azalmaz, zarar görmez, tahrip olmaz” (ShoRoshia)
- èsiz yavız** “kötü” (ThS IV₁₁, Schilling)
- èş tuş** “dost, arkadaş” (TT IV A 21, Schilling)
- èşgirti barçın** “ipekli kumaş” (BT IX 165 r 15, Schilling)
- èşiç bukaç** “kazan ve tencere” (BT IX 165 r 5, Schilling)
- èşid- kör-** “duymak ve görmek” (*èşidigme körügme* BT XVIII S 432/433, Schilling)
- èşid- tıñla-** “duymak, işitmek, dinlemek” (AYS_VI 0068, 0101, vd.)

- êşidtür- tuyuz-** “duyurmak ve sezdirmek” (*êşidtürgil tuyuzgul* BT IX 137 r 17, Schilling)
- êt- bezet-** “donatmak ve süslemek” (*êtdim bezetdim* BT IX 21 r 6, Schilling)
- êt- kıl-** “yapmak, etmek // 造作 *zaozuo*” (ShoRoshia)
- êt- turgur-** “inşa etmek, kurmak, yaratmak” (TT IV, Schilling)
- êt- yarat-** “süslemek, donatmak, düzenlemek” (AYS_VI 0275)
- êt- yumşa-** “hizmete göndermek” (*êtdimiz yumşadımız* BT IX 62 v 12, Schilling)
- êtig tümeg** “hazırlık, hazırlama, düzenleme” (AbiTK)
- êtig yaratig** “süs; donanım” (BT IX 31 r 1/2, Schilling)
- êtiglig tümeglig** “hazırlanmış, hazır hale getirilmiş” (AbiTK)
- êtiglig yaratıgıg** “düzenlenmiş; süslenmiş // 莊嚴 *zhuangyan*” (ShoRoshia)
- êtıl- yaratıl-** “donatılmak” (AbiTK)
- êtin- tümen-** “düzenlemek, hazırlanmak” (AYS_VI 0113)
- êtin- yaratın-** “düzenlenmek; bezenmek” (*êtinmiş yaratınmış* BT VIII B 143, Schilling)
- êtmek yaratmak** “yaratma, meydana getirme, oluşturma” (KON)
- êv- tay-** “acele etmek, telaşlı davranmak // 匆忙 *cong mang*”; kaymak, düşmek // 匆忙 *hu mang*” (AYS X; U II 29.24, DKPAM-StPt, ShoAbhi; bugüne kadar **ıy-** okunan ilk unsur yerine **êv-** okuyuşu BT XXXVII’de yer alır)
- garh (~ grah) yultuz** “gezegen, yıldız” (AYS_VI 0181); → **yultuz grah**
- han êlig** “hükümdar, han” (AbiTK)
- hatun kırkın** “kadın, kız; cariye” (AYS_VI 0233, 0245)
- hiri ujik** “harf, hece” (AbiTK)
- hua çeçek** “çiçek // 華 *hua*” (AYS_AcB 83, vd.; AYS X; ShoRoshia)
- hua yavişgu** “çiçek ve çiçek dizisi” (TT VI 144, Schilling)
- hualıg çeçeklig** “çiçekli” (Suv 608₁₀, Schilling)
- hualıg psaklıg** “çiçekli, çelenkli” (AbiTK)
- ı ıgaç** “orman” (AYS_AcB 374, 473)
- ı tarıg** “tohum, hububat” (AYS_AcB 63, BT VIII A 74, Schilling)
- ı yemiş** “tohum ve yemiş” (BT IX 171 v 23, Schilling)
- ıdala- tit-** “bırakmak ve vazgeçmek” (*ıdaladı titdi* BT IX 146 r 27, Schilling)
- ıduk kutlug** “kutsal ve gösterişli” (BT XVIII S 041, Schilling)
- ıgaç ot** “ağaç ve ot” (BT V 577, Schilling)

- ıgla- sıkta-** “ağlamak ve hıçkırık” (*ıglayu sıktayu* BT IX 146 r 15, Schilling)
- ıman- tayan-** “güvenmek, yaslanmak” (Huast., Schilling)
- ımanç buyruk** “komutan” (*ımanç buyrukları* BT IX 7 r 6/7, Schilling)
- ımanç tayanç** “yardımcı, müşavir” (AYS_VI 0293)
- ır oyun** “eğlence” (AYS X)
- ırak yaguk** “uzak ve yakın” (BT IX 149 v 4/5, Schilling: *ıraktaki yaguktaki* “uzaktaki ve yakındaki”)
- ırla- büdi-** “şarkı söylemek ve dans etmek” (*ırlayu büdiyü* BT IX 165 r 8/9, Schilling)
- ıru belgü** “belirti, işaret, emare” (AYS_VI 0695)
- ısrır- sok-** “ısırmak ve sokmak” (*ısrırlar sokarlar* BT XVIII S 402, Schilling)
- ıy- → év-** BT XXXVII’ye göre
- ıyınç basınç** “sıkıntı ve baskı” (TT II A 15, Schilling)
- ıç içegü** “iç taraf” (TT X 548, Schilling)
- ıç- esür-** “içmek ve sarhoş olmak” (*ıçip esürüp* BT XVIII 1110, Schilling)
- ıçgü ayak** “içecek ve kadeh” (*ıçgün ayakın* BT V 612, Schilling)
- ıçgü ot** “içecek ve ilaç” (BT IX 54 v 10/11, Schilling)
- ıçgü suvsuş** “içecek” (BT XIII 13.071, Schilling)
- ıdiş ayak** “çanak ve fincan, kap, yiyecek-içecek kabı” (ThS II, Schilling)
- ıg agrıg** “hastalık // 病 *bing*” (ShoRoshia; AYS_VI 0144, vd.; AYS_AcB 214)
- ıg kegen** “hastalık” (AYS_VI 0034)
- ıg kem** “hastalık” (BT VIII A 471, Schilling)
- ıgid ezüg** “yanlış ve yanıltıcı, yalan” (BT XVIII 1391, Schilling)
- ıgid yanlok** “yanlış ve hatalı” (BT XVIII 1680, Schilling)
- ıgit- beltürt- / beltrüt-** “besleyip büyümek, beslemek ve yetiştirmek” (*ıgit-teçi beltürtteçi* (BT IX 161 v 25, Schilling; HamiZus; BT XXVI 138.14)
- ıgile- öl-** “hastalanmak, hastalanıp ölmek” (AbiTK)
- ıgilemek emgek** “hastalık, hastalanma, hastalanma eziyeti” (ShoRoshia)
- ıgılg agrıglıg** “ağrılı, hasta” (BT IX 162 r 23, Schilling)
- ıgılg kemlig** “hastalıklı, hasta” (BT IX 52 v 24, Schilling)
- ıgsız adasız** “hastaliksız ve tehlikesiz” (M I 28₁₇, Schilling: *ıgsızın adasızın*)
- ıgsız agrıgsız** “ağrısız, sağlam” (AYS III, Suv 191₃, Schilling)
- ıgsız kemsiz** “hastaliksız, sağlam” (BT XVIII S 431/432, Schilling)
- ıgsız kegensiz** “hastaliksız, sağlam” (Suv 196₁₉, Schilling)

iki, ikileyü vb. → **èki**

ilig adkak “bağ” (*ilig adkaklarig* BT VIII A 306/307, Schilling)

ilig tutug “bağ, (dünyevî) bağ, tutku” (BT IX 116 v 18/19, Schilling)

iligsiz tutugsuz “bağsız, tutkusuz” (BT IX 12 r 24, Schilling)

ilin- yapşın- “bağlamak, yapışmak, tutunmak” (AbiTK)

ilinçsiz tutunçsuz “bağsız” (Suv 217₆, Schilling)

ilinçü mênji “eğlence, neşeli vakit geçirme” (AYS_VI 0172; AYS_AcB 82, 437)

ilinmek yapşınmak “yapışma, tutunma” (KON)

ilinmeksiz yapşınmaksız “yapışmadan, tutunmadan” (KON)

iliş tartış “bağlantı, alaka (Bindung und Beziehung)” (39b12, Ht IX, Aydemir; HT VI 131-132)

imerigme kamag “bütün, hep // 諸群 *zhu chun*” (AYS_AcB 68, AYS X)

ini èçi “abi kardeş, küçük kardeş ve ağabey // 兄弟 *xiongdì*” (ShoRoshia) → **èçi ini**

ir- müne- “iftira etmek, karalamak; aşağılamak, azarlamak, kabahat / kusur bulmak // 誹謗 *feibang* ~ 毀咎 *huizi*; 毀罵する” (ShoRoshia, ShoAbhi); **irmek münemek** “iftira, iftira atma; azarlama // 誹謗 *feibang*” (ShoRoshia)

irig kadir “korkunç” (BT VIII B 136, Schilling)

irig yavgan “kaba, kötü” (AYS_VI 0165)

irinç → **èrinç**

irinçke- → **èrinçke-**

irintür- → **èrintür-**

irök egsük “hata ve eksik, eksiği hatası” (22a19, Ht IX, Aydemir)

irü → **iru**

isig amrak “dostça, arkadaşça, sıcak, yakın” (36a21, Ht IX, Aydemir)

isig öz et'öz “hayat, can” (AYS_AcB 153- 154, 185)

isig tumlug “sıcak ve soğuk” (AYS_VI 0179)

isin- yılın- “ısınmak, ılımak, sıcak olmak // 勤 *qin*” (ShoRoshia)

isinmek amraşmak “sevmek, çok yakın hissetmek, ısınmak (mecazen) // 恩愛 *enai*” (ShoRoshia)

iste- tile- “niyetlenmek ve dilemek” (*isteyü tileyü* BT IX 128 r 20, Schilling)

istem tutçı “sürekli, daima, aralıksız” (AbiTK)

isdet- tilet- “istetmek, aratmak // 求覓 *qiu mi*” (AYS X)

iş küç “hizmet” (BT IX 62 v 14, Schilling)

- iş küdök** “iş, iş güç, meşguliyet // 事務 *shiwu*~努 *nu*” (AYS_VI 0165, vd.; AYS_AcB 207; ShoRoshia)
- iş yumuş** “iş, görev, vazife” (AYS_VI 1097)
- işlet- yoğla-** “kullanmak” (AYS_AcB 168)
- işsiz tepremeksiz** “hareketsiz, kıpırtısız, eylemsiz” (KON)
- iy- bas-** “kendine tabi kılmak, basmak, ezmek” (AYS_AcB 66; TT VI 48)
- iyeye idi** “sahip” (BT XVIII 1403, Schilling)
- iyin- basın-** “tabi olmak, basılmak, ezilmek” (TT VI 10); krş. *iyinç basınç*
- iz oruk** “iz, yol iz” (9b5; 29a4, Ht IX, Aydemir)
- ka kadaş** “akraba; kardeş // 親 (屬) *qin (shu)*” (ShoRoshia)
- kadgu nizvani** “acı ve tutku” (U I 20₁₄, Schilling)
- kadgusuz nizvanısız** “acısız ve tutkusuz” (BT XVIII 0023/0024, Schilling)
- kadır katıg** “kaba, sert” (Suv 9₃, Schilling)
- kadır yavlak** “vahşi, kötü” (AYS_AcB 20)
- kadır yavlak keyik** “vahşi, yabani, korkutucu // 惡獸 *ewu*” (ShoRoshia)
- kal telve** “deli, çılgın // 荒迷 *huang mi*, 狂亂 *kuangluan*”; → *munkul (bolup)*
kal telve (AYS X; ShoRoshia)
- kalıg ısırga** “kale ve saray” (*kalıglar ısırgalar* BT IX 31 v 3, Schilling)
- kalın ağır** “güçlük, zorluk” (AbiTK)
- kalp üd** “zaman, devir, dönem // 劫 *jie*” (AYS X, AYS_VI 0130, vd.)
- kamag barça** “hep, hepsi, tamamıyla, bütün” // 周遍 *zhou bian*”, (AYS X; M I 28₃, Schilling)
- kamagun barça** “bütün, hep” (AbiTK)
- kamagun yumgı** “hep, bütün, hepsi” (AYS_AcB 436)
- kamıt- tüşür-** “düşürmek, düşmesine sebep olmak, (ayağını vb.) kaydırmak // 墮 *duo*” (ShoRoshia)
- kan- büt-** “yerine gelmek, tamam olmak, doymak” (*kanıp bütüp* BT XIII 40.34, Schilling)
- kanım todum** “doyum, doyma, kanma” (*kanımlıg todumlug* BT IX 170 v 25/26, Schilling)
- kanlıg yinlig** “kanlı ve etli” (BT IX 33 v 20, Schilling)
- kantur- bütür-** “yerine getirmek, tatmin etmek” (TT VII, Schilling)
- kañlı kölük** “yük hayvanı, araba” (AYS_AcB 191)
- kap tolguk** “şarap tulumu ve tulum” (Suv 604.6, Schilling)
- kapıg tüñlük** “kapı ve pencere” (BT IX 172 r 12, Schilling)

- kara bodun** “halk, avam // 庶 *shu*” (AYS X)
- kara yürüj** “siyah beyaz, ak kara” (AYS_VI 0694)
- karaŋgu kararıg** “karanlık // 闇冥 *anming*” (ShoRoshia)
- karga kuzgun** “karga ve kuzgun” (BT IX 78 r 20/21, Schilling)
- karga ügi** “karga ve baykuş” (*kargalı ügili* BT XVIII 1121, Schilling)
- karı ulug** “eski ve büyük” (BT IX 165 r 1, Schilling)
- karı- igle-** “yaşlanmak ve hastalanmak” (*karımak iglemekniy* BT IX 151, Schilling)
- karı- öl-** “yaşlanmak ve ölmek” (*karımak ölmek* BT IX 43 r 3/4, Schilling)
- karlıg buzlug** “karlı ve buzlu, soğuk” (16b14, Ht IX, Aydemir)
- kart böz** “çıban ve habis ur” (Suv 614.13, Schilling)
- kasıncıg korkıncıg** “korkunç, korkutucu” (TT VI, Schilling)
- kat katrag** “dağ sırası, sıradağ” (BT IX 140 r 9, Schilling)
- kat- kar-** “karıştırmak, katmak” (*katdımız kardımız* BT IX 62 r 21, Schilling)
- kata takı** “yeniden, tekrar” (Suv 7.9, Schilling)
- katı böz** “çıban, bez” (AYS_AcB 213)
- katıgılan- bışrun-** “gayret etmek, çabalamak” (AbiTK)
- katıgılan- kın-** “çabalamak, gayret göstermek // 方便 *fangbian*” (ShoRoshia)
- katıgılan- tavrın-** “çabalamak, gayret göstermek, çalışmak çabalamak // 精勤 *jingqin*” (ShoRoshia)
- katıl- karıl-** “karışmak” (*katılu karılı* BT IX 59 r 15, Schilling)
- katıl- kavış-** “buluşmak, kavuşmak, karşılaşılabilmek // 濫 *lan* : 交通 *jiao-tong*” (ShoRoshia)
- katılış- kavış-** “karşılaşmak, kavuşmak, buluşmak bir araya gelmek // 和合 *hehe*” (AbiTK); *katılış- kavış-* “和合 *hehe*” (ShoRoshia)
- katın katın** “defalarca, bir çok defa” (1a19, Ht IX, Aydemir)
- kavır- tır-** “derlemek, birleştirmek” (TT X 29, Schilling)
- kavış- birik-** “birleşmek, toplamak” (*kavışgusıña birikgusıña* BT VIII A 193/194, Schilling)
- kavla- sık-** “bağlamak ve sıkmak” (*kavlayu sıkı* BTXVIII V 105/106, Schilling)
- kavzatıl- kurşatıl-** “çevrelenmek, kuşatılmak” (AYS 683.2, Schilling)
- keçig köprüg** “köprü, geçit // 橋梁 *qiaoliang*” (ShoRoshia)
- ked uz** “iyi ve mahir” (BT XVIII 1117, Schilling)
- ked- tona-** “giyinmek” (*keder tonayur* BT IX 170 r 27, Schilling)

- ked- tonan-** “donanmak ve giymek, giyinmek” (*kedgü tonangu* BT IX 126 v 14, Schilling)
- kedgü tonangu** “elbise, giysi” (TT VI 392, Schilling)
- kedim ton** “elbise” (BT IX 9 r 13, Schilling)
- kel- bar-** “gelmek, gelip gitmek, ilişki / bağlantı içerisinde olmak, sık sık görüşmek” (AYS III)
- kel- bol-** “gelmek ve olmak” (*kelzün bolzun* BT V 479/480, Schilling)
- kel- iste-** “gelmek” (*kelip istep* BT XVIII S 270/271, Schilling)
- kel- orna-** “gelmek” (*kelzün ornazun* BT V 511, Schilling)
- kel- teg-** “ulaşmak, gelmek // 來詣 *lai yi*” (ShoRoshia)
- kelış barış** “karşılıklı, gelişli gidişli, geliş gidiş” (41b9-10, Ht IX, Aydemir)
- kem çer** “hastalık” (BT XIII 58.03, Schilling)
- kemi tar** “gemi ve sal” (*kemiler tarlar* BT IX 139 r 26/27, Schilling)
- keñ kiçig** “genç ve küçük” (BT IX 38 r 3, Schilling)
- kent suzak** “şehir ve köy” (BT XVIII 1110, Schilling)
- kent uluş** “şehir; başkent” (BT IX 29 v 8/9, Schilling)
- kentü öz** “kendi // 自 *zi*, 自親 *zi qin*, 自己 *zi ji*” (ShoRoshia; AYS_VI 0336, 0371; AYS_AcB 249, AYS X)
- kepek çigsin / çigjin** “kepek ve lapa” (BT IX 168 v 23, Schilling)
- kerilmek eşnemek** “esneme // 欠喏” (ShoRoshia)
- kes- böl-** “kesmek, bölmek, parçalarına ayırmak” (KON)
- kev- kücsiret-** “gücünü yok etmek, zayıf düşürmek, güçsüz hale getirmek” (AYS III)
- kevil- kogşa-** “güçten düşmek, zayıflamak” (36a3, Ht IX, Aydemir)
- kevil- kücsire-** “zayıflamak, gücü kesilmek, güçsüzleşmek” (AbiTK)
- kez- tegzin-** “sağa sola gitmek, gezinmek” (HT, Schilling)
- kez- yori-** “gitmek, yürümek // 經 *jing* : 遊行 *youxing* ~ 遊 *you*” (ShoRoshia)
- kezig tizig** “sıra; dizi” (AYS_AcB 174; Suv 612₁₀, Schilling)
- kêçe küntüz** “gece gündüz; her zaman, devamlı” (17a25-26, Ht IX, Aydemir)
- kêdin kêrü** “batıya, batıya doğru” (BT XIII 28.17, Schilling)
- kên keligme** “gelecek, âti” (AYS_VI 0017, 0061, vd.)
- kêñ alkıg** “geniş, geniş ve enli // 廣大 *guanda*” (AYS X; BT VIII B 85, Schilling)
- kêñ bedük** “büyük” (BT XVIII 0239, Schilling)

- kêñ teriñ** “geniş (ve) derin // 大 *da*, 深廣 *shen guang*” (AYS X)
- kêñ ulug** “geniş ve büyük” (BT XVIII V 74, Schilling)
- kêñ yétiz** “geniş ve yüksek” (TT X 214, Schilling)
- kêñrül- bedü-** “büyümek, genişlemek // 寬藤 *kuanteng*” (ShoRoshia)
- kêñür- aç-** “genişletmek, açmak” (9b6, Ht IX, Aydemir)
- kêñür- yad-** “açmak yaymak, açıklayarak yaymak // 廣流 *guang liu*, 弘 *hong*” (AYS_VI 0833, vd.)
- kêñür- yadıl-** “açmak, açılmak, genişletmek; açıklanmak, izah edilmek // 廣行 *guang xing*” (AYS_VI 1120)
- kêrtgün- edger-** “inanmak” (AYS_VI 0650)
- kêrtgün- süzül-** “inanmak” (AbiTK)
- kêrtgünmek süzülmek** “inanma” (AbiTK)
- kêrtü tüz** “hakikat, gerçek” (TT II B 68, Schilling)
- kêt- tarık-** “uzaklaşmak, gitmek // 斷除 *duanchu*” (ShoRoshia) [ShoRoshia SR 2.2.9.R /4’te yer alan *kêter-* şeklindeki tamamlama *kêt-* olarak düşünülmeli]
- kêter- tarkar-** “ortadan kaldırmak, uzaklaştırmak” (TT VII 40₉₃, Schilling)
- kêyik yılkı** “vahşi hayvan ve sürü hayvanı” (*kêyikteg yılkteg* BT V 559/560, Schilling)
- kıg yam** “pislik, dışkı // 糞 *fen*” (ShoRoshia)
- kıl- işle-** “yapmak ve yerine getirmek” (*kılmış işlemiş* BT XVIII 0027, Schilling)
- kıl- kazgan-** “yapmak, etmek, kazanmak, yerine getirmek” (AYS_VI 0347, 0397)
- kıl- ku<v>rat-** “kılmak, işlemek, bir araya getirmek, derlemek” (AYS X)
- kılınç erig** “iş ve davranış” (*kılınç eriglerin* BT IX 4 r 13/14, Schilling)
- kılınç iş** “iş” (*kılınçig işig* BT XIII 12.E10, Schilling)
- kın kırtış** “çehre, görünüş” (AbiTK)
- kın kızgut** “ceza” (BT IX 81 v 2, Schilling)
- kın- katıglan-** “çabalamak, gayret etmek” (ShoRoshia: SR 1.3/29) → *katıglan- kın-*
- kınıg katıg** “acımasız, kıyıcı” (AYS_VI 0045, 0506, 1175)
- kısıg kavrıg** “sıkıntı ve daralma” (TT VI 111, Schilling)
- kısıg tañıg** “sıkıntı” (TT IV A 20, Schilling)
- kıvırgak saran** “tamahkâr ve cimri” (TT III 90, Schilling)

- kız kırkın** “kız ve cariye” (*kızın kırkının* BT IX 62 v 10/11, Schilling)
- kız kıvrıgık** “cimri” (BT IX 59 v11/12, Schilling)
- kiçig yavız** “küçük ve kötü” (BT IX 194 v 23, Schilling)
- kiçig yigit** “küçük ve genç” (BT IX 99 r 7, Schilling)
- kir tap** “kir, kir pislik // 汚 *wu*~染汚 *ranwu*~穢 *hui*” (ShoRoshia; AYS III)
- kkir tapça** “kir pas, kir, kir toz, pislik” (AbiTK)
- kkrlig tapçalıg** “kirli paslı, kirli, pis” (AbiTK)
- kirsiz arıg** “kirsiz ve saf, temiz” (BT VIII Nachtrag 5, Schilling)
- kirsiz arıg süzök** “temiz, pırupak” (TT V, Uzunkaya)
- kirsiz münsüz** “kirsiz, günahsız, temiz // 淨無垢 *jing wu gou*” (AYS X)
- kirsiz tapçasız** “kirsiz, temiz, arı” (KON)
- kişi teñri** “insan (ve) tanrı // 人天 *ren tian*” (AYS X)
- kişilig ogullug** “kişili, evlatlı” (AbiTK)
- kizle- bat-** “gizlemek ve saklamak” (*kizlemedin batmadın* BT IX 63 r 10/11, Schilling)
- kizle- yaşur-** “gizlemek, saklamak, kapatmak” (AYS III)
- kizleglig batutlug** “gizli, saklı, saklanmış” (BT XVIII 0416/0417, Schilling)
- kod- ıdala-** “vazgeçmek” (*kodup* ıdalap BT IX 50 r 20, Schilling)
- kod- kemiş-** “vazgeçmek, bırakmak // 棄 *qi*” (ShoRoshia; AYS_AcB 270; AYS_VI 0679)
- kog kıçmık** “toz, toz tanesi” (BT XIII 35.08, Schilling)
- kol elig** “kol ve el” (*kolları eligleri* BT IX 134 r 22, Schilling)
- kol- ötün-** “rica etmek, istemek, dilemek” (6a16; [o] 32b2; 37a4; 39a15, Ht IX, Aydemir)
- koollug ulduñlug** “eşit, muntazam” (AYS_VI 1146)
- kolti nayut** “sayısız, çok” (AYS_VI 0129, 0588, 0741,)
- kolula- sakın-** “düşünmek” (M I 29.1, Schilling)
- kolulamak adırtlamak** “düşünme, fark etme” (AbiTK); *kolulamaklıg adırtlamaklıg* “düşünme, fark etme” (AbiTK)
- kondı- arıt-** “parlatmak ve temizlemek” (*kondımış arıtımış* BT VIII A 200, Schilling)
- kor yas** “zarar, zarar ziyan” (KuanP, SYS_Oda)
- kork- ayın-** “korkmak” (*korkup ayınıp* BT IX 167 v 22, Schilling)
- kork- beliñle-** “korkmak, ürkmek” (AYS_AcB 91-92)

- kork- bez-** “korkmak ve titremek” (TT II , Schilling)
- kork- eyemen-** “korkmak ve utanmak” (BT IX 112 r 10/11, Schilling)
- kork- sèzin-** “korkmak, endişelenmek // 恐 *kong*” (AYS X)
- kork- ürk-** “korkmak, korkup ürkemek” (AYS 291.4, Schilling)
- korkınç ayınç** “korku, endişe, kaygı” (ShoRoshia; AYS_VI 0124; AYS_AcB 104, 214-215; BT IX 178 r 15 Schilling)
- korkınç emgek** “korku ve ızdırıp” (*korkınçım emgekim* BT XVIII S 188/189, Schilling)
- korkınç eymenç** “korku” (Suv 614.4, Schilling)
- korkınç sèzinç** “korku ve şüphe” (BT V 418, Schilling)
- korkınçig kasınçig** “korkunç” (BT VIII B 13, Schilling)
- korkınçsız ayınçsız** “korkusuz, endişesiz” (Tiş 19a3, DTS 459b, 460a; BT IX 101 r 16, Schilling)
- korkıt- ürküt-** “korkutmak, korkuya düşürmek” (Huast., Schilling)
- korkmak titremek** “korkma, korkup titreme” (19a16, Ht IX, Aydemir)
- koyun kozi** “koyun ve kuzu” (*koyun kozıg* BT IX 74 v 26, Schilling)
- köçür- kontur-** “göç ettirmek ve yerleştirmek” (*köçürü konturu* IB 34, Schilling)
- kök kalık** “gök yüzü // 虛空 *xü kong*, 空 *kong*” (AYS X; ShoRoshia; AYS_VI 0462, vd.; AYS_AcB 283)
- kök yağız** “gök (ve) yer // 天地 *tian di*” (AYS X)
- köker- tatar-** “morarıp bozarmak, morarmak; paslanmak, çürümek” (AbiTK)
- köl öleğ** “göl ve gölcük” (37b2, Ht IX, Aydemir)
- kölige iz** “gölge, iz, gölge ve iz” (38b19, Ht IX, Aydemir)
- köni kèrtü** “doğru, gerçek // 眞實 *zhen shi*”, → *artoksuz yanloksuz köni kèrtü* (AYS X)
- köni kèrtü çın** “doğru, gerçek // 實 *zhen*” (AYS X)
- köni könimen** “dürüst, doğru // 正直 *zhen zhi*” (ShoRoshia)
- köni oñaru** “düz, doğru, dürüst” (AYS III)
- köni tüz** “doğru, düzgün // 正等 *zheng deng*” (AYS_AcB 67; AYS_VI 0136, vd.; ShoRoshia; AYS X)
- köñül bilig** “bilinç ve bilgelik” (*köñülin biligin* BT IX 148 r 24, Schilling)
- köñül kögüz / köküz** “duyu ve duygu, gönül; düşünce // 心 *xin*” (AYS_AcB 241, 433, AYS X; BT IX 4 r 13, Schilling)
- köñül sakınç** “düşünce, karar, irade, istek // 心志 *xin zhi*” (ShoRoshia)

- köp kalın** “çok, fazla” (BT IX 132 r 14, Schilling)
- köp kamag** “bütün” (BT IX 19 v 15/16, Schilling)
- kör körlüg** “hainlik, hile” (Uig II, Schilling)
- kör- adırtla-** “ayırt etmek, farkına varmak // 觀察 *guan cha*” (ShoRoshia)
- kör- bak-** “bakmak” (*körüp bakıp* BT XIII 27.13, Schilling)
- körk bediz** “şekil ve resim” (*körkin bedizin* BT XVIII S 476, Schilling)
- körk meñiz** “sima, görünüş, görüntü; güzellik” (AYS_AcB 74)
- körkit- belgürt-** “göstermek ve belirtmek” (*körkitdür belgürtdürler* BT XVIII 1206, Schilling)
- körtle körkle** “güzel” (BT IX 13 v 29, Schilling)
- körümçi yultuzçı** “kahin ve astrolog, falcı” (TT VI 133, Schilling)
- köy- örten-** “yanmak, yanmak ve alevlenmek” (*köyer örtenür* BT IX 151 r 27/28, Schilling; AYS X)
- köy- yal-** “yanmak” (*köyer yalarbiz* BT IX 201 r 21, Schilling)
- köyür- örte-** “yakmak” (*köyürür* örteyürler BT IX 172 r 18, Schilling)
- köz karak** “göz ve göz bebeği” (U I 45₁₅, Schilling)
- köz kulkak** “göz ve kulak” (9b23, Ht IX, Aydemir)
- kraja ton** “elbise” (BT IX 18 v 25/26, Schilling)
- kşan üd** “an, lahza” (AYS_VI 0512)
- kşanti boşug** “af” (BT XIII 22.17, Schilling)
- kudıky yavız** “alçak ve bayağı” (BT IX 170 v 19, Schilling)
- kul küñ** “köle ve cariye, (bir tür) esir” (TT IV B 7, Schilling)
- kulkak tilkek (bürüt-)** “kulak (kabartmak) // 耳 *er* : 耳 *er* (耳朶 *er duo*)” (ShoRoshia)
- kunçuy hatun** “eş ve kuma, hanımlar, eşler” (*kunçuy hatunlar* BT IX 51 v 16, Schilling)
- kur kezig** “devir, sıra, nöbet; mertebe” (Suv 398.17, Schilling)
- kurak kalıg** “tapınak ve kule” (BT IX 140 r 18, Schilling)
- kurgu yënik** “dikkatsiz, özensiz, hafif” (38a19, Ht IX, Aydemir)
- kurı- kat-** “kurumak ve katlaşmak” (*kurıp katıp* BT IX 164 v 13, Schilling)
- kurşatıl- kavzatıl-** “çevrenmek” (U II 28.1, Schilling)[<Tokarca *kurekār*]
- kurt koñuz** “kurt, böcek, börtü böcek” (AYS_AcB 219)
- kurug kovuk** “kuru ve oyuk” (BT IX 172 r 31/v 1, Schilling)
- kurug öçmiş** “boş, sönmüş” (KON)

- kurug ötvi** “boş, bomboş, kuru” (KON)
- kurug tatıgsız** “boş, tatsız” (KON)
- kuş këyik** “kuş ve (yırtıcı, yabani) hayvan, kuş ve yabani hayvan // 禽獸 *qin shou*” (AYS X; BT IX 67 r 12, Schilling)
- kuş kuzgun** “kuş ve kuzgun” (***kuş kuzgunlarını*** BT IX 55 v 9/10, Schilling)
- kuşatri kölgelik** “şemsiye ve gölgelik” (BT IX 140 r 2/3, Schilling)
- kut buyan** “saadet, mutluluk” (AYS_VI 1214)
- kut kıv** “talih, şans, sevinç” (BT V 137, Schilling)
- kut küç** “haşmet ve kuvvet” (***kutü küçi*** BT IX 1 v 23, Schilling)
- kut vahşik** “ruh” (AYS_VI 0474, 0705, 0765)
- kutad- kıvad-** “mutlu olmak, sevinmek” (***kutadmak kıvadmak*** BT V 503, Schilling)
- kutlug buyanlıg** “sevaplı, şanslı” (BT IX 167 r 24, Schilling)
- kutlug kıvlıg** “talihli, mutlu” (BT V 134, Schilling)
- kutlug ülüglüg** “talihli” (BT IX 140 r 24/25, Schilling)
- kuşrul- oz-** “kurtulmak” (***kuşrulmaduk ozmaduk*** BT IX 187 v 29, Schilling)
- kutsuz buyansız** “sevapsız, şanssız” (BT IX 167 r 25, Schilling)
- kutsuz kıvsız** “talihsiz, şanssız” (BT XIII 12.099, Schilling)
- kutsuz kovı** “talihsiz” (TT VI 19, Schilling)
- kutsuz ülügsüz** “talihsiz, şanssız” (BT IX 91 v 11/12, Schilling)
- kü çav** “ün, şöret” (***küsi çavı*** BT XIII 28.11, Schilling)
- kü erdem** “ün ve fazilet” (***küsin erdemin*** BT V 216, Schilling)
- kü- küzet-** “kollamak, korumak, sahip çıkmak” (AYS_VI 0020, vd.; AYS_AcB 195, AYS X)
- küç basut** “güç ve yardım” (BT V 479, Schilling)
- küç küsün** “güç kuvvet // 力 *li*” (ShoRoshia; AYS_VI 0203, 0400, 0768; AYS_AcB 72, 117; AYS X)
- küçlüg küsünlüg** “güçlü, güçlü kuvvetli” (U II 59₅, Schilling)
- küçsire- alağur-** “güçsüzleşmek, zayıflamak” (AYS_AcB 140)
- küçsüz küsünsüz** “güçsüz” (BT V 372, Schilling)
- küçsüz yavız** “zayıf ve kötü” (***küçsüzrek yavızrak*** BT V 93, Schilling)
- kügçi küzetçi** “gözcü, bekçi // 守護 *shou hu*” (AYS_VI 0676) [***kökçi*** de olabilir]
- kükret- çıktrat-** “kükremek” (***kükretü çıktratı*** BT XIII 27.24, Schilling)
- kün ay** “gün, ay” (AYS_VI 0181, vd.)

- kün tün** “gün ve gece” (*künün tünün* BT IX 83 r 28, Schilling)
- küñ kul** “cariye ve köle” (TT IV B 16, Schilling) → *kul küñ*
- küse- kergekle-** “dilemek ve ihtiyaç duymak” (*küseyü kergekleyü* BT IX 161 r 16, Schilling)
- küse- tile-** “istemek, arzulamak” (AbiTK)
- küsençig körkle** “sevimli ve güzel” (BT IX 13 v 13/14, Schilling)
- küsüş sakınç** “dilek, istek, amaç” (AYS_VI 1064)
- küsüşlüg tileklig** “isteği olan, bir arzusu olan, istekli” (6a15-16, Ht IX, Aydemir)
- küy-, küyür-** → *köy-, köyür-*
- küzet- saklan-** “korumak ve muhafaza etmek” (*küzetmeser saklanmasar* BT IX 2 20/21, Schilling)
- küzet- tut-** “korumak” (*küzetdeçi tutdaçı* BT XVIII S 677/678, Schilling)
- lakşan nayrag / naryag** “lakşana, işaret, alamet, Buddhalık işareti” (AbiTK)
- lakşanlıg nayraglıg / naryaglıg** “işaretli, alametli” (AbiTK)
- lénhua çeçek** “çiçek” (ShoRoshia)
- liv aş** “yemek” (TT VII 14₈, Schilling)
- lu yek** “ejderha” (*lular yekler* BT IX 129 r 4/5, Schilling)
- maitré yarlıkançuçı** “şefkatli, merhametli // 慈悲 *ci bei*” (AYS X)
- mañra- ünde-** “bağırarak ve çağırarak” (M III 33.1, Schilling)
- men meniñ küvenç** “gurur, kibir” (AYS_VI 0285)
- meñ yumşak** “yiyecek” (AYS_AcB 122)
- meñi bediz** “mutluluk ve süs” (*meñin bedizin* BT V 674, Schilling)
- meñi emgek** “sevinç ve sıkıntı” (*meñili emgekli* BT VIII B 161/162, Schilling)
- meñi ilinçü** “mutluluk, sevinç, mutluluk ve eğlence // 樂 *le*” (AYS X)
- meñi ögrünç** “mutluluk, sevinç // 樂 *le*” (AYS X, AYS_VI 0177, 1060)
- meñi toña** “sevinç ve güç” (BT IX 139 v 24, Schilling)
- meñilig ögrünçlüg** “mutlu, sevinçli” (Tiş 51b₅, Schilling)
- meñilig toñalıg** “sevinçli” (BT IX 142 r 4, Schilling)
- midik pirtigčan** “sıradan, ruhban sınıfından olmayan, avam” (34b24, Ht IX, Aydemir)
- mingü kölük** “binek hayvanı” (*mingü kölükin* BT IX 146 r 7/8, Schilling)
- mingü kölüñü** “binek hayvanı ve taşı” (*mingü kölüñüke* BT IX 35 r 12, Schilling)

- möñre- inçikla-** “inlemek ve iç çekmek” (*möñremek inçiklamak* BT XVIII S 249/250, Schilling)
- munduz tümge** “aptal” (BT IX 26 v 6, Schilling)
- munmış biligsiz** “aptal ve cahil” (BT IX 11 r 15/16, Schilling)
- muñ emgek** “acı ve keder” (Suv 7,, Schilling)
- muñ key** “üzülme, üzüntü, sıkıntı” (BT XIII 13.113, Schilling)
- muñ tar** “sefalet, sıkıntı, dert, keder” (AYS X; Suv 628, Schilling)
- muñad- adın-** “şaşmak, şaşırmak” (*muñadıp adınıp* BT IX 147 r 18, Schilling)
- muñad- tañla-** “hayret etmek, şaşırmak” (AYS_AcB 292)
- muñadınçig tañlançig** “şaşılması, harikulade, benzersiz // 未曾有 *weicengyou* (Skr. *adbhuta*)” (ShoRoshia)
- muñkul (bolup) kal telve** “şaşkın, deli, çılgın // 荒迷 *huang mi*” (AYS X)
- muñkul teltök kal** “şaşkın, deli, çılgın // 荒迷 *huang mi*” (AYS X)
- muşsuz tarsız** “sıkıntısız, sıkıntısız” (TT VI 11, Schilling)
- mün baça** “fenalık ve kusur” (M I, Schilling)
- mün kadag** “suç, kabahat, hata; günah // 咎 *jiu*” (ShoRoshia; AYS_AcB 212-213)
- münlüg kadaglıg** “kusurlu, hatalı” (BT XIII 19.035, Schilling)
- münsüz baçasız** “kusursuz, suçsuz” (M I 24, Schilling)
- münsüz kadagsız / kadagsuz** “hatasız, kusursuz, suçsuz // 無失 *wu shi*” (AYS X; M III 39₁ Schilling)
- nizvani emgek** “ızdırıp, sıkıntı, acı” (TT V, Uzunkaya)
- nom boşgut** “öğreti” (BT IX 166 r 26, Schilling)
- nom şazın** “öğreti, din” (22b13, Ht IX, Aydemir)
- nom törö** “Dharma, (Buddhist) öğreti, dini yasa” (BT IX 227 v 2, Schilling);
nomça töröçe “(dinî) yasalara göre, öğretiye göre, dharma” (AYS_AcB 66-67)
- nomçı töröçi** “dharma ustası, dharmayı öğreten, din hocası, öğretici” (*nomçı töröçilerig* BT IX 70 v 12/13, Schilling)
- nomsuz törösüz** “öğretisiz, Dharmasız” (BT IX 44 v 4, Schilling)
- noş rasyan** “iksir, hayat iksiri” (AbiTK)
- noş tatig** “hayat iksiri, tatlı içecek” (AYS_VI 0209, 0641, 0586, 0657, 0767)
- odgurak adırtlıg** “kesin olarak, tam olarak” (AbiTK)
- odgurak adırtlıg sèziksiz** “kesin olarak, şüphesiz” (AbiTK)
- odug sak** “uyanık, bilinçli” (AYS_VI 0099)

- odun- tuyun-** “aydınlanmak” (*odunmuş tuyunmuş* BT VIII B 186, Schilling)
- oduntur- sakıntur-** “uyarmak, uyandırmak, bilinçlendirmek” (AYS_VI 1289)
- ogad- şaş-** “şaşmak, yanılmak; (gözden) kaçırmak” (AYS_VI 0388; *okadma-dın* şaşmatın BT XVIII S 525/526, Schilling)
- oglagu yımşak** “yumuşak, sakin” (AbiTK)
- oglan kız** “çocuk, evlat” (U I 10, Schilling)
- ogrı karakçı** “hırsız” (BT XIII 46.20, Schilling)
- ogul kız** “oğul kız, evlat // 男女 *nan nü*” (AYS_VI 0084, 0988; AYS_AcB 299, AYS X)
- ohşatıg yöleşürüg → yöleşürüg ohşatıg**
- ok ya** “ok ve yay, silah” (BT VIII B 210, Schilling)
- okad- → ogad-**
- okı- sözle-** “okumak, söylemek” (AbiTK)
- okı- ünde-** “çağırarak, davet etmek” (M III 6.5, Schilling)
- okın- öğretin-** “öğrenmek, okuyup öğrenmek // 誦習 *songxi*” (ShoRoshia)
- oksuz arasız** “devamlı, ara vermeden, fasılasız” (ShoRoshia)
- okşa- amra-** “sevmek, hoşlanmak” HT IX 1914
- okşa- yöleş-** “benzetmek, andırmak” (M III 18.6, Schilling)
- okşat- yöleşdür-** “benzetmek, karşılaştırmak” (AYS III)
- olor- ornan-** “oturmak, yerleşmek” (M III 34.21, Schilling)
- olor- tur-** “oturmak ve durmak” (*olorgu turgu* BT IX 136 v 9, Schilling)
- oñ- kavril-** “rengi atmak ve kurumak” (*oñmaz kavrilmaz* BT IX 28 v 1, Schilling)
- op- sigirt-** “yutmak, sindirmek // 吞 *tun*” (AYS X)
- ordo karşı** “saray, köşk” (AYS_VI 0246, 0248, vd.)
- orla- kıkır-** “bağırarak, seslenmek, yüksek sesle çağırarak // 高聲 *gao sheng*” (AYS X)
- orla- mañra-** “bağırarak, çağırarak” (AbiTK)
- ornag oron** “yer, mevki; oturulan yer” (*ornagları oronları* BT V 190, Schilling) → *oron ornag*
- ornan- tur-** “yerleşmek, ikamet etmek // 住 *zhu*” (AYS X)
- oron ev** “ikametgah” (*oronları evleri* BT IX 182 v 18, Schilling)
- oron olurgu** “yer, makam” (*oronınteg olurgusınteg* BT V 176, Schilling)
- oron ordo** “taht ve saray” (*oronlarıntın ordularıntın* BT IX 198 v 22, Schilling)

- oron ornağ** “yer, mekan” (U I 12₆, Schilling) → **ornağ oron**
- oron töşek** “döşek, yatak döşek” (AYS_AcB 190-191)a
- oron uya** “yer, yuva” (KON)
- oron yurt** “yer, mahal” (Suv 461.19, Schilling)
- osal sımtağ** “dikkatsiz, savruk” (BT XIII 15.28, Schilling) → **sımtağ osal**
- ot em** “ilaç” (KuanP 087)
- ot ıgaç** “ot ve bitki” (TT V B 124, Schilling)
- ot yalın** “alev, ateş, yalın” (BT IX 171 v 27, Schilling); **ot yalın(ı)ğ** “alev, alevli, ateşli (TT V, Uzunkaya); **oot yalın** “ateş, yalın // 火 *huo*” (AYS X)
- ota- emle-** “tedavi etmek” (AYS 587.10, Schilling)
- otaçı bahşı** “doktor” (Rach II 1₅, Schilling)
- otaçı emçi** “doktor” (U I 7₁₃, Schilling)
- oyırkan- yogurkan-** “feryat etmek” (AYS_AcB 385-386)
- oyna- ilinçüle-** “oynamak ve eğlenmek” (U II 26-6, Schilling)
- oyna- yırla-** “çalgı çalmak ve şarkı söylemek” (BT XVIII 1117, Schilling)
- oyun bediz** “süs” (AYS_VI 0324)
- oyun ır** “müzik ve şarkı” (BT IX 153 v 29, Schilling)
- oz- iske-** “yırtmak ve parçalamak” (**ozup iskep** BT IX 62 r 13, Schilling)
- oz- kaç-** “kaçmak, kaçıp kurtulmak, uzaklaşmak // 飛奔 *fei ben*” (AYS X, AYS 631-1, Schilling)
- oz- kutrul-** “kurtulmak, uzaklaşmak // 離 *li*” (AYS X, AYS_VI 0343)
- ozgur- kurtgar-** “kurtarmak” (**ozguru kurtgaru** BT XVIII 1422, Schilling); **ozgur- kutgar-** “kurtarmak // 令得出離 *ling de chu li*, 令得出離, 令出 *ling chu* 濟渡 *ji du*, 度 *du*” (AYS X)
- ö- sakın-** “düşünmek, dikkate almak ve düşünüp taşınmak” (BT IX 148 v 15, Schilling); **ögülük sakınguluk** (AbiTK)1465-1466
- öç kek** “kin, nefret // 怨 *yan*” (ShoRoshia)
- öç- alkın-** “sönmek ve ortadan kaybolmak” (**öçgey alkingay** BT XVIII 0379/0380, Schilling)
- öç- amrıl-** “sönmek ve ortadan kaybolmak” (**öçer amrılur** BT IX 153 v 1/2, Schilling)
- öç- kêt-** “yok olmak, sönmek” (KON)
- öç- üzül-** “sona ermek, bitmek, kesilmek” (**öçmeksiz üzülmezsiz** Suv 67₁₀, Schilling)

- öçlüg keklig** “kinli, (birisinden, bir şeyden) nefret eden // 「怨み事」怨結” (ShoRoshia)
- öçür- alk-** “yok etmek, mahvetmek // 滅 *mie* : 滅盡 *miejin*” (ShoRoshia)
- öçür- tarkar-** “söndürmek ve yok etmek, sona erdirmek” (**öçürüp tarkarıp** BT IX 148 r 28, AYS 67.10, Schilling)
- ödrek küvüz** “ördek ve turna” (39a22, Ht IX, Aydemir)
- ög ana** “anne” (BT XIII 28.46, Schilling)
- ög kañ** “ana baba // 父母 *fu mu*” (AYS_VI 0084, AYS X; ShoRoshia)
- ög köñül** “düşünce, zihin, akıl, akıl ve duygu // 念 *nian*, 心 *xin*”; **ög köñüllüg** BT IX 156 v 9/10, Schilling; AYS X)
- ög- alka-** “övmek, methetmek // 讚 *zan*” (AYS III , AYS_AcB 294, AYS X)
- ög- küle-** “övmek, methetmek // 讚歎 *zan tan*” (AYS_VI 0068, 0200, vd., AYS X; ShoRoshia)
- ög- nomla-** “vaaz etmek, övmek” (**öger nomlar** BT IX 122 r 30, Schilling)
- ög- sözle-** “övmek, överek konuşmak // 歎說 *tanshuo*” (ShoRoshia)
- ög- tapla-** “övmek, methetmek, memnun olmak, övmek ve saygı duymak” (**ögerler taplayurlar** BT IX 170 v 24, Schilling; AYS X)
- ög- yıv-** “övmek ve methetmek” (TT X 146, Schilling)
- ögen ügüz** “nehir ve ırmak” (TT V A 23, Schilling)
- ögir- sevin-** “sevinmek // 喜 *xi*” (AYS X; BT IX 9 r 2, Schilling)
- ögirdür- sevindür-** “sevindirmek” (**ögirdürgülük sevindürgülük** BT VIII A 36, Schilling)
- öglen- tınlan-** “ayılmak, akılı başına gelmek; nefes almak, dinlenmek // 蘇息 *su xi*” (AYS X)
- öglüg köñüllüg** “düşünce sahibi, akıllı, akıl ve duygu sahibi” (AbiTK)
- ögmek külemek** “övmek, methetme” (AbiTK)
- öğretig tüşüt** “öğreti ve düşünme” (BT XIII 35.04, Schilling)
- öğretin- bil-** “öğrenmek, tahsil etmek” (AbiTK)
- ögrünç sevinç** “sevinç, mutluluk” (AYS_VI 0171, 0177, vd.; AYS_AcB 106, 427, AYS X; ShoRoshia)
- ögrünçlüg sevinçlig** “sevinçli, mutlu // 歡喜 *huan xi*” (AYS_VI 0252, 0296, AYS X; BT IX 117 r 11, Schilling)
- ögrünçü anço** “sevinç ve övgü” (**ögrünçün ançon** BT V 606, Schilling)
- ögrünçü meñi** “sevinç” (M III 10₁₁, Schilling)

- ögsire- tınsıra-** “kendinden geçmek, aklını / şuurunu kaybetmek, bayılmak // 悶絕 *men jue*” (AYS_AcB 341, 472- 473, AYS X)
- ögsiremek buzulmak** “aklını kaybedip bozulma; meseleye yol açma, meseleyle karşılaşma // 憤鬧 *kuinao*” (ShoRoshia)
- ögsüz tınsız** “baygın, nefessiz // 悶絕 *men jue*” (AYS X)
- ögsüz köñülsüz** “akılsız ve duygusuz” (TT III 30, Schilling)
- öktemsiz kırımsız** “cesaretsiz // 無勇者 *wuchanzhe*” (ShoRoshia, SR 6.1.2.2/8) [her iki kelime de Uygurca için hapax olmalı, **[ö]** harfi tamamlama; krş. **öktem** “övünen, övüngen” Clauson 102-103; OTWF 386. dipnotta tartışılan kelime biraz daha açık hâle getirilmeli.]
- ökün- bilin-** “pişman olmak” (TT IV B 22, Schilling)
- ökün- bilin- kşanti kılın-** “pişman olmak, nedamet getirmek” (AYS 105.1)
- ökün- boşun-** “pişman olmak” (**ökünüp boşunup** BT V 43, Schilling)
- ökün- kakın-** “pişman olmak” (**ökünü kakınu** BT XIII 13.131, Schilling)
- ökün- kakın- kşanti kıl-** “pişman olmak” (AbiTK)
- ökün- kşanti kıl-** “pişman olmak” (AbiTK)
- ökün- tuyun-** “pişman olmak” (**ökünüp tuyunup** BT XVIII S 289, Schilling)
- öl ötüş (~ ÜDüş)** “nem” (BT IX 198 v 16, Schilling)
- öl şı** “nem, ıslaklık” (3a18, Ht IX, Aydemir)
- öleğ çimgen** “ot ve çayır” (**öleğ çimgenleri** BT IX 55 v 14, Schilling)
- ölüg tirig** “ölü (ve) diri // 存亡 *cun wang*” (AYS X)
- ölütçi çantal** “cellat” (BT IX 58 v 25, Schilling)
- ömek sakınmak** “düşünme” (AbiTK); **ömemek sakınmamak** (AbiTK)
- öñ kırtış** “beniz ve cilt, yüz, suret” (Suv 112₁, Schilling)
- öñ körk** “şekil” (TT VI 151, Schilling)
- öñed- köntül-** “iyileşmek ve düzelmek” (AbiTK)
- öñi adrok** “farklı, ayrı” (KON)
- öñi öñi** “ayrı ayrı, başka başka, farklı farklı” (23b1; 38b6, Ht IX, Aydemir)
- öñlüğ kırtışlıg** “benizli ve ciltli” (U III 85₁₄, Schilling)
- öñlüğ meñizlig** “güzel görünüşlü” (BT IX 68 r 7/8, Schilling)
- öñre ertmiş** “geçmiş, eskiden, evvelden, önceden // 過去 *guo qu*” (AYS X), → **öñre ertmiş ür irak** (AYS X)
- öñre ertmiş ür irak** “geçmiş, çok eskiden // 過去 *guo qu*” (AYS X)
- öñre késre** “önceki ve sonraki” (BT IX 165 v 19, Schilling)
- öñsüz kırtışsız** “benizsiz ve ciltsiz, çirkin” (Suv 299₁₇, Schilling)

- öñsüz meñizsiz** “renksiz ve benizsiz” (BT IX 101 v 20, Schilling)
- öñsüz ölez** “solgun, renksiz” (AYS_AcB 285)
- ööcsüz keksiz** “intikam niyeti olmayan, kinsiz, kin gütmeyen” (AYS_VI 0294)
- [öpke] biligsiz** “öfke ve cehalet, kızgınlık ve kin (?) (*öpke* 恚 *hui*, [öpke] biligsiz 瞋恚 *chen hui*)” (ShoRoshia, SR 7.2 /257)
- örlet- bulga-** “acı çektirmek, acı vermek, eziyet etmek” (Tiş. 48 a 2, Schilling)
- örlet- emget-** “acı çekmek ve ızdırap vermek” (*örletgeli emgetgeli* BT XVIII S 423, Schilling)
- örmen uduz** “liken ve uyuz olan” (BT V 456, Schilling)
- ört otlug** “alevli, ateşli, coşkulu” (TT V, Uzunkaya)
- ört yahn** “alev” (BT IX 58 r 16, Schilling); **ört yahnı(ı)g** “alevli, ateşli” (TT V, Uzunkaya)
- ört-** → **ürt-**
- örte- köyür-** “yakmak // 熾然 *chiran*” (ShoRoshia)
- örte- yal-** “yanmak, alev almak, yanıp yakılmak” (BT IX 172r30)
- örten- yalna-** “yanmak, alev almak // 然熾 *ranchi*” (ShoRoshia)
- örtenmek köymek** “yanma, alev alma // 熾然 *chiran*” (ShoRoshia)
- örtlüg yalnılg** “alevli” (BT IX 171 v 22, Schilling)
- örtün- kizlen-** “gizlenmek, saklanmak” (*örtünü kizlenü* BT IX 176 r 9/10, Schilling)
- örüg** → **ürüg**
- öt- topul-** “arasından geçmek” (*ötüp topulup* BT XIII 4.38, Schilling)
- öt, ötle-** → **üt, ütle-**
- ötek bërım** “borç” (BT XIII 13.065, Schilling)
- ötek bërımlig** “borçlu” (BT VIII B 135, Schilling)
- ötek emgek** “acı” (*ötekke emgekke* BT XVIII S120, Schilling)
- ötekçi bërımçi** “borçlu” (Huast. 144, Schilling)
- ötgür- topul-** “arasından geçmek ve delinmek // 通達 *tongda*” (ShoRoshia)
- ötgür- tüpger-** “arasından geçirmek ve dikkatli araştırmak: *ötgürmiş tüpgermiş* BT IX 127 r 24, Schilling)
- ötikle- sakın-** “anımsamak, hatırlamak” (AbiTK)
- ötün- evir-** “rica etmek” (*ötünü evirü* BT XIII 42.05, Schilling)
- ötün- taplat-** “rica etmek, istemek” (AbiTK)

- ötün- yalvar-** “rica etmek ve yalvarmak: *ötünürmen yalvarurmen* BT XVIII S197/198, Schilling)
- övkele- bulgan-** “öfkelenmek ve üzölmek, kızıp sinirlenmek” (*övkelemez bulganmaz* BT IX 166 v 13, Schilling)
- övkesiz kakıgsız** “öfkesiz” (AYS_VI 0295)
- öz adınagu** “kendisi (ve) başkaları // 自他 *zi ta*” (AYS X)
- öz kentü** “kendi, kendisi” (AYS_VI 0155, 0159)
- öz üzüt** “cevher, öz” (Huast. 141, Schilling)
- öz yaş** “hayat, ömür” (AYS_VI 1060)
- özirkenmek ayamak** “takdir ve hürmet, sevip sayma, kabullenme ve hoşlanma” (25a14, Ht IX, Aydemir)
- özken yağmur** “yağmur” (BT XVIII V 90, Schilling)
- özlüg yaşlıg** “yaşayan, hayatta olan” (AbiTK)
- özüt** → **üzüt**
- posad baçag** “oruç” (BT III 43.01, Schilling)
- pra kuşatrè** “sayeban, gölgelik” (AYS_VI 0276)
- pra tuug** “gölgelik ve tuğ” (AbiTK)
- pratya bilge bilig** “(~ Skr. *prajñā*) bilgelik bilgisi, yüce bilgi, mükemmel bilgi” (KON)
- saç baş** “saç baş // 髮 *fa*” (AYS X)
- saç tü** “saç, kıl, tüy” (TT V A 117, Schilling)
- saçıl- yokad-** “dağılmak, yok olmak // 散滅 *san mie*” (AYS X)
- saçılmaksız yağılmaksız** “dağılmadan, yanılmadan” (AbiTK)
- sadu edgü lgso** “iyi, güzel” (AYS X)
- sakın- böğün-** “düşünmek // 思惟 *siwei*” (ShoRoshia)
- sakın- kolula-** “düşünmek” (AbiTK)
- sakın- sözle-** “düşünmek ve söylemek” (*sakınu sözleyü* BT VIII A 435, Schilling)
- sakın- uk-** “düşünmek ve anlamak” (*sakıntular uktular* BT IX 150 v 30, Schilling)
- sakın- ülgü(l)e-** “düşünmek, hesaplamak (KON)
- sakınçlıg busuşlug** “kaygılı ve endişeli” (BT IX 72v1, Schilling)
- sakınçlıg kadgulug** “kederli, kaygılı, endişeli ve kaygılı // 煩惱 *fan nao*” (AYS X; Suv 639₁, Schilling)
- sakınguluksuz böğüngülüksüz** “düşüncesiz” (AbiTK)

- sakınmak böğünmek** “düşünme // 想思 *xiangsi* ~ 思惟 *siwei*” (ShoRoshia)
- sakınmak kolulamak** “meditasyon” (TT V, Uzunkaya)
- sakınçsız busuşsuz** “kaygısız ve endişesiz” (BT IX 72 v 1, Schilling)
- saklan- yıçan-** “saklanmak, gizlenmek” (AYS_VI 0987)
- samadi dyan** “meditasyon, zihnini bir yere odaklama, derin dalınç // 持 *chi*, 禪定 *changding*” (AYS X, ShoRoshia)
- san sakış** “sayı ve ölçü” (TT VI 54, Schilling); **san sakışları** “sayıları” (BT IX 196 v 24/25, AYS Schilling)
- sanç- biç-** “yarmak ve doğramak, batırmak ve biçmek, sokup kesmek” (U I 43.7, Schilling)
- sanç- ur-** “yarmak ve parçalamak, sokup vurmak” (U I 43.6, Schilling)
- sansız sakışsız** “sayısız, çok // 無量 *wu liang*” (AYS X)
- sansız sakışsız kolusuz** “sayısız, çok, pek fazla // 無量 *wu liang*, 無數 *wu shu*” (AYS X)
- sansız tümen** “sayısız, çok” (KuanP 009, 042; BT IX 4 r 8, Schilling)
- sansız üküş** “sayısız, çok” (BT IX 3 r 21, Schilling)
- sarsıg salıg** “nezaketsiz ve aptalca” (BT IX 122 v 22, Schilling)
- sart satıgçı** “tüccar, satıcı // 商賣客 *shangmaike*” (ShoRoshia)
- sası idiş** “kap, kap kacak // 瓦器 *waqi*” (ShoRoshia)
- satıg yulug** “ticaret” (BT VIII A 75, Schilling)
- sav sakınç** “söz ve düşünce” (KON)
- sav söz** “söz, haber // 消息 *xiao xi*” (AYS X; BT XIII 19.091, Schilling)
- sav sözlüg** “sözlü, sözü olan” (BT IX 156 v 6/7, Schilling)
- say yazı** “düzlük, taşlı düzlük, say taşlı ova” (TT VII 42, Schilling)
- sev- amra-** “sevmek ve hoşlanmak, hoşlanmak, sevmek” (M III 21.8, DTS 497a ve Schilling: *sever amrak*)
- sev- tapla-** “sevmek, hoşlanmak, arzulamak // 樂 *le* : 慕 *mu*” (AYS_VI 0269; ShoRoshia; AYS_AcB 260: *sevgülük taplaguluk* “sevilen, seçilen”)
- sever amrak** “sevgili, sevimli // 愛 *ai*” (AYS_AcB 257, 425, vd., AYS X)
- sever amrak küsençig** “sevilen sevimli // 偏重愛 *pian zhong ai*” (AYS X)
- sevgülük küsegülük** “sevme ve isteme” (AbiTK)
- sevgüsüz taplagusuz** “istenmeyen, seçilmeyen” (AYS_AcB 189)
- sevig amrak** “sevilen, sevimli, hoş” (U II 77, Schilling)
- sevig taplag** “sevgi, sevme, hoşlanma, hoşnutluk // 欣樂 *xin le*” (AYS X; BT XVIII 0279, Schilling)

- seviglig kutlug** “mutlu, şanslı” (BT VIII B 257, Schilling)
- seviglig taplaglıg** “neşeli, sevilen, hoşlanılan” (BT XVIII 0074/0075, Schilling)
- sevinç korkınc** “sevinç ve korku” (19a11, Ht IX, Aydemir)
- sevinç ögrünç** “sevinç” (TT I 88, Schilling)
- sevinçlig ögrünçlüg** “sevinçli” (BT IX 117 r 18/19, Schilling)
- séziksiz yañılmaksız** “şüphesiz ve yanlışsız” (BT XVIII 0128, Schilling)
- sézin- kedgir-** “şüphelenmek ve kararsız olmak” (*sézingülük kedgiringülük* BT XVIII 1248, Schilling)
- sı- artat-** (Maitr 111 r 18) → **artat- sı-**
- sı- buz-** “kırmak ve yok etmek, bozmak” (*sıgalı buzgalı* BT XVIII 1104, Schilling)
- sıg teriñ** “büyüklük” (HT 2084, Schilling)
- sıg tümge** “aptal, basit, sıg (düşünceli)” (6b14-15, Ht IX, Aydemir)
- sıg yuka** “sıg ve kıt, sıg, derin değil; basit” (BT XVIII 1253, Schilling)
- sıgta- ıgla-** “ağlamak ve hıçkırmak” (*sıgtayu* ıglayular BT IX 198 v 1, Schilling)
- sıgun muygak** “ceylan ve geyik, geyik vb. hayvanlar” (39a21, Ht IX, Aydemir)
- sıgur- içger-** “içermek, sıgdırmak, içine almak” (AbiTK)
- sık- tañ-** “sıkmak, bastırmak” (AbiTK)
- sıkıg tañıg** “sıkıntı ve baskı” (U II 11₇, Schilling)
- sıkıl- tañıl-** “sıkılmak, baskı görmek” (AbiTK)
- sıkılmak tañılmak** “sıkılma, sıkıştırılma, baskı görme; bağlanma // 困乏 *kun-fa*” (ShoRoshia; AYS 586.14, Clauson 809b’ye göre)
- sımtag osal** “tasasız, kaygısız, dikkatsiz” (AYS_VI 0262)
- sın süñök** “beden ve kemik, iskelet, kemik” (AYS_VI 0357; AYS_AcB 336)
- sınlıg körklüg meñizlig** “güzel, güzel görünüşlü, alımlı” (AbiTK)
- sıs- keper-** “şişmek, kabarmak” (AbiTK)
- sızılmak bışmak** “eritilme, pişme // 焦爛 *jiaolan*” (ShoRoshia)
- sid- kemiş-** “çıkarmak, atmak, fırlatmak” (AYS_AcB 170)
- siñir tamır** “sinir ve damar, damar” (AYS_AcB 221)
- sipir- arıt-** “bakmak ve temizlemek” (*sipirser arıtsar* BT IX 52 v 26, Schilling)
- sol oñ** “sol – sağ, sol ve sağ (yakın, yan ?) // 左右 *zuoyou*” (ShoRoshia)
- soyıl- yırtıl-** “soyulmak, (deri vb.) yüzülmek // 剝裂 *baolie*” (ShoRoshia)

- sögüt arıg** “ağaç ve çalı, ağaçlık” (BT IX 135 v 17/18, Schilling)
- sögüt ıgaç** “ağaç, ağaçlık” (BT IX 201 r 14/15, Schilling)
- sök- buz-** “devirmek ve yıkmak” (**söküp buzup** BT IX 172 r 3, Schilling)
- söz sav** “söz, havadis” (BT IX 7 r 10, Schilling)
- sözle- ay-** “söylemek, konuşmak // 言 *yan*” (AYS X)
- sözle- nomla-** “söylemek, vaaz etmek // 說 *shuo*” (AYS X)
- sözleş- kênşes-** “danışmak, karşılıklı konuşmak // 共籌議 *gong chou yi*” (AYS X)
- su esen** “sağ, canlı, sağlam” (AYS_AcB 420)
- sudur nom** “sūtra, öğreti, (Buddhist öğreti) kitabı” (BT XIII 13.27, Schilling)
- sudur şastr** “sūtra ve śāstra” (38a3, Ht IX, Aydemir)
- suk- tüne-** “yerleşip konmak (?)” (34b16, Ht IX, Aydemir)
- sunçuk suvlug** “dilenci kâsesi ve su kabı; kap kakak” (BT IX 128 r 18/19, Schilling)
- suv kurug** “su ve kara” (**suvdaki kurugdaki** BT IX 55 v 16/17, Schilling)
- suvuz kurug** “susuz ve kuru” (BT XVIII 1136, Schilling)
- sü / süü çerig** “ordu, asker, ordu ve asker” (BT VIII B 135, Schilling; AYS_VI 0120, 0123, 0320; ShoRoshia)
- süçig tatıg** “tatlı, güzel, hoş // 甘美 *ganmei*” (ShoRoshia); **süçüg tatıg** (AbiTK)
- sünük yilik** “kemik ve ilik” (BT VIII A 69, Schilling)
- sünüş atış** “saldırı, savaş, çarpışma, karşılıklı saldırma” (AYS_VI 0164)
- sünüş çerig** “ordu, asker, savaş ve asker” (ShoRoshia)
- süz- arıt-** “süzmek, temizlemek, arıtmak” (TT V, Uzunkaya)
- süzök arıg** “berrak, temiz” (AYS X)
- süzök kértgünç** “inanç, saf inanç, temiz inanç” (AYS_VI 0067, 0101, vd.)
- süzök yaruk** “temiz, berrak, şeffaf // 清徹 *qing che*” (AYS X)
- süzül- kértgün-** “inanmak” (**süzülüp kértgünüp** BT XIII 13.012, Schilling)
- şap alkış** “hayır dua” (**şap alkışlıg** BT XIII 12.035, Schilling)
- şazın nom** “öğreti, dini inanç” (: şazınımta **nomumta** BT IX 119 v 7, Schilling)
- şı monçuk** “tespih” (AbiTK)
- şlok takşut** “beyit, dörtlük, şiir” (KuanP 171, 175)
- tag yış** “dağ ve yayla, dağ ve yeşillik alan” (BT IX 39 v 1, Schilling)

- taışeñ savşeñ** “büyük taşıt (ve) küçük taşıt, Mahāyāna (ve) Theravada” (AYS X)
- tal- yüg-** “yıkılmak, bayılmak” (AYS_AcB 356-357)
- taloy ügüz** “deniz, derya, okyanus // 海 *hai*” (AYS_VI 0484, 0591, vd.; AYS_AcB 207, AYS X; KuanP 019, 209)
- talula- adırtla-** “seçmek, ayırt etmek, ayıklamak // 選擇 *xuanze*” (ShoRoshia)
- tam suzak** “duvar ve köy, köy” (BT XVIII V 62, Schilling)
- tamır siñir** “arter, damar” (*tamır siñirleri* BT VIII A 243, Schilling)
- tañ tañsok** “harika ve şaşırtıcı” (Suv 118., Schilling)
- tañ- kat-** “daralmak ve sıkışmak” (BT IX 114 v 6/7, Schilling)
- tañdalıg kēçelig** “sabah akşam” (19b14, Ht IX, Aydemir)
- tañız- evid-** “kabarmak, yumuşayıp şişmek” ~ **evid- tañız-** (AYS X)
- tañla- muñad-** “şaşırmak ve hayret etmek, olağanüstü bulmak” (*tañlap muñadıp* BT IX 132 v 18, Schilling)
- tañlançig muñadınçig** “hayret verici, olağanüstü” (AYS_VI 0368; ShoRoshia)
- tañlançig öñisig** “şaşılası, hayret verici; farklı (güzellikte), hayranlık verici” (AbiTK)
- tap- bul-** “bulmak ve erişmek” (*tapgu bulgu* BT XIII 28.30, Schilling)
- tapçasız arıg** “kirsiz ve temiz, temiz” (BT XVIII 0447, Schilling)
- tapıg udug** “saygı, hürmet, hizmet // 生恭敬 *shenggongjing*” (AYS_VI 0219, vd.; AYS_AcB 523, 524; KuanP 079, vd.; ShoRoshia) ~ **tapıg udug ağır ayag** (ShoRoshia)
- tapın- udun-** “hürmet göstermek, hizmet etmek, saygı göstermek // 供養 *gong yang*” (AYS_VI 0069, 0198, vd.; AYS X; KuanP 085, 091, 152; ShoRoshia)
- tapınmak udunmak** “hürmet gösterme, hizmet etme” (AbiTK)
- tapla- tapırkan-** “sevmek, hoşlanmak” (AbiTK)
- tar kemi** “gemi, sal” (AYS_AcB 208)
- tarik- alkın-** “yok olmak, gitmek, uzaklaşmak” (AbiTK)
- tarik- kêt-** “uzaklaşmak ve yok olmak” (*tarikgay kêtgey* BT XVIII 0377/0378, Schilling)
- tarka emgek** “acı, ızdırıp” (AbiTK)
- tarkar- kêter- (kêter-)** “dağıtmak, gidermek, yok etmek, uzaklaştırmak, keşip atmak // 盡 *jin*, 解 *jie*, 斷除 *duan chu*” (AYS_VI 0047, 0073, AYS X; ShoRoshia)

- tart- içger-** “(kendine doğru) çekmek, içermek” (AbiTK)
- tart- uduz-** “(kendine doğru) çekmek, götürmek” (AbiTK)
- tart- yır-** “çekmek ve bölmek, yırtıp atmak” (*tartarlar yırarlar* BT XVIII S 403, Schilling)
- tatılg sukancığı** “tatlı, hoş // 微妙 *wei miao*” (AYS X)
- tatıgsıra- tüşsire-** “tatsız olmak, yavan olmak” (AYS 557.9, Schilling)
- tavış ün** “gürültü ve ses” (*tavış ünleri* BT IX 146 r 14, Schilling)
- tavran- katıgılan-** “çabalamak, gayret etmek // 勤 *qin*” (AYS X)
- tay- tüş-** “kaymak ve aşağıya düşmek” (*tayıp tüşip* BT IX 123 r 3; *taymak tüşmekke* BT IX 2 v 1/2, Schilling)
- tayan- ilin-** “dayanmak, bağlanmak, tutunmak” (KON)
- tayan- yölen-** “dayanmak, yaslanmak // 依る” (ShoAbhi)
- taymaksız evrilmeksiz** “dönmeyen, çevrilmeyen, sabit” (AbiTK)
- teg- bar-** “ulaşmak ve gitmek, ulaşmak, varmak” (*tegdeçi bardacı* BT IX 19 v 8, Schilling)
- tegzin- kêt-** “dönmek, dönüp gitmek” (*tegzinip kêtip* BT XVIII 0065, Schilling)
- tegzin- tulın-** “dolaşmak, dönmek” (AbiTK)
- tek yalağuz** “tek ve yalnız” (BT XVIII S 066/067, Schilling)
- telim teşim** “pek çok, çok” (BT IX 3 r 20, Schilling)
- telim üküş** “çok, pek çok” (BT IX 59 r 2/3, Schilling)
- telmir- bak-** “bakmak, bakınmak // 目視 *mu shi*” (AYS X)
- telmir- kör-** “bakmak, bakınmak // 顧視 *gu shi*” (AYS X)
- teñ tüz** “eşit, denk, aynı // 平等 *pingdeng*” (ShoRoshia; BT VIII, Schilling)
- teñ yarag** “denk ve uygun, uygun” (*teñinçe yaragınça* BT XVIII S 648, Schilling)
- teñergülüksüz tüzgergülüksüz** “eşsiz, benzersiz, olağanüstü” (AbiTK)
- teñgeşisiz yeg** “en iyi, benzersiz, eşi benzeri olmayan” (AYS X)
- teñri yalağuk** “tanrı (ve) insan // 人天 *ren tian*” (AYS X)
- teñri yer** “gök ve yer” (2b24, Ht IX, Aydemir)
- teñsiz ülgüsüz sansız asanké** “sayısız, ölçüsüz, çok // 無量 *wu liang*” (AYS X)
- tepre- ırgal-** “sallanmak, kımıldatılmak // 震動 *zhen dong*” (AYS X)
- tepre- kabşa-** “sallanmak, yerinden oynamak” (AYS_AcB 280)

- tepre- kamşa-** “sarsılmak” (*tepredi kamşadı* BT IX 18 r 17; *tepremez kamşamaz* BT V 189/190, Schilling)
- teprencisiz bek yarp** “sağlam, sarsılmaz, kararlı, sıkı // 堅固 *jian gu*” (AYS X)
- teprencisiz yayılmaksız** “sarsılmaz, sağlam” (AYS_AcB 256)
- tepret- kamşat-** “sarsmak ve silkelemek” (*tepretgeli kamşatgalı* BT IX 128 v 30, Schilling)
- tepret- titret-** “sarsmak, titretmek” (TT X 45, Schilling)
- teri kırtış** “cilt, deri” (AbiTK)
- terk tavrak** “hızlı ve çabuk, çarçabuk, çabucak” (BT VIII A 43, Schilling)
- terken kunçuy** “hanımefendi ve prenses” (*terken kunçuylar* BT V 436, Schilling)
- terkin tavrak** “çabuk, çabucak, derhal” (AYS X)
- terkin tavrati** “hemen, çabuk, derhal, hızlıca // 便 *bian*” (AYS_AcB 251, vd.; AYS X); *terkin tavratk(t)ya* “çabucak, çarçabuk” (AYS X)
- ters azag** “tanrıtanımaz, zındık, yoldan çıkmış, sapkın, yanlış” (BT VIII A 87, Schilling)
- ters tetrü** “ters, yanlış” (BT IX 182 r 24, Schilling)
- ters yanlok** “yanlış, kötü” (BT VIII A 403, Schilling)
- tersikmeksiz tetrülmeksiz** “alınmasız, aldanmasız” (AbiTK)
- teşil- tökül-** “dökülmek, taşmak” (M I 5.8, Schilling)
- tetrü ojaru** “ters (ve) düz // 逆流 *ni liu*” (AYS X)
- tev kör** “hile ve aldatma, sahtekarlık” (Suv 102₅, Schilling)
- tevlig körlüg** “sahtekâr, hilekâr, aldatıcı” (AYS_VI 0981)
- tevsüz körsüz** “hilesiz, sahtekârlık barındırmayan” (AYS_VI 0979)
- tez- kaç-** “fırar etmek ve kaçmak” (AYS 5.10; *tezdiler kaçtılar* BT XVIII S 079/080, Schilling)
- tez- küre-** “fırar etmek ve sığınmak” (USp 95.4, Schilling)
- têgin han oghl** “şehzade, prens // 王子 *wangzi*” (AYS X)
- têgit mal** “prens ve şehir yöneticisi” (*têgitler inallar* BT IX 167 v 2, Schilling)
- têr- kavır-** “derlemek, toplamak” (U III 73.25, Schilling)
- têrin kuvrag** “topluluk, (Buddhist) cemaat // 眾 *zhong*, 眷屬 *juanshu*” (AYS_VI 0040, 0071, vd.; AYS X ; ShoRoshia)
- teriñ yinçe (yörüg)** “derin ve ince (anlam)” (10a5, Ht IX, Aydemir)
- têrinlig kuvraglıg** “topluluk, (Buddhist) cemaat / 眷屬 *juanshu*” (ShoRoshia)

- térinsiz kuvragsız** “topluluğa sahip olmayan, cemaatsiz” (Suv 299₁₁, Schilling)
- tétig sézig** “basiretli” (BT IX 4 r 23, Schilling)
- tétig bilge** “bilge, akıllı” (TT VII 28₅₃, Schilling)
- tétsi urı** “öğrenci ve genç erkek” (*títsiler urılar* BT IX 162 v 15, Schilling)
- tıd- bekle-** “engellemek, önünü tutmak” (38a22, Ht IX, Aydemir)
- tıd- kolula-** “engellemek ve arzulamak (KON)
- tıdıg ada** “engel, mani” (AYS_AcB 244)
- tıdıg antiray** “engel, mani” (AbiTK)
- tıdıgsız tutugsuz** “engelsiz ve tehlikesiz” (BT IX 28 v 2, Schilling)
- tıdın- sön-** “durmak, sönmek, sona ermek, engellenmek // 禁止 *jin zhi*” (AYS X)
- tıl agız** “dil ve ağız” (TT I 108, Schilling)
- tıltag basutçı** “sebeup yaratan yardımcı” (KON)
- tınlıg turalıg** “canlı” (BT V 291, Schilling)
- tınlıg yalñuk** “canlı” (*tınlıglar yalñuklarka* BT IX 174 v 10/11, Schilling)
- tınmaksız sönmeksiz** “arasız, aralık vermeden, nefessiz, dinmesiz, dinlenmeden // 不休息 *buxiuxi*” (ShoRoshia); *tınmaksızın sönmeksizin* (AbiTK)
- tıgi çoğı** “gürültü” (BT IX 140 r 7, Schilling)
- tıgilig yañkulug** “gürültülü, gürültü patırtı” (BT VIII B 144/145, Schilling)
- tıjit kşanti** “pişmanlık, nedamet” (AbiTK)
- tık- sanç-** “batırmak, sokmak” (AYS X)
- tık- tarı-** “ekmek, dikmek, ziraat ile meşgul olmak // 殖 *zhi*” (ShoRoshia; BT XVIII 0115, Schilling)
- tile- iste-** “aramak, istemek” (AYS_AcB 415)
- tile- kol-** “istemek, arzulamak, dilemek; dilenmek” (M III 22.5, DTS 560a)
- tilek küsüş** “dilek, istek, arzu // 所求 *suoqiu*” (ShoRoshia)
- tin tarıglag** “tarla” (BT XIII 14.12, Schilling)
- tirig esen** “sağ, sağlam, dinç, canlı” (AYS_AcB 429)
- tirig tınlıg** “canlı, sağ” (BT IX 33 r 10, Schilling)
- tışi êrkek** “erkek ve dişi” (BT IX 137 r 16, Schilling)
- tit- ıdala-** “vazgeçmek, bırakmak, terk etmek // 捨 *she*” (AYS_AcB 159-160, vd., vd.; AYS_VI 0669, vd., AYS X; ShoRoshia); *tıtip* ıdalap BT XVIII V 136, Schilling)
- titmek ıdalamak** “vazgeçme, bırakma” (TT V, Uzunkaya)

- titre- ırgal-** “titremek ve sallanmak” (*titreüyür ırgalayur* BT IX 153 v 24, Schilling)
- titre- kamşa-** “titremek ve sallanmak” (*titreüyü kamşayu* BT IX 186 v 3, Schilling)
- tizig yëvig** “sıra, dizi” (AbiTK)
- to- kan-** “kanmak, doymak, tatmin olmak” (*tomaz kanmaz* BT IX 8 v 9, Schilling)
- tod- kan-** “doymak, kanmak, tatmin olmak” (AYS_VI 0642, AYS X)
- toda- → tuta-**
- todur- kantur-** “doyurmak, kandırmak, tatmin etmek” (*todurdı kanturdı* BT IX 21 r 8, Schilling)
- toga teglök** “hasta ve kör, sakat” (BT IX 43 v 5/6, Schilling)
- togun bogun** “eklem” (*togun bogunları* BT VIII A 242, Schilling)
- toki şoban** “süsleme ve mücevher” (*tokısı şobanı* BT XIII 14.03, Schilling)
- toki- toñla-** “dövmek ve dayak atmak” (*tokıdımız toñladımız* BT IX 62 v 13, Schilling)
- tokıt- élt-** “ulaştırmak, sürüp götürmek // 漂 *piao*” (ShoRoshia)
- tol- büt-** “dolmak, tamam olmak” (AYS 39.18, Schilling)
- tol- toş-** “dolmak, tamam olmak” (*tolup toşup* BT XIII 52.2, Schilling)
- tol- tüke-** “süresi bitmiş olmak ve tamamlanmak” (*tolsar tükeser* BT XVIII S111, Schilling)
- tolgur- toşgur-** “doldurmak, tamamlamak” (AbiTK)
- tolp kamag** “bütün, hep, hepsi // 一切 *yi qie*, 一切諸 *yi qie xian*” (ShoRoshia)
- tolu kamag** “bütün, hep” (Suv 649₄, Schilling)
- tolu tükel** “eksiksiz, tam // 圓滿 *yuan man*” (AYS_VI 0521; AYS_AcB 230, 232- 233, AYS X)
- ton etük** “giysi ve ayakkabı, kılık kıyafet” (BT IX 126 r 5, Schilling)
- ton kedim** “giysi, elbise, kıyafet, giyecek, kılık kıyafet” (AYS_AcB 190)
- ton tonangu** “giyecek, kıyafet, kılık kıyafet” (KuanP 086)
- toñ kalın** “sert” (BT VIII B 141, Schilling)
- tor bag** “ağ ve bağ, tuzak ve bağ” (*torlar baglar* BT IX 203 r 7, Schilling)
- tor- yavır-** “zayıflamak, güçsüz düşmek” (AYS_AcB 116)
- torçı çıvgaçı** “tuzak kuran” (TT IV A 57, Schilling)
- torçı tuzakçı** “kuş avcısı, tuzakçı” (KP 1_g, Schilling)
- toruk küçsüz** “zayıf, güçsüz” (AYS_AcB 326)

- torul- yaval-** “zayıflamak, güçten düşmek, zayıflamak ve sakinleşmek // 調伏 *diaofu*” (ShoRoshia)
- toy kuvrag** “topluluk, cemaat, grup” (BT IX 128 v 12; *toy kuvraglıg* BT XIII 28.10, Schilling)
- toyın dëntar** “din adamı, rahip” (AYS_VI 1044)
- toyın şamnanç** “rahip ve rahibe, bhikşu ve bhikşunī // 苾芻苾芻尼 *bichubi-chuni*” (AYS X; BT IX 174 v 16, Schilling)
- toz tuprak** “toz, toz toprak // 塵土 *chen tu*” (AYS X, ShoRoshia)
- tökül- teşil-** “dökülmek, dağılıp saçılmak” (BT XIII 27.01, Schilling)
- tölet töşek** “yastık ve döşek, yatacak yer” (BT IX 165 r 16/17, Schilling)
- törö toku** “yasa; tören, gelenek” (BT IX 18 r 1, Schilling)
- törö- belgür-** “oluşmak ve belirlemek” (TT II B 48, Schilling)
- törölüg tokulug** “törelî, yasalara/geleneklere uygun” (BT XIII 19.074, Schilling)
- törösüz tokusuz** “yapasız, geleneksiz” (U III 83, Schilling)
- töröt- üklit-** “yaratmak, oluşturmak ve çoğaltmak” (*törötü üklitü* BT VIII A 374, Schilling)
- tötüş keriş** “tartışma, kavga” (BT XIII 15.61, AYS III, Schilling)
- tötüş- karış-** “savaşmak, çatışmak” (AYS_VI 0686)
- tötüş- keriş-** “tartışmak, kavga etmek” (U III 81.1, Schilling)
- tötüşlüg kerişlig** “tartışmalı, kavgalı” (AYS III 169, Schilling)
- töz belgü** “esas, işaret” (KON)
- töz tüp** “dip, esas, kök // 族本 *zu ben*” (ShoRoshia)
- töz uguş** “kök, soy, esas // 族姓 *zu xing*” (ShoRoshia)
- töz yiltız** “kök, esas” (BT IX 4 r 13, Schilling)
- tözger- tüpger-** “ortaya çıkarmak ve meydana çıkarmak; aslına/esasına ulaşmak” (*tözgerü tüpgerü* BT XVIII 1286, Schilling)
- tözi barça** “hepsi, hepsi birden, tamamı” (AYS X)
- tözü tükel** “tamamıyla, hep” (BT XVIII S 292, Schilling)
- tözü tüketi** “hepsi, tamamı” (AYS_AcB 460)
- tözü yapa** “tamamen” (BT XIII 50.19, Schilling)
- tözün ıduk** “asil ve kutsal” (BT V 153, 730/731, Schilling)
- tözün kövşek** “asil ve uyumlu, asil ve yumuşak” (5a11, Ht IX, Aydemir)
- tözün kutlug** “asil, soylu” (*tözünlerke kutluglarka* BT XVIII 1784, Schilling)

- tözün yavaş** “sakin, yumuşak huylu, halim selim,” (AYS_VI 0676, vd.; ShoRoshia)
- tözün yumşak** “sakin, asil ve yumuşak” (BT IX 176 r 21, Schilling)
- tşağ ağılg** “ambar, hazine” (AYS_AcB 62- 63)
- tsoy èrinçü** “günah ve suç” (BT IX 118 v 19/20, Schilling)
- tsoy yazok** “günah” (BT V 702, Schilling)
- tsoylug yazoklug** “suçlu, günahlı, günahkar” (BT IX 81 v 1/2, Schilling)
- tsoyurka- èrinçke-** “merhametli olmak, acımak, şefkat göstermek” (TT III 113, Schilling)
- tug belgü** “alamet, emare” (HT 157, Schilling)
- tug yumuzug** “sancak” (BT XIII 12.037, Schilling)
- tug- belgür-** “doğmak ve belirlemek, ortaya çıkmak, görünmek” (*tuga belgüre* BT XVIII S 029, Schilling)
- tug- öç-** “doğmak ve yok olmak, oluşmak ve yok olmak” (*tugmaksız öçmek-siz* BT XVIII 1328, Schilling)
- tug- öl-** “doğmak ve ölmek, Samsāra içerisinde kalmak, Samsāra’dan çıkamamak” (AYS_VI 0341, 0592)
- tug- tepre-** “doğmak, meydana gelmek, oluşmak” (*tugarlar tepreyürler* BT XVIII 1362/1363, Schilling)
- tug- törö-** “doğmak, yetişmek” (*tugmuş törömiş* BT VIII B 140, Schilling)
- tugmak ölmek** “doğum (ve) ölüm, doğum ölüm (döngüsü), Samsāra // 生死 *sheng si*” (AYS X; ShoRoshia)
- tugmak ölmek sansar (nizvanilar tegzinç)** “doğum ölüm döngüsü, Samsāra // 生死煩惱輪迴 *shengsi fannaolunhui* (AYS X)
- tugmaksız öçmeksiz** “doğmayan ve yok olmayan” (KON)
- tugmaksız tepremeksiz** “doğmamış ve hareketsiz” (KON)
- tugum ajun** “doğum ve varoluş” (BT XVIII 0029, Schilling)
- tuji çandal** (< Çin. 屠兒 *tu er* ve Skr. *caṇḍāla*) “cellat // 屠人 *turen*” (ShoRoshia)
- tun- beklen-** “kapanmak, kapatılmak, engellenmek” (*tunzun bekleznün* BT XIII 46.24, Schilling)
- tur- ornan-** “ikamet etmek, bir yere yerleşmek // 住 *zhu*” (AYS X)
- turul- amrıl-** “yatışmak, sakinleşmek, durgunlaşmak” (AYS 48.2, Schilling)
- turuldur- süz-** “temizlemek, süzmek, durultmak, arıtmak” (TT V, Uzunkaya)
- turulmak yavalmak** “yatışma, sakinleşme, durulma” (AbiTK)

- turultur- yavaltur-** “yatıştırmak, sakinleştirmek // 調伏 *diaofu*” (ShoRoshia; AYS 392.4, Schilling)
- turulturgulug dyanlıg (suv)** “sakinleştiren, sükunete erdiren (su)” (38a17-18, Ht IX, Aydemir)
- turum ara** “hemen” (AYS_VI 0462, 0493)
- tuso asıg** “faydalı, yararlı” (BT XIII 55.11, Schilling) → **asıg tuso**
- tuş- kel-** “karşılaşmak ve bir araya gelmek” (***tuşgalı kelgeli*** BT IX 136 r 15, Schilling)
- tuş- tapış-** “karşılaşmak” (***tuşup tapışip*** BT XIII 55.05, Schilling)
- tuş- yoluk-** “rastlamak, rastlaşmak, karşılaşmak” (***tuşmuş yolukmuş*** BT XIII 58.25, Schilling)
- tut tolı** “asi; aşağılayıcı” (BT IX 5 r 6, Schilling)
- tut uçuz** “çok değersiz, değersiz” (BT IX 82 r 9, Schilling)
- tut- kap-** “tutmak ve kavramak” (***tutar kapar*** BT XVIII S 065, Schilling)
- tuta- sık-** “değersiz saymak, aşağılamak” (***tutamak sıkamak*** BT VIII A 146, Schilling)
- tuta- sök-** “hakaret etmek, sövmek, aşağılamak” (AbiTK)
- tuta- uçuzla-** “küçümsemek, değersiz görmek” (AYS III 136.10, Schilling)
- tuy- oñar-** “duymak, bilmek” (AYS_AcB 243)
- tuy- uk-** “anlamak, hissetmek” (***tuymak ukmak*** BT V 129, Schilling)
- tuymaz bilmez** “duymaz, hissetmez // 不覺知 *bu jue zhi*” (AYS X)
- tuyun- bilin-** “hissetmek, duymak // 覺知 *jue zhi*” (AYS X)
- tuyun- katıglan-** “sezmek ve çabalamak” (KON)
- tüü tüp** “tüy” (AYS X)
- tügün bukagu** “karmaşa ve bağıllık” (***tügün bukagudın*** BT IX 116 r 16, Schilling)
- tükel egsüksüz** “kusursuz, tam, mükemmel” (BT XIII 1.111, Schilling)
- tüklüg tümenlig** “pek çok, çok, sayısız” (BT IX 159 v 32, Schilling)
- tümge biligsiz** “aptal, cahil, bilgisiz // 「愚かな無知」 嬰兒” (ShoRoshia)
- tümge yiti** “aptal ve akıllı” (BT XVIII 1585, Schilling)
- tün kün** “gece ve gündüz” (BT IX 7 r 23, Schilling)
- tün küntüz** “gece ve gündüz” (***tünün kentüzün*** BT IX 26 r 8/9, Schilling),
tünle küntüz “gece gündüz” (KuanP 015, 073)
- tünerig karaŋgu** “karanlık” (***tünerig karaŋguça*** BT V 259, Schilling)
- tüñür böşük (tutuş-)** “dünür, akraba // 婚姻嫁娶 *hunyin jiaqu*” (ShoRoshia)

- tüp tam** “temel ve duvar: *tüpleri tamları* BT IX 138 r 5, Schilling)
- tüp uç** “son, nihayet, sınır” (*tüpi uçı* BT VIII B 250, Schilling)
- tüpsüz teriñ** “dipsiz ve derin, dipsiz, derin // 深 *shen*” (BT IX 128 v 4/5, Schilling; AYS X)
- tür- böğ-** “biriktirmek, toplamak” (*türe böge* BT XIII 13.110, Schilling)
- türk yigit** “güçlü ve kuvvetli” (BT IX 1 r 16, Schilling)
- tüş evin** “meyve” (BT V 360, Schilling)
- tüş tam** “meyve” (BT IX 152 r 21/22, Schilling)
- tüş utlı** “netice, semere, ödül, karşılık, mükafat // 道 *dao*, 報 *bao*” (AYS_VI 0158, AYS X)
- tüş yemiş** “meyve, semere; ödül, mükafat, karşılık” (AYS_AcB 83-84; BT IX 201 v 19, Schilling)
- tüş- kamıl-** “yıkılmak, düşmek” (AYS_AcB 475, AYS X)
- tüş- tay-** “düşmek ve kaymak: *tüşmek taymak* BT IX 91 r 6/7, Schilling)
- tüş- yag-** “yağmak, (gökten) düşmek, inmek” (AYS_AcB 289)
- t[üş]lig utlılg** “mükafatlı, ödüllü, (emeğinin) karşılığını almış” (26b11, Ht IX, Aydemir)
- tüşlög tamlg** “meyveli” (BT IX 109 r 7/8 , Schilling)
- tüşlög yemişlig** “meyveli, semereli, ödüllü, (emeğinin) karşılığını bulan” (AbiTK)
- tüşsüz kurug** “mükafatsız ve boş, karşılıksız” (TT V B 96, Schilling)
- tüşür- kamıt-** “yıkılmak, düşürmek” (ShoRoshia)
- tüşüt ögretig** “düşünme, düşünce” (BT XIII 55.02, Schilling)
- tütrüm teriñ** “derin, ince // 甚深 *shen shen*” (AYS_VI 1265, AYS X)
- tütüş, tütüş-** → **tötüş, tötüş-**
- tüz adroksuz** “düzgün, düz” (KuP 93, Schilling)
- tüz baz** “barış, huzur” (AYS_VI 0168; ShoRoshia)
- tüz tutdaçı adırmaız üdürmez** “eşit tutan, ayırım yapmayan // 無分別 *wu fen bie*” (AYS X)
- tüzdem yiği sedreksiz** “dümdüz, eşit, bitişik // 齊密 *ji mie*” (AYS X)
- tüzü** → **tözü**
- uç kıdıg** “kıyı, sınır, uç, son // 邊 *bian*” (ShoRoshia); **uç kıdıg (yér)** (19a23, Ht IX, Aydemir)
- uç tüp** “son, sınır” (*uçı tüpi* BT VIII B 228, Schilling)
- uç- kalı-** “uçmak, yükselmek” (AYS_VI 1058)

- uç** arka “arka” (*uçarızta arkanızta* BT XIII 1.074, Schilling)
- uçsuz kırıksız** “uçsuz bucaksız, uçsuz kıyısız, sınırsız // 無邊 *wu bian*” (AYS_VI 0590, AYS X)
- uçsuz tüpsüz** “sonsuz” (BT VIII B 222, Schilling)
- uçsuz uzun** “sonsuz ve uzun” (BT IX 128 v 4, Schilling)
- uçuz oñay** “kolay // 堪 *kan*” (ShoRoshia)
- uçuz yènik** “değersiz, ucuz” (AYS_VI 0186)
- udun- tapın-** “saygı göstermek ve hizmet etmek” (TT X 534, Schilling)
- uduz- başla-** “yönlendirmek, baş olmak, liderlik etmek” (AbiTK)
- uduz- yèrçile-** “kılavuz olmak, yol göstermek” (*uduzgu yèrçilegü* AbiTK)
- ugur yık** “fırsat, vesile, zaman” (AYS_VI 1068-1069)
- uguş kezig** “soy ve dizi, silsile” (*uguşın kezigin* BT VIII B 253, Schilling)
- uguş töz** “soy ve cins” (*uguşın tözin* BT VIII B 254, Schilling)
- ujik akşar** “harf, hece” (KON)
- uk- bil-** “bilmek, anlamak” (*uka bilü* BT XIII 13.117, Schilling)
- uk- oñar-** “anlamak” (*ukdum oñardım* BT VIII A 185, Schilling)
- uk- tuy-** “anlamak, bilmek, hissetmek” (KON)
- ukıt- biltür-** “anlatmak, bildirmek, açıklamak // 陳 *chen* , 解 *jie*” (AYS X)
- ukıt- nomla-** “anlatmak, va’z etmek // 說 *shuo*” (AYS X)
- ukıt- sözle-** “anlatmak, açıklamak // 記說 *jishuo*” (ShoRoshia)
- ulag sapıg** “devam etme, sürme, eklenme” (BT IX 1 r 19, AYS, Schilling)
- ulamak üklitmek** “nakletme ve çoğaltma” (23b10, Ht IX, Aydemir)
- ulı- möñre-** “ulumak ve inlemek, ulumak ve böğürmek” (*ulmak möñremek* BT IX 68 r 17, Schilling)
- ulı- sıgta-** “inlemek, ağlamak, feryat etmek” (AYS_AcB 343-344, 356, 463, 483- 484, 519)
- ulsuz tüpsüz** “temelsiz ve dipsiz; esassız; sonsuz // 無邊 *wu bian*” (AYS X; AYS_VI 0592, 0781, 1139; ShoRoshia)
- ulug ağır** “büyük ve derin” (BT IX 168 r 8/9, Schilling)
- ulug bedük** “ulu, büyük; yüksek // 弘 *hong*” (AYS_VI 0401, vd.; AYS_AcB 240, AYS X)
- ulug karı** “büyük ve yaşlı” (BT IX 37 v 5, Schilling)
- ulug kiçig** “büyük ve küçük” (BT IX 35 v 15, Schilling)
- ulug küçlüg** “büyük ve güçlü” (BT IX 2 v 22, Schilling)

- ulun yapırğak** “sap ve yaprak” (*ulunı yapırğakı* BT IX 55 v 22, Schilling)
- uluş balık** “ülke ve şehir” (BT IX 159 r 24, Schilling)
- uluş ordo** “ülke ve saray” (*uluştı ordusında* BT IX 142 v 9/10, Schilling)
- umşunmak küsemek** “umma ve arzulama” (KON)
- umug inag** “umut, sığınak // 救 *jiu*~求 *qiu* : 救濟 *jiujiu*” (AYS_VI 0779; AYS_AcB 172, 296; ShoRoshia; KuanP 10a; AYS X)
- umuglug tayaklıg** “umutlu, dayanağı olan” (AbiTK)
- umugsuz inagsız** “umutsuz, desteksiz” (KuanP 185)
- umunçsuz küsüşsüz** “beklentisiz ve arzusuz” (KON)
- upasé upasanç** “inanın kadın (ve) inanın erkek, mümin ve mümine // 鄔波索迦 *wubosuoja* 鄔波斯迦, *wubosija*” (AYS X; BT XVIII S 013/014, Schilling)
- ur- sok-** “vurmak” (*uru soka* BT XVIII S 191, Schilling)
- ur- yul-** “vurmak, dövmek” (Huas L37, DTS 614a)
- urılış- külüş-** “ses çıkartmak ve gülmek” (BT IX 145 r 10/11, Schilling)
- urug evin** “tohum ve tahıl” (BT IX 152 r 20, Schilling)
- urug tarıg** “ekin” (BT IX 4 r 16, Schilling)
- uruñut kuvrag** “askeri lider ve beraberindekiler, kumandan ve topluluğu” (*uruñutları kuvragları* BT XVIII 0383/0384, Schilling)
- ut- yèged-** “mağlup etmek, yenmek, üstün gelmek” (AYS_VI 0434, 0785; ShoRoshia)
- uthl sevinç** “sevinç, ödül, karşılık” (ShoRoshia)
- uthl tüş** “netice ve semere, ödül, mükafat” (BT IX 216 r 6/7, Schilling)
- uthsız yankısız** “tekrarsız, dönüşsüz, karşılıksız, mükafatsız // 無反復 *wu fanfü*” (ShoRoshia)
- utrun- öçeş-** “direnmek, karşı gelmek” (M III 19.9, Schilling)
- utrun- turuş-** “direnmek ve mücadele etmek” (*utrunguluk turuşguluk* BT XVIII S 125, Schilling)
- utun yavız** “utanmaz, ahlaksız, kötü // 惡 *wu*” (ShoRoshia)
- uvşak tavşak** “ufak tefek, küçük” (AYS X)
- uvut iyat** “utanma, ahlak // 漸愧 *jiankuı*” (ShoRoshia)
- uvutlug uyatlıg** “ar-haya sahibi” (BT IX 59 v 8, Schilling)
- uyat- eyemen-** “utanmak” (AYS III 141.6, Schilling)
- uz körkle** “güzel, gösterişli” (AYS X)
- uzun kızkı** “uzun ve kısa” (15b17, Ht IX, Aydemir)

- uzun turkaru** “uzun (müddet), daima, her zaman” (KuanP 14)
- üd kolu** “zaman, vakit, devir // 時 *shi*” (AYS X, AYS_VI 0180, 0645; AYS_AcB 186)
- üd kün** “zaman ve gün” (üdüümüz *künümüz* BT XVIII S 115, Schilling)
- üdrül- seçil-** “ayrılmak, seçilmek” (AYS_VI 1291)
- üdsüz kolusuz** “zamansız, zamansız ve ölçüsüz” (BT IX 32 r 1, Schilling; AYS_VI 0183)
- ügüz köl** “derya, göl, ırmak ve göl // 江海 *jiang hai*” (AYS X)
- ük- tēr-** “yığmak” (*ükkin tērkin* BT IX 146 r 3/4, Schilling)
- ükli- asıl-** “artmak, çoğalmak” (ShoRoshia)
- ükli- bedü-** “büyüme, çoğalmak” (*ükliyür bedüyür* BT IX 151 v 6, Schilling)
- üklit- as-** “artırmak, çoğaltmak // 富 *fu* : 增長 *zengzhang*” (ShoRoshia)
- üklit- kênür-** “çoğaltmak, genişletmek” (AbiTK)
- üküş telim** “çok fazla, sayısız // 無量 *wu liang*”, → *ülgülençsiz tenlençsiz üküş telim* (AYS X, AYS_VI 0177, 0179; ShoRoshia)
- ülgü kolu** “ölçü, ölçü ve zaman” (24b4, Ht IX, Aydemir)
- ülgü teñ** “ölçü” (BT XIII 13.104, Schilling)
- ülgüle- sana-** “hesap etmek, saymak, ölçmek” (AbiTK)
- ülgüle- teñle-** “karşılaştırmak, mukayese etmek, kıyaslamak // 思量 *siliang* ~ 量度 *liangdu*” (ShoRoshia), ~ *ülgülemek teñlemek* (ShoRoshia)
- ülgülençsiz tenlençsiz** “ölçülemez, karşılaştırılmaz, kıyaslanamaz; sayısız, ölçüsüz // 無量 *wu liang*, → *ülgülençsiz tenlençsiz üküş telim* (AYS X, AbiTK)
- ülgülençsiz tenlençsiz üküş telim** “ölçülemez, kıyaslanamaz ve sayısız, ölçüsüz, çok // 無量 *wu liang*” (AYS X, AYS_VI 0256, 0548)
- ülgüsüz kolusuz** “ölçüsüz, çok” (BT XVIII S451/452, Schilling)
- ülgüsüz sansız** “sayısız, hesapsız, çok // 無量 *wu liang*” (AYS_VI 0397, 0529, 0587, 1301; AYS_AcB 212; AYS X)
- ülgüsüz sansız asanké** “sayısız, çok // 無量無數 *wu liang wu shu*” (AYS X)
- ülgüsüz sansız üküş** “sayısız, çok // 無量 *wu liang*” (AYS X)
- ülgüsüz üküş** “sayısız, çok // 無量 *wu liang*” (AYS_VI 0632, AYS X)
- ülüş tegzinç** “kısım, bölüm // 卷 *juan*” (AYS X)
- ün çoğı** “gürültü” (ün çoğıg BT XIII 15.61, Schilling)
- ün egzig** “ses ve ezgi” (BT V 393, Schilling); ün *egziglig* (AbiTK)
- ün sav** “ses ve söz” (üni *savı* BT IX 157 v 32, Schilling)

- ün tavış** “ses, ses-gürültü” (üni *tavış* BT IX 198 v 13/14, Schilling)
- ün- belgür-** “çıkmaq, belirlemek, görünmek, ortaya çıkmak // 出現 *chuxian*” (ShoRoshia)
- ünmek ozmak** “çıkma, kurtulma // 出離 *chu li*” (AYS X)
- ün-te- kıkır-** “çağırmaq ve bağırmaq, bağıraraq çağırmaq, seslenmek” (*ün-te-diler kıkırdular* BT XVIII S 264/265, Schilling)
- ür irak** “eskiden, uzun süre (önce), geçmiş, uzak // 過去 *guo qu*”, → *öğre-ertmiş ür irak* (AYS X; Suv 514₁, Schilling)
- ür kéc** “mutlaka, önünde sonunda” (BT IX 196 r 20, HT 25, Schilling)
- ür kéc uzun** “uzun süre // 久 *jiu*” (AYS X)
- ürk- belinle-** “korkmaq, ürkmek” (AYS_AcB 244, 391, 404)
- ürk- kork-** “korkmaq, ürkmek” (ürküp *korkup* BT XIII 6.04, Schilling)
- ürkit- belinlet-** “korkutmaq, ürkmek, endişelenmesine sebep olmak” (40b20, Ht IX, Aydemir)
- ürkmek belinlemek** “korkma, ürkmek, endişelenme” (TT V, Uzunkaya)
- ürlügsüz meñüsüz** “değişken, ebedi olmayan, fani, geçici, çürük” (BT IX 1 r 1/2, Schilling)
- ürt- kizle-** “gizlemek” (AYS III 138.2, Schilling)
- ürt- köşit-** “örtmek, gizlemek” (TT X 306, Schilling)
- ürtüglüg kizleglig** “gizli, saklı, örtülü” (3b17-18; 9b5, Ht IX, Aydemir)
- ürüg amıl** “huzur, sükunet, sessizlik, barış // 寂靜 *jijing*” (AYS X); *ürüg amıl* (BT IX 26 r 8, Schilling)
- ürüg uzatı** “daima, aralıksız, sürekli, her zaman // 常 *chang*, 恒 *heng*, 無間 *wu jian* (AYS_AcB 67, vd., AYS_VI 0206, vd., AYS X)
- ürüg ürgit** “daima, hep // 常 *chang*” (AYS X)
- ürük** → **ürüg**
- üsdün altın** “alt üst, aşağı ve yukarı” (AYS III 133.21)
- üstel- ükli-** “artmaq” (*üstelü ükliyü* BT IX 12 v 14, Schilling)
- üstün altın** “üst ve alt” (BT IX 148 r 12, Schilling)
- üstün teñri altın yalañuk** “yukarısı tanrılar aşağısı insanlar” (AYS X)
- üstünki altınki** “üst ve alt” (BT IX 138 v 9, Schilling)
- üstünki yeg** “en iyi, daha üstün” (AYS X)
- üt bilig** “nasihat, öğüt ve bilgi” (Huas, DTS 391b, Schilling)
- üt erig** “nasihat, öğüt // 教化 *jiaohua* ~ 教 *jiao*” (ShoRoshia)

- ütle- erigle-** “öğütlemek, nasihat etmek, uygun olanı söylemek // 慰努 *wei-nu*” (ShoRoshia); **ütle- erigle-** “teselli etmek, telkin etmek // 安慰 *an wei*” (AYS X)
- ütle- erigle- köjül ayıt-** “öğütlemek, nasihat etmek, uygun olanı söylemek // 慰努 *weinu*” (ShoRoshia [*avit-* † → *ayıt-* “UW NB I.1 2010 s. 104’e göre düzeltilmiştir])
- üz buz** “nefret, kin, düşmanlık” (M III 47₃, Schilling)
- üz- biç-** “kesmek” (*üzer biçer* BT IX 156 v 19, Schilling)
- üz- këter-** “kesmek ve gidermek, kesip uzaklaştırmak” (*üzmiş këtermiş* BT XVIII 0090/0091, Schilling)
- üzeliksiz üstünki yêg** “en iyi” (AYS X)
- üzüksüz tı tutçı** “aralıksız, sürekli, her zaman” (*üzüksüzün tı tutçı* BT XIII 28.48, Schilling)
- üzüksüz tutçı** “aralıksız, sürekli, daima” (BT XIII 58.22, Schilling)
- üzül- alkın-** “kesmek ve bozmak” (*üzülmez alkınmaz* BT XVIII 1597/1598, Schilling)
- üzül- kesil-** “kesilmek ve parçalanmak” (*üzülgeli kesilgeli* BT XVIII 0241, Schilling)
- vaçirazan örgün** “taht” (AYS_VI 0574)
- viyakrit alkış** “kehanet” (AbiTK); *vyakirit alkış* (AbiTK)
- vrhar sangram** “manastır” (BT IX 52 v 19, Schilling)
- yadıl- saçıl-** “yayılmak, dağılmak, saçılmak” (AbiTK)
- yağı yavlak** “düşman, kötülük” (AYS_VI 0035, vd.)
- yağısız börisiz** “düşmansız, tehlikesiz” (BT IX 3 r 18, Schilling)
- yağısız yavlaksız** “düşmansız” (AYS_AcB 70)
- yağış saçığ** “kurban, adak” (AbiTK)
- yagmurla- ölit-** “ıslatmak” (8b20-21, Ht IX, Aydemir)
- yakın yaguk** “yakın // 近 *jin*” (ShoRoshia)
- yalgan igid** “yalan ve yanlış” (TT VI 119, Schilling)
- yalın oot** “ateş, yalın // 火 *huo*” (AYS X)
- yalın yaruk** “ışılta, parlaklık // 焰 *yan*” (ShoRoshia)
- yalınlığ çoğlug** “parlak, ışıltılı; görkemli, gösterişli” (BT XIII 10.09, Schilling)
- yalınlığ yaşınlg** “parlak, ışıltılı; ışık, parıltı” (BT VIII B 89/90, Schilling)

[(yaka) **yalñu**]z **aglak** “(tam) tek, tek bir, tek tür” (BT IX 35 v 5, Schilling; UWN B I.1, s. 69’a göredir; Schilling: **yalñgus aglak** “yalnız ve kimsesiz”) → **aglak yalñuz**

yaltrı- yaşu- “parlamak, ııldamak” (AbiTK)

yalvar- agrın- “yalvarmak ve feryat etmek”; **yalvarmak agrınmak** BT XVIII S 249, Schilling)

yalvar- ötün- “rica etmek ve yalvarmak” (TT IV A 7, Schilling)

yan- evril- “dönmek, dönüp gelmek; geri çekilmek” (AYS_VI 0385)

yañ kęp “görünüş, şekil, tarz // 容儀 *rong yi*” (AYS X)

yañ osug “yöntem, usûl” (U II 41₀; **yañı osugı** BT VIII A 50, Schilling)

yaña at “fil ve at, yük ve binek hayvanları” (**yañalar atlarka** BT IX 140 r 27, Schilling)

yañırtı yene “yine, tekrar // 倍復 *bei fu* (AYS X)

yañku yığı “feryat figan” (AYS X)

yapa kamag “bütün, hep” (BT XIII 36.7, Schilling)

yapurgak ot “yaprak” (BT XVIII 1127, Schilling)

yapurgak yavişgu “yaprak ve yeşillik” (**yapurgakı yavişgusı** BT IX 139 r 2/3, Schilling)

yara- yapın- “kurmak, yapmak, etmek // 建立 *jianli*” (ShoRoshia)

yarat- ét- “düzenlemek” (M I 14.4, Schilling)

yaratıl- tevril- “dönüp dolaşmak, yaratılıp dolaşmak // 展轉 *zhanzhan*” (ShoRoshia)

yarıl- açıl- “yarılıp açılmak” (**yarılıp açılıp** BT IX 55 v 17, Schilling)

yarıl- büksil- “yarılmak” (AYS_AcB 506)

yarıl- sın- “yarılmak, parçalanmak, kırılmak” (AYS_AcB 456-457)

yarıl- yırtıl- “yarılmak ve parça parça olmak” (**yarılır yırtılır** BT IX 61 r 7/8, Schilling)

yarışmalaşmaklıg yęgedmekleşmeklig (köñül) “yarışma ve üstün gelme (düşüncesi) // 競勝(心) *jingsheng(xin)*” (ShoRoshia)

yarp katıg “sert, katı” (Suv 393₁, Schilling)

yarp toñ kalın “sert” (BT VIII B 141, Schilling)

yarı- yaltrı- “aydınlanmak” (**yarudı yaltrıdı** BT IX 132 v 18, Schilling)

yarı- yaşu- “parlamak ve ııldamak” (**yarudı yaşudı** BT IX 18 v 2, Schilling)

yaruk karañgu “aydınlık ve karanlık // 明暗 *mingan*” (ShoRoshia)

- yaruk yaltrık** “ışık, parıltı, pırıltı, aydınlık // 光明 *guang ming*” (AYS_VI 0501, 1100, AYS X)
- yaruk yaltrıklık** “parlak ışık, parıltı; ışıltılı // 光明 *guang ming*” (AYS X)
- yaruk yaşuk** “ışıltı, parlaklık; parlak, aydınlık // 照 *zhao*” (ShoRoshia)
- yaruklug yaşuklug** “ışıklı, aydınlık” (M II 9.8, Schilling)
- yaruksuz yaşuksuz** “ışıksız, soluk, karanlık” (AYS_AcB 284-285; Suv 617₆, Schilling)
- yarut- yaltrit-** “parlatmak, aydınlatmak” (AYS 92.20, Schilling)
- yarut- yaşut-** “aydınlatmak, ısıtmak” (AYS VI 0470, 0526, 1134)
- yarut- yaşut- yaltrit-** “aydınlatmak, ışılatmak” (2a14-5, Ht IX, Aydemir)
- yaş ot** “ot ve çim” (BT IX 153 v 26, Schilling)
- yaş- yupan-** “gizlemek” (*yaşıp yupanıp* BT XIII 16.19, Schilling)
- yaşur- batur-** “gizlenmek” (*yaşuru baturu* BT IX 176 r 16, Schilling)
- yaşut batut** “sır, giz” (BT IX 74 r 10, Schilling)
- yat küden** “yabancı ve konuk” (BT XVIII 1401, Schilling)
- yat- udi-** “yatmak, yatıp uyumak” (17a16, Ht IX, Aydemir)
- yavız yavlak (tınlıg)** “kötü, berbat // 惡人 *eren*” (ShoRoshia) → *yavlak yavız*
- yavlak ayıg** “kötü, çirkin” (AYS VI 0163; BT XVIII 442/443, Schilling)
- yavlak bat** “çirkin ve kötü” (*yavlakag batag* BT V 260, Schilling)
- yavlak yağı** “düşman, kötülük” (AYS_AcB 197-198, 202)
- yavlak yavız** “kötü, fena // 惡 *e*” (AYS X)
- yavrı- sın-** “zayıflamak, kötüleşmek, bitkin düşmek” (AYS_AcB 116)
- yay kış** “yaz ve kış” (*yaylıg kışlıg* BT IX 218 r 4, Schilling)
- yayıl- yaykal-** “sarsılmak” (AYS_AcB 282-283)
- yaz- yañıl-** “yanılmak, hata etmek” (*yazmış yañılmış* BT IX 81 v 19, Schilling)
- yazınçsız arıg** “günahsız ve temiz” (BT XVIII 0032, Schilling)
- yazok èrinç** “günah” (*yazokumuznu èrinçümüzni* BT IX 76 v 3, Schilling)
- yazok yañlok** “günah” (BT IX 217 v 1, Schilling)
- yek içgek** “şeytan // 鬼 *gui*” (KuanP 030, ShoRoshia)
- yeklig içgeklig** “cinli, şeytanlı” (AYS VI 0117-0118)
- yê- iç-** “yemek ve içmek” (*yêdiler içtiler* BT IX 74 27/28, Schilling)
- yê- yuñla-** “yiyip bitirmek ve tüketmek, yemek ve kullanmak” (*yêdimiz yuñladımız* BT IX 73 v 12, Schilling)
- yêg adrok** “seçkin, en iyi // 殊勝 *shu sheng*” (AYS X; ShoRoshia)

- yèg asıg** “üstün ve faydalı” (ShoRoshia)
- yèg başıñ** “en iyi ve ilk” (*yègi başıñı* BT VIII B 149, Schilling)
- yèg üstünki** “en iyi, üstün” (AYS X)
- yèged- kötrül-** “gelişmek, iyileşmek, üstünleşmek” (AYS VI 0254)
- yèged- ut-** “yenmek; daha iyi / daha üstün olmak” (*yègedti utdı* BT IX 137 v 10/11; *yègedmek utmak* BT V 139, Schilling)
- yèl esin** “yel ve cereyan, yel, rüzgar, esinti” (*yèlig esinig* BT IX 151 v 5, Schilling)
- yèl yagmur** “yel ve yağmur” (AYS VI 0182, 0698)
- yèlvi kömen** “büyü, sihir // 幻 *huan*” (AYS VI 1160, AYS X)
- yèm içim** “yiyecek ve içecek” (TT IV A 38, Schilling)
- yemiş tüş** “meyve” (BT IX 201 v 24, Schilling)
- yèmlig içimlig** “yiyecekli ve içecekli” (BT VIII B 260, Schilling)
- yèmril- buzul-** “bozulmak, tahrip olmak” (33a3, Ht IX, Aydemir)
- yènik ağır** “hafif ve ağır // 輕重 *qingzhong*” (ShoRoshia)
- yènik yuka** “hafif” (AbiTK)
- yèniklemelig uçuzlamaklıg** “hafife alma, değersiz bulma” (AbiTK)
- yèñ etek** “yen ve etek; uçlar” (22a1, Ht IX, Aydemir)
- yèr oron** “yer” (AYS_AcB 65, 468; AYS VI 0066, 0519vd.)
- yèr suv** “toprak ve su, yeryüzü” (AYS VI 0701, 1245; KuanP 030, 042, vd.)
- yèr- müne-** “azarlamak” (*yèrdimiz münedimiz* BT IX 61 v 10, Schilling)
- yèr- yırt-** “yırtmak ve parçalamak” (*yère yırtı* BT XVIII S 403, Schilling)
- yèrçi oronçı** “kılavuz” (KP, Schilling)
- yèrçile- èlt-** “yol göstermek, rehberlik etmek” (AbiTK)
- yèrin- yıgla-** “yerinmek, ağlamak, üzölmek // 悲泣 *bei qi*, 悲歎 *bei tan*” (AYS X)
- yèriñü- açı-** “acımak, için için üzölmek // 悲 *bei*” (AYS X)
- yèriñü- yıgla-** “ağlamak, feryat etmek // 悲泣 *bei qi*, 悲歎 *bei tan*” (AYS_AcB 331)
- yèrtinçü yèr suv** “yeryüzü, dünya // 世界 *shijie*” (AYS X)
- yèt- tüke-** “yetmek ve sona ermek” (*yètmez tükemez* BT IX 194 r 17/18, Schilling)
- yètinçsiz tutunçsuz** “erişilmez, ulaşılmaz” (AYS VI 0551)
- yèvig tizig** “teçhizat, donanım, takı ve kolye // 瓔珞 *ying luo*” (AYS X; BT IX 31 r 2, Schilling)

- yèviglig tiziglig** “süslü, bezenmiş, bezekli, donatılmış” (AYS_AcB 519-520)
- yıd tütsüg** “buhur ve tütsü, (güzel) koku ve tütsü” (BT IX 51 r 4, Schilling)
- yıd yıpar** “güzel koku, misk, güzel koku ve rayiha; tütsü;” (AYS_AcB 288; BT IX 134 v 16, Schilling)
- yıd yuk** “kalıntı, koku ve artık // 餘習 *yu xi*, 皆 *xi*” (AYS X)
- yıdıg sarsıg** “kokmuş, fena kokan, kötü koku” (AYS_AcB 188); **yıdıg sasıg** (AbiTK)
- yıdılg yıparlıg** “güzel kokulu” (BT V 63, Schilling)
- yıg yarag** “tam ve faydalı” (KON)
- yıg- kazgan-** “yığmak ve toplamak” (**yıgmuş kazganmış** BT IX 117 v 6, Schilling)
- yıg- tèt-** “toplamak, derlemek, yığmak // 集 *ji* : 積 *ji*; 攝受 *she shou*” (ShoRoshia; AYS X)
- yıgıl- tètiril-** “toplanmak, yıgılmak, bir araya gelmek / getirilmek” (AbiTK)
- yıgıt sıgıt** “ağlama ve feryat etme” (BT XVIII S 070, Schilling)
- yıgıla- sıgıt-** “ağlamak, feryat etmek, ağlamak ve hıçkırmak // 悲號 *bei hao* , 啼泣 *ti qi*” (AYS X; **yıgılayu sıgıyay** BT IX 70 r 15, Schilling)
- yıl ay** “yıl ve ay” (BT IX 40 r 6, Schilling)
- yılgu yumşak** “yumuşak, yumuşacık // 潤鮮 *run xian*” (AYS X)
- yılıg yumşak** “ılık ve yumuşak” (BT IX 71 r 25/26, Schilling)
- yılık kişi** “hayvan ve insan” (**yılıkta kişike** IB 53, Schilling)
- yıgıt kiçig** “genç ve küçük” (BT IX 165 r 1/2, Schilling)
- yıgıt urı** “gençlik” (BT IX 134 r 15, Schilling)
- yılik süñök** “ilik ve kemik” (BT XVIII 0487, Schilling)
- yilin- yapış-** “asılı durmak ve yapışmak, yapışmak” (**yilinip yapışıp** BT IX 168 v 4/5, Schilling)
- yilin- yapışın-** “yapışmak” (**ilinmek yapışınmak** Suv 263, Schilling)
- yin kan** “et ve kan” (BT IX 149 r 11, Schilling)
- yinçe uvşak** “ince ve ufak” (BT IX 58 r 2, Schilling)
- yinçü çeç kaş** “inci vb. değerli taşlar” (ShoRoshia)
- yinçü monçuk** “inci boncuk” (BT IX 139 v 2, Schilling)
- yinçür- iste-** “dilemek, istemek, arzu etmek // 計度 *jidu* ~ 交契 *jiaoqi*” (ShoRoshia)
- yinçür- yükün-** “secde etmek” (**yinçürü yükünü** BT V 701/702, Schilling)
- yint- yèged-** “yenmek, üstün gelmek” (AbiTK)

- yiñ yar** “salya, tükürük” (AYS_AcB 170)
- yirinçig yarsınçig** “iğrenç” (AYS_AcB 222-223)
- yirü- arta-** “çürümek, bozulmak” (AYS_AcB 165)
- yit- yokad-** “yitmek, yok olmak // 命不全 *ming bu quan*” (AYS X)
- yiti kınıg** “arzu, istek; istekli, cesur, gayretli // 勇猛 *yong meng*” (AYS_AcB 239, 299; AYS VI 0266, 0788, AYS X)
- y(i)ti sikiz** “sağlam” (AbiTK)
- yitlin- bat-** “kaybolmak, yitmek” (AYS VI 1296)
- yitük yok** “yok, yitik, kayıp” (19a13, Ht IX, Aydemir)
- yitür- ıçgın-** “yitirmek, kaybetmek, elden çıkartmak” (AYS_AcB 407-408)
- yogun yolba** “kaba saba // 非威 *fei wei*” (AYS X)
- yok asıg** “fayda, yarar” (**yoklug asıglıg** BT VIII A 73, Schilling)
- yok çıgay** “yoksul, fakir” (AYS VI 1085)
- yok kurug** “yok, kuru, boş, boşluk // 空 *kong*” (AYS X; BT IX 1 r 3, Schilling)
- yokad- arta-** “sönmek ve ortadan kalkmak, yok olmak ve bozulmak” (**yokad-maz artamaz** BT XVIII 1204, Schilling)
- yokaru kodı** “yukarı ve aşağı” (BT IX 146 r 13/14, Schilling)
- yoksuz asıgsız** “faydasız ve boş” (BT XVIII V 23, Schilling)
- yoksuz kurug (sözle-)** “boş, gereksiz (konuşmak)” (2b5; 5a21, Ht IX, Aydemir)
- yoksuz kurug tözsüz** “kuru, boş // 虛設 *xü she*” (AYS X)
- yol oruk** “yol, çare” (AYS X)
- yolçı yérçi** “rehber, kılavuz, yol gösterici” (KuanP 046; BT XIII 13.119, Schilling)
- yoñarış- ayıglaş-** “birbirine hakaret etmek, birbirine iftira etmek” (AYS VI “iftiralaşmak, kavga etmek” AYS VI 0686)
- yorık küsüş** “gidiş ve istek, yürüme ve arzu, ilerleme ve istek // 行願 *xingyu-an*” (ShoRoshia)
- yorımak turmak** “yürümek (ve) durmak // 進止 *jin zhi*” (AYS X)
- yöleñü kurşañu** “destek ve bağ, dayanak ve bağ, destek” (BT V 520)
- yöleşürüg ohşatıg** “karşılaştırma, kıyas, mukayese; benzetme” (22a11; **ohşatıg yöleşürüg** 26b6, Ht IX, Aydemir)
- yörgel- bal-** “sarılmak ve bağlanmak // 纏縛 *chanfu*” (ShoRoshia)
- yu- arıt-** “yıkamak ve temizlemek” (AYS III 144.18, Schilling)
- yul yuulak** “pınar, kaynak // 池沼 *chizhao*” (ShoRoshia)

- yultuz gr(a)h** “yıldız, gezegen” (KON)
- yumuşçı tapıgçı** “hizmetçi, görevli, çalışan // 給使 *jishi*” (ShoRoshia)
- yun- arıtın-** “yıkamak ve temizlenmek” (*yunzunlar arıtunzunlar* BT XVIII 0363/0364, Schilling)
- yunçı- arta-** “çürümek, bozulmak” (AbiTK)
- yuntur- suguntur-** “yıkamak ve temizlemek” (*yunturup sugunturup* BT XVIII S 596, Schilling)
- yügür- kaç-** “koşmak ve kaçmak” (*yügürürbiz kaçarbiz* BT IX 172 v 4, Schilling)
- yügür- taşgar-** “koşmak, koşuşturmak” (*yügürü taşgaru* BT XVIII S263/264, Schilling)
- yügürmek kaçmak** “koşma, koşuşturma, kaçma // 奔走 *benzou*” (ShoRoshia)
- yükün- eñit-** “boynunu eğmek ve eğilmek, eğilmek, (saygı için) secde etmek” (*yüküngülük eñitgülük* BT VIII B 219, Schilling)
- yükünmek tapınmak** “hürmet etme, saygıyla eğilme; hizmet etme” (AbiTK)
- yüz meñiz** “yüz, sima, görünüş, çehre” (AYS VI 0357)
- yüz miñ tümen kolti** “milyonlarca, sayısız, pek çok // 百千萬億 *bai qian wan yi*” (AYS X)
- yüzlüg meñizlig** “yüzlü, güzel, güzel görünüşlü” (BT IX 75 r 19, Schilling)
- zuk yöleñü** “arkalık ve minder” (*zuklar yöleñüler* BT IX 138 v 16/17, Schilling)

Kaynaklar ve kısaltmalar

AbiTK	: → Karaayak 2017
AYS	: → Kaya 1994
AYS_AcB	: → Gulcalı 2015a
AYS III	: → Ölmez 1991
AYS VI	: → Ayazlı 2012
AYS X	: → Gulcalı 2015b
BT IX	: → Ş. Tekin 1980
BT V	: → Zieme 1975
BT VII	: → Kara und Zieme 1976
BT VIII	: → Kara und Zieme 1977
BT XIII	: → Zieme 1985
BT XVIII	: → Zieme 1996
BT XXXVII	: → Wilkens 2016
DTS	: → Nadelyayev (vd.) 1969

ED	: → Clauson 1972
HT	: → Eski Uygurca Xuanzang Biyografisi (tamamı yayımlanmamıştır)
Ht IX	: → Aydemir 2007
Huast	: → Huastuanift (Schilling'e göre)
KON	: → Yiğitoğlu 2011
KuanP	: → Özcan 2014
M I, II, III	: → Le Coq 1912-1922
OTWF	: → Erdal 1991
ShoRoshia	: → Shogaito 2003
SUK	: → Yamada 1993
Suv	: → Kaya 1994 (Suvarṇaprabhāsottamasūtra)
SYS_Oda	: → Oda 2010
Tiş.	: → Radloff 1910
TT I	: → Bang ve Gabain 1929a
TT II	: → Bang ve Gabain 1929b
TT III	: → Bang ve Gabain 1930a
TT IV	: → Bang ve Gabain 1930b
TT V	: → Uzunkaya 2017
TT VI	: → Bang, Gabain ve Rachmati, 1934
TT X	: → Gabain, Kowalski 1959
U I, II, III, IV	: → Müller 1908-1931
USp	: → Radloff 1928
UW	: → Röhrborn 1977-1998
UW NB I.1	: → Röhrborn 2010
UW NB II.1	: → Röhrborn 2015
Windgott	: → Bang und Gabain 1928; → Zieme 1996

AĞAKAY, M. A. 1953: "İnkilemeler Üzerine", *Türk Dili*, cilt: II, sayı 16, s. 189-191, 1953 Ankara; *Türk Dili*, cilt: II, sayı: 17, s. 268-271.

AĞAKAY, M. A., 1954: "Türkçede Kelime Koşmaları", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1954*, s. 97-104.

AYAZLI, Özlem, 2012: *Altun Yaruk Sudur VI. Kitap*, TDK, Ankara. —, 2016: *Eski Uygurca Din Dışı Metinlerin Karşılaştırmalı Söz Varlığı*, TDK, Ankara

AYDEMİR, Hakan, 2007: *Untersuchung zum Wortschatz der alttürkischen Xuanzang-Biographie*, (yayımlanmamış yüksek lisans çalışması) Universität Göttingen,

AYDIN, Erhan, 1997: "Orhon Yazıtlarında Hendiadyoinler", *Türk Dili*, sayı: 544, Nisan 1997, s. 417-421.

BANG, Willi und Annemarie von Gabain, 1928: "Ein uigurisches Fragment über den manichäischen Windgott", *Ungarische Jahrbücher*, 8. 248-256. [= Windgott]

BANG, Willi ve A. von Gabain, 1929a: *Türkische Turfan-Texte (I)*, Berlin. [= TT I]

- BANG, Willi ve A. von Gabain, 1929b: *Türkische Turfantexte II. Manichaica*, Berlin. [= TT II]
- BANG, Willi ve A. von Gabain, 1930a: *Türkische Turfan-Texte IV. Ein neues Sündenbekenntnis*, Berlin. [= TT IV]
- BANG, Willi ve A. von Gabain, 1930b: *Türkische Turfantexte III. Der große Hymnus auf Mani*, Berlin. [= TT III]
- BANG, Willi, A. von Gabain ve R.Rachmati, 1934: *Türkische Turfantexte. VI. Das buddhistische Sūtra Säkiz Yükmäk*, Berlin. [= TT VI]
- CLAUSON, Sir Gerard, 1972: *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford. [= ED]
- ÇAĞATAY, Saadet, 1944: “Uygurcada Hendiadyoinler”, *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Yıllık Çalışmalar Dergisi*, sayı: 1, 1940-1941: 97-144 (*Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler*, Ankara 1978, s. 29-66’da tekrar yayımlanmıştır.)
- ERDEM, Mehmet Dursun, 2005: “Harezm Türkçesinde İkillemeler ve Yinelemeler Üzerine”, *Bilig*, Bahar / 2005 sayı 33: 189-225.
- EREN, Hasan, 1949: “İkiz Kelimelerin Tarihine Dair”, *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, cilt: VII, sayı: 2, s. 283-286.
- FOY, Karl, 1899: “Studien zur Osmanischen Syntax, das Hendiadyoin und die Wortfolge “ana baba”, *Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen*, II. c., 2. bölüm, s. 105-136, Berlin.
- VON Gabain, Annemaria, Tadeusz Kowalski, 1959: *Türkische Turfantexte X. Das Avadāna des Dämons Ātavaka*, Berlin. [= TT X]
- GENÇ, Neslin Eriha, 2003: *Süheyl ü nev-Bahār’da İkillemeler*, Mersin Üniversitesi 2003, yayımlanmamış yüksek lisans tezi.
- GULCALI, Zemire, 2015a: *Eski Uygurca Altun Yaruk Sudur’dan “Aç Bars” Hikâyesi*, TDK, Ankara.
- GULCALI, Zemire, 2015b: *Altun Yaruk Sudur X. Kitap.* (yayımlanmamış doktora çalışması) Yıldız Teknik Üniversitesi.
- HATİBOĞLU, Vecihe, 1981: *Türk Dilinde İkilme*, Ankara.
- KARA G., und P. Zieme, 1976: *Fragmente tantrischer werke in uigurischer Übersetzung*, Berlin. [= BT VII]
- KARA, G. und P. Zieme, 1977: *Die uigurischen Übersetzungen des Guruyogas „Tiefer Weg“ von Sa-skya Paṇḍita und der Mañjuśrīnāmasaṅgīti*, Berlin. [= BT VIII]
- KARAAYAK, Tümer, 2017: *Eski Uygurca Abitaki Metinlerinin Sözvarlığı*, YTÜ, yayımlanmamış yüksek lisans tezi.
- KAYA, Ceval 1994: *Uygurca Altun Yaruk. Giriş, Metin ve Dizin*. Ankara.
- LE Coq, Albert von, 1912: *Türkische Manichaica aus Chotscho I*. Berlin; 1919: *Türkische Manichaica aus Chotscho II*. Berlin; 1922: *Türkische Manichaica aus Chotscho III*. Berlin. [= M I, II, III]
- MARCEL Erdal, 1991: *Old Turkic Word Formation: A Functional Approach to the Lexicon*, I-II, Wiesbaden. [= OTWF]
- MÜLLER, F.W.K, 1908: *Uigurica* (I), Berlin; 1911: *Uigurica*,II, Berlin; 1922: *Uigurica*, III, Berlin; 1931: *Uigurica*, IV, Berlin. [= U I, II, III, IV]

- MÜLLER, Hans-Georg, 2004: *Reduplikationen im Türkischen Morphophonologische Untersuchungen*, Harrassowitz Verlag: Wiesbaden.
- NADELYAYEV, V. M. - D. M. Nasilov - E. R. Tenişev - A. M. Şçerbak, 1969: *Drevnetyurkskiy slovar*, Leningrad. [= DTS]
- ODA, Juten, 2010: *Bussetsu tenchi hachiyō sinjyūyō ikkan Torukogo yaku no kenkyū*. [1.] *Kenkyū hen*. [2.] *Zuhan, shiryō hen*. Kyōtō.
- ÖLMEZ, Mehmet, 1991: *Altun Yaruk III. Kitap (= 5. Bölüm)*. TDAD 1, Ankara.
- ÖLMEZ, Mehmet, 1998: “Eski Uygurca odug sak İnkilemesi Üzerine”, *Türk dilleri Araştırmaları*, 8, 35-47.
- ÖLMEZ, Zuhâl Kargı, 1997: “Kutadgu Bilig’de İnkilemeler (1)”, *Türk Dilleri Araştırmaları* 7, 19-40.
- ÖLMEZ, Zuhâl, 1999: “Kutadgu Bilig’de İnkilemeler (2)”, *Bahşı Ögdisi: Festschrift für Klaus Röhrborn anlässlich seines 60. Geburtstags / 60. Doğum Yılı Dolayısıyla Klaus Röhrborn Armağanı*. Yay. Jens Peter Laut / Mehmet Ölmez, İstanbul: 237-264.
- ÖZCAN, Ceyda, 2014: *Eski Uygurca Kuanşı im Pusar. İncelemesi- Metin- Çeviri-Açıklamalar-Sözlük*, (yayımlanmamış yüksek lisans çalışması) Yıldız Teknik Üniversitesi.
- RADLOFF, Wilhelm, 1910: *Tişastvustik*. St.Petersburg. [= Tiş.]
- RADLOFF, Wilhelm, 1928: *Uigurische Sprachdenkmäler. Materialien nach dem Tode des Verfassers mit Ergänzungen von Sergej Malov herausgegeben*, Leningrad. [= USp]
- RÖHRBORN, Klaus, 1977-1998: *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien*, 1-6, Wiesbaden. [= UW]
- RÖHRBORN, Klaus, 2010: *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien*, – Neubearbeitung – I. Verben. Band 1: *ab- – äzüglä-*, Stuttgart. [= UW NF I.1]
- RÖHRBORN, Klaus, 2015: *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien*, – Neubearbeitung – II. Nomina-Pronomina-Partikeln. Band 1: *a – asvik*, Stuttgart. [= UW NF II.1]
- SCHILLING, Uta, 2000: *Untersuchung zu den Wortgruppen im Altürkischen*, Freie Universität Berlin, yayımlanmamış yüksek lisans tezi.
- SCHILLING, Uta, 2001: “Zur Bildung und Bedeutung von Paarformeln im Altürkischen”, *Türk Dilleri Araştırmaları*, 11, 153-170.
- SHOGAITO, Masahiro, 2003: *Roshia shozō uigurugo bunken no kenkyū. Uiguru monji hyōki kanbun to uigurugo butten tekisuto*. [= İngilizce başlık: *Uighur Manuscripts in St. Petersburg. Chinese Texts in Uighur Script and Buddhist Uighur Texts*]. Kyōtō. [= Sho-Roshia]
- ŞEN, Serkan, 2002: *Eski Uygur Türkçesinde İnkilemeler*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, yayımlanmamış yüksek lisans tezi.
- TALU, Fatma Nur, 2003 : *Kıyasî'l-Enbiya'da İnkilemeler*, Mersin Üniversitesi, Haziran 2003, yayımlanmamış yüksek lisans tezi.
- TEKİN, Şinasi, 1980: *Maitrisimit nom Bitig*, I-II, Berlin (Transliteration, Übersetzung, Anmerkungen und Indices). [= BT IX]
- TEKİN, Talat, 1995: “İnkilemeler”, *Orhon Yazıtları: Kül Tigin, Bilge Kağan, Tunyukuk, Simurg yay.*, İstanbul, s. 15-17.
- TIETZE, Andreas, 1966: “Reduplikasyon ve (r) İle Kurulmuş Çift Sözcükler”, *Reşit Rahmeti Arat İçin*, Ankara, s. 423-429.

- TUNA, O. Nedim, 1948: “Türkçede Tekrarlar”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, cilt: III, s. 429-447, İstanbul.
- TUNA, O. Nedim, 1986: “Türkçenin Sayıca Eş Heceli İkilemelerinde Sıralama Kuralları ve Tabii Bir Ünsüz Dizisi”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1982-1983*, Ankara 1986, s. 163-228.
- UZUNKAYA, Uğur, 2017: *Son Dönem Budist Uygur Edebiyatından İki Örnek (Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin)*, YTÜ, yayımlanmamış doktora tezi.
- WILKENS, Jens, 2016: *Buddhistische Erzählungen aus dem alten Zentralasien Edition der altuigurischen Daśakarmaphāvadānamālā*, 3 cilt, Brepols publ., Turnhout. [= BT XXXVII]
- YAMADA, Nobuo, 1993: *Sammlung uigurischer Kontrakte*, I-III, yay. haz. J. Oda, H. Umemura, P. Zieme, T. Moriyasu, Osaka. [= SUK]
- YİĞİTOĞLU, Özlem, 2011: *Könül Tözin Ukittaçı Nom ve Salt-Bilinç Öğretisi*, YTÜ, yayımlanmamış doktora tezi.
- YÜCE, Nuri, 1998: “İkilemelerdeki İlginç Problemler”, *Bahşi Ögdisi: Festschrift für Klaus Röhrborn anlässlich seines 60. Geburtstags / 60. Doğum Yılı Dolayısıyla Klaus Röhrborn Armağanı*. Yay. Jens Peter Laut / Mehmet Ölmez, İstanbul, s. 419-447.
- ZIEME, Peter, 1975: *Manichäisch-türkische Texte*, Berlin. [= BT V]
- ZIEME, Peter, 1985: *Buddhistische Stabreimdichtungen der Uiguren*, Berlin. [= BT XIII]
- ZIEME, Peter, 1996: *Altun Yaruq Sudur. Vorworte und das erste Buch*, Turnhout. [= BT XVIII]
- ZIEME, Peter, 1997: “Ein türkisches Fragment des ‚Sermons von der Seele‘”, şu eser içerisinde: Werner Sundermann, *Der Sermon von der Seele, eine Lehrschrift des östlichen Manichäismus. Edition der parthischen und sogdischen Version mit einem Anhang von Peter Zieme: Die türkischen Fragmente des ‚Sermons von der Seele‘*, Turnhout (= BT XIX) 186-189. [= Windgott]

